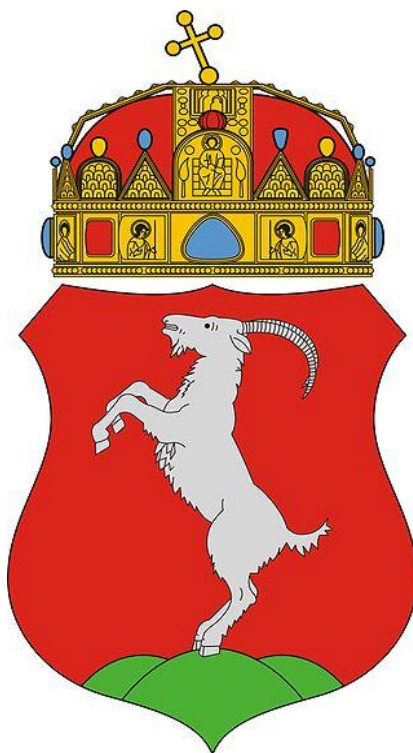

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata

2018-2023

Készítette:

Kecskemét Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Társadalompolitikai Osztály
(Csonka Imre, Libor Zoltán, Dr. Veress Nikoletta, Szalai Rózsa, Tóth Katalin)

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezető	4
1. A település bemutatása.....	5
1.1. Demográfiai jellemzők	5
1.2. Gazdasági jellemzők.....	7
2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának értékei, küldetése	11
3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	12
3.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	12
3.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja	12
3.3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének célja	12
4. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése	13
4.1. A jogszabályi háttér bemutatása	13
4.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása	13
4.2.1. Mélyszegények, romák	14
4.2.2. Gyermekek.....	14
4.2.3. Nők	15
4.2.4. Idősek.....	15
4.2.5. Fogyatékos személyek	15
5. A stratégiai környezet bemutatása.....	16
5.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	16
6. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
6.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet	19
6.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	21
6.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	26
6.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	27
6.5. Telepek, szegregátumok helyzete.....	29
6.5.1. A szegregációs folyamatok alakulása Kecskeméten	29
6.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	33
6.6.1. Egészségügyi szolgáltatások.....	33
6.6.2. Szociális alapszolgáltatások	34
6.6.3. Szakosított ellátások	36
6.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	37
6.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	38
6.9. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	38
7. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	40
7.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	40
7.1.1. Jövedelmi helyzet	41
7.1.2. Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek	42
7.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek, helyzete, esélyegyenlősége	42
7.3. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékosággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	43
7.3.1. Gyermekjóléti alapellátás	44
7.3.2. Gyermekvédelmi szakellátás	47

7.3.3. Egészségfejlesztési, szabadidős, szünidős programok	47
7.3.4. Gyermekétkeztetés.....	48
7.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint a fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	49
7.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	53
8. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	54
8.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	54
8.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetőségét segítő szolgáltatások..	57
8.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	60
8.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak.....	64
8.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	67
8.6. A nők szerepe a helyi közéletben	68
8.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	68
8.8. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	70
9. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	71
9.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői.....	71
9.2. Idősök munkaerő-piaci helyzete	75
9.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	77
9.3.1. Közművelődéshez való hozzáférés.....	79
9.3.2. A közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	80
9.3.3. Az információhoz való hozzáférés, az idősök informatikai jártassága.....	81
9.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen	81
9.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .	83
10. Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	84
10.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	84
10.1.1. Fogyatékkal élők foglalkoztatottsága	84
10.1.2. Megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációja	86
10.2. Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	86
10.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....	90
10.3.1. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	90
10.3.2. Önálló életvitel	90
10.3.3. Akadálymentesítés.....	91
10.4. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	91
11. Helyi partnerség, civil szervezetek társadalmi felelősségvállalása	93
11.1 Az önkormányzati és civil szektor partnersége, társadalmi innováció.....	93
11.2.Civil és egyházi szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége.....	95
12. A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjait érintő legfontosabb	99
önkormányzati fejlesztési projektek.....	99
13. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.....	101
14. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	102
14.1. A felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének összegző táblázata	103

Bevezető

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl az önkormányzat a nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, társhivatalokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes programok, projektek és intézkedések kidolgozásában az érdekelt célcsoportok és civil szervezetek is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

Az esélyegyenlőség eszméjének egyre mélyebb és szélesebb körű társadalmi tudatosulása érdekében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

1. A település bemutatása

1.1. Demográfiai jellemzők

Kecskemét Bács-Kiskun megye székhelye a Duna-Tisza közti Homokhátság közepén, közel azonos távolságban Budapest és Szeged között, a Kelet - Nyugat, illetve az Észak - Dél irányú főközlekedési utak kereszteződésében helyezkedik el, lakosainak száma meghaladja a 110.000 főt. A megyeszékhely gazdasági szerepe és munkaerő felszívó ereje jelentős, szerepkörének megfelelő teljes közigazgatási, köznevelési, szociális, egészségügyi, kulturális és sport intézményi ellátottsággal rendelkezik.

A város összterülete 321 km², melyből a belterület 32 km², míg a külterület 257 km². A település szerkezetét tekintve találhatók a nagyvárost jellemző lakótelepek, bevásárló központok, áruházláncok, de megtalálhatók a kertvárosi részek és a csatolt településrészek is. A város sajátossága a rendkívül nagy területű és helyenként sűrűn beépített külterület is.

A *Helyi Vizuál Regiszter* adatai szerint a város lakónépessége az utóbbi években a következőképpen alakult:

Lakónépesség száma az év végén

Év	Lakónépesség
2012	116.093 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,3 %
2013	116.195 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,1 %
2014	115.655 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,5 %
2015	115.143 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,5%
2016	114.752 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,7%
2017	114.281 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,6 %

A fenti adatok szerint 2014 óta a lakosságszám kismértékű csökkenése figyelhető meg, annak ellenére is, hogy a tendencia addig kismértékű lakosságnövekedést mutatott.

A város népességének 2013-ig tartó növekedése nagymértékben volt köszönhető a belföldi vándorlások okozta népességtöbblet megjelenésének. A vándorlási többlet növelte ugyan a lakosság létszámát, ugyanakkor sajnos a természetes szaporodás mutatója már hosszú ideje negatív, ami azt jelenti, hogy az elveszülések száma alacsonyabb az elhalálozásokénál. Ráadásul a rendelkezésre álló adatok szerint a vándorlási egyenleg is negatívba fordult 2014-től, és ezek a kedvezőtlen tendenciák együtt a lakónépesség számának kisebb mértékű csökkenését eredményezik.

Belföldi vándorlások

év	állandó jellegű odavándorlás (fő)	elvándorlás (fő)	egyenleg (fő)
2012	1729	1602	127
2013	1724	1614	110
2014	1717	1780	-63
2015	1783	1896	-103
2016	1987	2113	-126
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás

év	élve születések száma (fő)	halálozások száma (fő)	természetes szaporodás (fő)
2012	1099	1281	-182
2013	1106	1172	-66
2014	1116	1219	-103
2015	1152	1304	-152
2016	1155	1194	-39
2017	n.a	n.a	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Kecskemét egy előregedő társadalom képét mutatja, amelyben a 65 év feletti korosztályok száma nagyobb mértékben növekszik, mint a 14 év alattiaké, ennek következtében a város öregedési indexe is kedvezőtlen, fokozatosan emelkedő tendenciát mutat.

Öregedési index

év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 év közötti állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	16879	16891	99.9
2013	17381	16932	102.6
2014	17841	16926	105.4
2015	18240	16948	107.6
2016	18709	17037	109.8
2017	19030	17045	111.6

Forrás: Helyi Vizuál Regiszter

A település demográfiai jellemzésének fontos része az állandó népesség korcsoportok és nemek szerinti megoszlása is. Ezt szemlélteti a 2017. évi vonatkozásában a következő táblázat.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-14 éves	8363	8682	17045	49%	51%
15-17 éves	1562	1671	3233	48%	52%
18-59 éves	32151	31559	63710	51%	49%
60-64 éves	4450	3506	7956	56%	44%
65 év feletti	11862	7168	19030	62%	38%

Forrás: Helyi Vizuál Regiszter

1.2. Gazdasági jellemzők

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 254/2015. (XI.25.) határozatával elfogadott Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Programja (2015-2020) című ágazati stratégiai dokumentum adatai szerint Kecskemét gazdaságára az elmúlt évtizedben is az élénk vállalkozási kedv volt jellemző, melyet a 2008-as gazdasági válság, s annak hatásai sem tudtak érdemben – erős negatív tendenciákat elindítva – befolyásolni. Dinamikus bővülés volt tapasztalható például a jogi személyiségű gazdasági társaságok körében (korlátozott felelősségű társaságok, részvénytársaságok), amit jól jelez, hogy 2000-ben még csak az összes vállalkozás 18,4%-át, ezzel szemben 2013-ban már majdnem 28%-át adták ezek a cégek. Ennek jelentőségét az adja, hogy a jogi személyiségű vállalkozások működésüket tekintve általában stabilabbak, piacképesebbek, s egyenként több embernek adnak munkát, mint a jogi személyiség nélküli társaságok, vagy az egyéni vállalkozások. Érdemes kiemelni továbbá, hogy a gazdasági válság ellenére 2008 és 2012 között sem csökkent Kecskeméten sem az összes regisztrált, sem pedig a társas vállalkozások száma, ez utóbbi különösen kedvező folyamatnak tekinthető, figyelembe véve az országos tendenciákat. A 2008 és 2012 közötti gazdasági válság hatását leginkább a betéti társaságok (20%-os visszaesés) és az egyéni vállalkozások számának visszaesésében (8%-os csökkenés) éreztük tetten. A belső piac szűkülését leginkább a mikro- és kisvállalkozások (köztük is leginkább a családi vállalkozások) érezték meg, körükben volt a legnagyobb a leépülés.

A városban tevékenykedő regisztrált vállalkozások méretéről elmondható, hogy a foglalkoztatottak száma alapján döntő mértékben a mikro- és kisvállalkozások körébe tartoznak. Ezt illusztrálja a következő táblázat is.

**A regisztrált vállalkozások megoszlása létszám-kategóriánként 2000-2016 között
(százalékban)**

év	10 fő alatt	10-19 fő	20-49 fő	50-249 fő	250-499 fő	500 és több
2000	94,33	2,72	1,68	1,03	0,15	0,09
2001	94,48	2,74	1,66	0,91	0,13	0,08
2002	94,71	2,74	1,54	0,83	0,11	0,08
2003	94,62	2,70	1,69	0,83	0,08	0,07
2004	94,62	2,87	1,51	0,81	0,10	0,08
2005	94,70	2,86	1,44	0,81	0,10	0,08
2006	96,46	1,97	1,00	0,44	0,06	0,05
2007	96,59	1,97	0,91	0,43	0,05	0,04
2008	96,90	1,74	0,84	0,38	0,07	0,07
2009	97,02	1,56	0,91	0,40	0,03	0,03
2010	97,13	1,56	0,85	0,36	0,04	0,03
2011	97,20	1,61	0,76	0,35	0,04	0,03
2012	97,25	1,62	0,70	0,35	0,03	0,04
2013	97,34	1,56	0,67	0,34	0,03	0,04
2014	96,16	2,20	1,05	0,47	0,04	0,08
2015	96,20	2,19	1,03	0,47	0,04	0,07
2016	96,69	1,82	0,93	0,45	0,02	0,08

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A regisztrált vállalkozások méretbeli eloszlása jól látható módon átalakult az elmúlt másfél évtizedben. A legszembeötlőbb változás a 10 fő alatti vállalkozások folyamatos térnyerése, ami egyrészt öröndetes (a vállalkozói aktivitás és a vállalkozások számának növekedése miatt), másrészt viszont – amelyre a gazdasági válság is rámutatott – a döntően mikro-vállalkozásokon alapuló, alapvetően belső piacra termelő városi gazdasági struktúra veszélyeket is hordozhat magában. Az adatok alapján látható, hogy a vizsgált időszakban az új vállalkozások döntő hányada a 10 fő alatti méretkategóriában jött létre.

A vizsgált időszakban a 10-19 fős vállalkozások száma hullámzott leginkább. A válságig terjedő időszakban számuk kis mértékben emelkedett, ezt követően 2010-ig csökkenést figyelhattunk meg, majd ismét lassú emelkedés következett be, majd 2016-ban ismét kismértékű visszaesés következett be. Ez a hullámváz jól korrelál a 20-49 főt foglalkoztató vállalkozások számával is, ami arra utal, hogy ez az a méretnagyság (10-49 főig), ahol a válság, illetve a gazdasági fellendülés hatásai a leginkább érzékelhetőek, így az e méretkategóriába tartozó vállalkozások reagálnak legérzékenyebben a változásokra.

Az 50 fő fölött foglalkoztató vállalkozások körében jelentős változások az elmúlt évek viszonylatában nem figyelhetők meg, 2014-től arányuk kismértékben növekedett.

Kecskeméten viszonylag kevés az igazi nagyfoglalkoztató, a válság kirobbanásakor nyilvántartott 20 céghez képest már csak 17 olyan nagyvállalkozást regisztráltak 2014. év végéig, melyeknél 250 főnél több a foglalkoztatottak száma. Ezek a cégek többnyire 15-20 éve, vagy még régebb óta tevékenykednek a városban, pl.: Airvent Légtechnikai Zrt., AUTO-UNIVERZÁL Kft., Bácsvíz Zrt., BOSAL Hungary Kft., CabTec Kft., Fornetti Kft., Freudenberg Simmeringe Termelő Kft., Kecskeméti Konzerv Kft., Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt., Knorr-Bremse Kft., Mio Conto Kft., Phoenix-Mecano Kft., RÖSCH MODE Kft., STI Petőfi Nyomda Kft., Univer-Coop Zrt., Univer-Product Zrt. Ehhez a csoporthoz csatlakozott a városban újonnan megjelenő Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. is. A nagyfoglalkoztatók esetében elmondható, hogy a válságot követően, 17 cég közül 12 emelni tudta a foglalkoztatottak létszámát, így egy év leforgása alatt ebben a vállalkozói körben, több mint 1000 fővel több munkavállalót foglalkoztattak.

A város legnagyobb munkáltatója – a közszféra szervezetei mellett – a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., amely már több mint 3.800 embernek ad munkát. A másik jelentős foglalkoztató a Phoenix Mecano Kecskeméti Kft., ahol több mint 1.000 fő dolgozik. A két legnagyobb ipari foglalkoztató mellett további 9 olyan vállalkozást találhatunk, ahol a munkavállalói létszám 500 és 1.000 fő között található. Ezek közül is legjelentősebb a Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft., és a CabTec Kft. (az előbbiben közel 900 főt, az utóbbiban több mint 800 főt foglalkoztatnak). A további meghatározó városi foglalkoztatók körében találhatjuk még a következő vállalkozásokat: Fornetti Kft., a Bácsvíz Zrt., Freudenberg Simmeringe Kft., Univer-Product Zrt., Bosal Hungary Kft., UNIVER-COOP Zrt., AUTO-UNIVERZÁL Kft.

A kecskeméti székhelyű működő vállalkozások nettó árbevétel alapján is osztályozhatók. Megállapítható, hogy az összes működő vállalkozás mintegy 15%-a esetében nem ismerjük az adott cég nettó árbevételét. A kecskeméti vállalkozások mintegy 20%-a esetében (1.228 cég) az árbevétel nem éri el az 1 millió Ft-ot, további 26%-uknál a bevétel 1-10 millió Ft közé esik. Ezek a cégek rendszerint 1-2 főt alkalmazó családi vállalkozások, melyek jellemzően helyi jellegű kereskedelmi és szolgáltatási tevékenységgel foglalkoznak. Érdemes kiemelni, hogy a kecskeméti székhelyű vállalkozások mintegy 97%-ánál az árbevétel nem haladja meg

az Európai Bizottság ajánlásában 2003/361/EC (2003. május 6.) a mikrovállalkozásokra vonatkozó 2 millió eurós éves forgalmat.

2013-ban a legnagyobb – 5 milliárd forintot meghaladó – árbevételű vállalkozások közé 27 cég tartozott, közülük 14 cégnek az árbevétele meghaladta a 10 milliárd Ft-ot is. Ezek a cégek jellemzően a járműgyártás (pl. MBMH Kft., KNORR-BREMSE Fékrendszerek Kft., HBPO Manufacturing Hungary Kft., BOSAL Hungary Kft.), a gép- és szerszámgyártás (pl. Phoenix Mecano Kecskemét Kft., Freudenberg Simmerringe Kft., CabTec Kft.), az élelmiszeripar (pl. Univer-Product Zrt., FORNETTI Kft., Kecskeméti Konzerv Kft.) és a kis- és nagykereskedelem (UNIVER-COOP Zrt., ALFÖLD PRO-COOP Zrt., FBZ Investment Kft.) területén tevékenykednek.

A kecskeméti székhelyű vállalkozások mellett több olyan céget is találunk, melyeknek csak telephelye, vagy fióktelephelye található a városban, ugyanakkor ezek is jelentős árbevétellel rendelkeznek. Ezek között találhatunk több kiskereskedelmi céget (pl. SPAR Magyarország Kft., Auchan Magyarország Kft., Tesco-Global Áruházak Zrt., Penny-Market Kft.), olajipari cégeket (MOL Nyrt., OMV Hungária Kft., Shell Hungary Zrt.), távközlési társaságokat (Magyar Telekom Nyrt., Vodafone Magyarország Zrt., INVITEL Zrt.), illetve más szolgáltatókat is mint például a Magyar Posta Zrt. vagy a Szerencsejáték Zrt. A felsorolt cégek telephelyeinek pontos bevételi adataival azonban nem rendelkezünk, ugyanakkor a város gazdasági életében mégis ezek a társaságok meghatározó szerepet játszanak, mind a foglalkoztatás, mind pedig az adózás szempontjából.

A város gazdasági potenciáljának fontos összetevője a lakosság iskolázottsági szintje. A következő táblázatok erről nyújtanak információkat az általános iskola és a felnőttoktatás viszonylatában.

Általános iskolai adatok	2015	2016
Napközis tanulók száma az általános iskolákban	5521	5461
Általános iskolában tanuló 1-4. évfolyamosok száma a nappali oktatásban	5235	5250
Általános iskolában tanuló 5-8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban	4292	4370
Általános iskolai feladatellátási helyek száma	30	32
Általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban	33	33
Általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai osztályokkal együtt)	447	452
A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban	1125	1139

Felnőttoktatásra vonatkozó adatok	2015	2016
Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma	34	55
Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban	1278	585
Szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban	273	n.a.

A város gazdasági állapotának rövid áttekintése alapján megállapítható, hogy Kecskemét dinamikusan fejlődő gazdasági központ, amely mind a műszaki infrastruktúra, mind pedig a társadalmi-kulturális fejlődés tekintetében jelentős erőfeszítéseket tett az elmúlt években, ennek köszönhetően felzárkózást mutat a meghatározó regionális centrumok sorába.

2. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának értékei, küldetése

Kecskemét Megyei Jogú Város büszke arra, hogy története folyamán mindvégig olyan polgárok lakták, akik befogadó szellemiségükkel, egymás iránt kölcsönös tiszteletükkel és türelmükkel, kitartó munkájukkal és példás összefogásukkal megteremtették egy emberi, élhető, pezsgő szellemi - kulturális hagyományokkal és étellel rendelkező, a gazdasági jólét potenciálját magában hordozó város lehetőségét. Kecskeméten a különböző nemzetiségek, vallások, generációk mindig békében éltek egymás mellett, egymás értékeinek elismerésével, közös teljesítményükkel hozták létre a mai virágzó várost.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a továbbiakban is biztosítani kívánja minden polgára számára, tekintet nélkül nemzetiségre, vallásra, nemre vagy életkorra, az egyenlő bánásmódhoz és az esélyegyenlőséghez való jogot. A szolidaritás, az igazságos esélyteremtés olyan értékek, amelyek garantálása minden kecskeméti polgár számára az önkormányzat alapvető célkitűzése.

Az önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére, igényeire, fontos küldetéseként fogalmazva meg az említett célcsoportok életkörülményeinek javítását és esélyegyenlőségének biztosítását.

3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai

3.1. A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- a szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket - az óvoda kivételével - érintő intézkedések érdekében együttműködik az állami intézményfenntartók területi szerveivel.

3.2. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Kormányrendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az e területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a beavatkozási területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. Fontos cél továbbá, hogy számba vegyünk azokat a városban található szegregátumokat vagy szegregációval veszélyeztetett területeket, amelyeken javasolt olyan komplex beavatkozások végrehajtása, amelyek alkalmasak a szegregációs folyamatok megfékezésére, a terület infrastrukturális és társadalmi felzárkóztatására, illetve az ott élők hatékony integrációjára.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve tartalmazza.

3.3. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása, valamint a szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek komplex felzárkóztatása szempontjából.

4. A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzése

4.1. A jogszabályi háttér bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény),
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (továbbiakban: Alapellátási törvény),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), valamint
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.)

előírásaira.

Az Ebktv-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

4.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában is megjelenik, hogy „valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét.”

Az Alaptörvény XV. cikke tartalmazza a törvény előtti egyenlőséget, a megkülönböztetés tilalmát. Ez az egyenlőség és tilalom általános, azonban nem zárja ki az esélyegyenlőség kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket. Sőt, külön védelmet igénylő csoportként emeli ki a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket, valamint kimondja, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel is segíteni kell.

Az Alaptörvény ezen szellemiségét az összes, az önkormányzat által hozott rendelet magában hordozza.

Valamennyi célcsoport számára az önkormányzati rendeletek alapján többféle pénzbeli és természetbeni támogatás érhető el. Az egyes célcsoportok számára leginkább az alábbi ellátásokat, támogatásokat nyújtja önkormányzatunk.

4.2.1. Mélyszegények, romák

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a lakáscélú önkormányzati támogatások helyi rendszeréről szóló 33/1999. (XII. 20.) önkormányzati rendelete 12-17. §-ai tartalmazzák a helyi lakbér és albérleti támogatás szabályait, a 18-24. §-ok az önkormányzati bérlakások lakbérének megfizetéséhez nyújtható helyi támogatásra vonatkozó előírásokat.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a meghatározott jövedelemszint alattiak számára települési támogatást biztosít a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (7-10. §-ok), a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (11-13. §-ok), a rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez (14-15. §-ok), illetve a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére (16-20. §-ok). Rendkívüli települési támogatás nyújtására is lehetőséget biztosít az önkormányzat meghatározott esetekben, kifejezetten megélhetési nehézségekkel küzdő, rendkívüli vagy krízishelyzetbe került személyek részére (21-23. §-ok). Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a házi szennyvízhálózat kiépítésének támogatásáról szóló 12/2008. (III. 31.) önkormányzati rendelete szintén jövedelemszinthez kötött támogatással segíti azokat a háztartásokat, amelyeknél az ingatlan városi szennyvízhálózatra csatlakoztatásához már csak a házi vezeték kiépítése hiányzik.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 5. §-ban (étkeztetés), 8. §-ban (családsegítés), 11-12. §-okban (hajléktalan-ellátás) rendelkezik a célcsoport vonatkozásában.

4.2.2. Gyermekek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete a 21. § i)-m) pontjaiban (rendkívüli települési támogatás keretében), illetve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 16-18. §-okban (gyermekjóléti alapellátás) érinti a célcsoportot. Kissé túlmutat a gyermekkoron, de a továbbtanulás támogatása révén mindenképpen ide sorolandó Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatok elbírálásának szabályairól szóló 43/2006. (IX. 18.) önkormányzati rendelete. Önkormányzatunk évente csatlakozik a támogatási rendszerhez az éves - költségvetésben biztosított - előirányzat erejéig.

4.2.3. Nők

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete 21. §-a kedvezményes feltételeket ír elő a gyermekét egyedül nevelő szülő (döntően anya) számára.

4.2.4. Idősek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a lakáscélú önkormányzati támogatások helyi rendszeréről szóló 33/1999. (XII. 20.) önkormányzati rendelete tartalmaz lakhatással kapcsolatos támogatási formákat a nyugdíjasok számára kedvezőbb feltételekkel. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a célcsoportot leginkább érintően rendelkezik a házi segítségnyújtás (6. §), jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (7. §), idősek nappali ellátása (12. §), időskorúak gondozóháza (13. §), valamint az idősek otthona (15. §) helyi szolgáltatásainak igénybevételi lehetőségeiről, feltételeiről. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete, továbbá a házi szennyvízhálózat kiépítésének támogatásáról szóló 12/2008. (III. 31.) önkormányzati rendelete is több helyen kedvezőbb előírásokat tartalmaznak az általános előírásnál a nyugdíjban, nyugdíjszerű járadékban részesülők vonatkozásában.

4.2.5. Fogyatékos személyek

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről és térítési díjairól, a gyermekétkeztetés térítési díjairól, valamint a helyi szociálpolitikai kerekasztalról szóló 3/2017. (III. 30.) önkormányzati rendelete a 9. §-ban (támogató szolgáltatás), 12. §-ban (fogyatékos személyek nappali ellátása) tartalmaz speciális rendelkezéseket a célcsoportra.

5. A stratégiai környezet bemutatása

5.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az esélyegyenlőség, a szolidaritás, az igazságos esélyteremtés olyan egyetemes értékek, amelyek megjelenésére Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata azokban a stratégiai dokumentumaiban, rendeleteiben, koncepcióiban, programjaiban és cselekvési terveiben is törekszik, amelyek vagy az önkormányzat átfogó, vagy egy-egy szektorra vonatkozó konkrét jövőbeli terveit, célkitűzéseit határozzák meg. Az esélyegyenlőség ily módon horizontális értékként és követelményként jelenik meg az önkormányzat stratégiai dokumentumaiban, ami biztosítja azt, hogy a város közép- és hosszú távú fejlődését meghatározó elképzelésekben hangsúlyos elemként jelenjen meg ez a szemléletmód.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2018. évi költségvetéséről szóló 25/2017. (XII.14.) önkormányzati rendelete az előirányzatok között nevesíti egyebek mellett a szociális pénzbeli ellátásokat és kapcsolódó kiadásokat, a szociális jellegű feladatok támogatását, az egészségügyi feladatokat, a közfoglalkoztatási feladatok támogatását, a szünidei gyermekétkeztetést, a Városi Szociális Közalapítványt, az időügyi feladatokat, illetve az ifjúságpolitikát és drogprevenciót. Ugyancsak megjelennek a rendeletben azok a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló fejlesztések, beruházások is, amelyeknek a megvalósulása fontos előrelépést fog eredményezni az esélyegyenlőség terén is. Ilyen, a közeljövőben megvalósuló beruházás többek között például egy új 4 csoportos bölcsőde, illetve egy új, autisták és fogyatékkal élők számára nappali ellátást biztosító telephely létrehozása a Homokbányán, illetve egy új Család- és Gyermekjóléti Központ megvalósítása a Rudolf laktanya területén. Az említett, az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő költségvetési tételek, illetve a rendeletben ugyancsak nevesített Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága finanszírozása mellett az esélyegyenlőségi tevékenységek pénzügyi háttérének megteremtését szolgálja az is, hogy a költségvetési rendeletben ugyancsak szereplő Városi Támogatási Program 110.000.000 Ft pályázati keretösszeget biztosít, elsősorban a nonprofit szféra képviselői számára. A Városi Támogatási Program az említett összegből önkormányzati finanszírozási támogatási lehetőséget nyújt mások mellett azoknak a civil szervezeteknek is, amelyek szociálisan hátrányos helyzetű, hajléktalan, szenvedélybetegségekkel küzdő, idős vagy fogyatékos emberekkel foglalkoznak Kecskeméten.

2015. március 1-jétől jelentős változások következtek be a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszerében, és ezek a változások hatást gyakorolnak az esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő egyes célcsoportokba tartozók támogatására is. Az említett változások oka az, hogy az Országgyűlés a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt megalkotva módosította többek között a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.) is. A módosított Szt. 132. § (4) bekezdésének g) pontja ad felhatalmazást az önkormányzatnak arra, hogy rendeletben szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait. Az Szt. 134/E. §-a értelmében született meg ***Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete***. A jogszabályi változások értelmében 2015. március 1-jétől a kötelező segélyek körén kívül

további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. Az önkormányzat a rendelet megalkotásával az Szt. által kiemelt támogatási lehetőségek mindegyikét szabályozza. Megjelenik a rendeletben a települési támogatás egyes fajtái mellett (a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére nyújtható települési támogatás) a rendkívüli települési támogatásra és a természetbeni támogatásokra vonatkozó rendelkezés is.

Az esélyegyenlőség szempontjából kiemelkedő jelentőségű a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 218/2017. (X.26.) számú határozatával elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Módosítása** című önkormányzati stratégiai dokumentum. A dokumentum Kecskemét stratégiai fejlesztési céljai között horizontális célként nevesíti az esélyegyenlőség és a társadalmi integráció elősegítését, valamint a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítását.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 254/2015. (XI.25.) határozatával hagyta jóvá **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Gazdasági Programját**, amely a 2015-2020 közötti időszak gazdaság-, környezet- és társadalomfejlesztési irányelveit, céljait és törekvéseit megfogalmazó önkormányzati stratégiai dokumentum. A Gazdasági Program olyan, az esélyegyenlőség szempontjából kulcsfontosságú társadalmi, gazdasági és szakterületi folyamatokat és programokat elemez, tárgyal és tervez részletesen, mint a foglalkoztatási helyzet, az iskolázottság szintje, az egészségügyi ágazat és a szociális ellátórendszer jellemzői, valamint a lakásgazdálkodás. A Program hangsúlyozza, hogy a gazdaságfejlesztés egyik felelős horizontális szempontja az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés elve. Továbbá külön kiemelik, hogy a lakosság közszolgáltatásokhoz történő hozzáférést mindenki számára biztosítani kell.

Az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységének egyik alappillére a **Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió**, amelyet Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 168/2017. (VI.22.) számú határozatával fogadott el. A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elkészítésének elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszabályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az érintettek számára. A koncepció számos olyan témát és szakterületet tekint át rendkívül magas szakmai színvonalon - ugyanakkor nem nélkülözve az esetlegesen javításra szoruló területek objektív bemutatását sem -, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával nagyon szorosan összefüggenek.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet szentel a városban élő különböző nemzedékek helyzetére, az őket érintő speciális igényekre és a bennük rejlő lehetőségekre, értékekre. Ennek a szemléletmódnak a jegyében született meg a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 73/2007. (II.15.) határozatával elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Ifjúsági Konceptiója**, a 252/2016. (XI.24.) határozattal elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ifjúsági Cselekvési Terve** (amely az előző Ifjúsági Cselekvési Terv módosított, aktualizált változata), valamint a 265/2015. (XI.25.) számú határozattal elfogadott **Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Középtávú Időügyi Konceptiója**.

Mind ***Kecskemét Megyei Jogú Város Ifjúsági Konceptiója***, mind pedig ***Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ifjúsági Cselekvési Terve*** abból az alapvetésből indul ki, hogy az ifjúság, a jövő nemzedéke nem lehet teher, hanem lehetőség a város számára. Ugyanakkor mindkét dokumentum leszögezi azt is, hogy az ifjúság, különösen a gyermekek az esélyegyenlőtlenség által egyik leginkább veszélyeztetett korcsoport, ezért kiemelt prioritás az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok számára. Az Ifjúsági Cselekvési Terv egyes ágazatokra, szakterületekre vonatkozó konkrét célkitűzései, feladatmegfogalmazása során mindvégig következetesen képviseli az esélyegyenlőség megteremtésének követelményként való megjelenítését.

Az esélyegyenlőtlenség, a hátrányos megkülönböztetés ugyancsak gyakran érinti az idősebb nemzedék képviselőit, ezért ***Kecskemét Megyei Jogú Város Középtávú Időügyi Konceptiója*** is kiemelt céljai között sorolja fel a következőket: „Még ma is sokszor bonyolult a mozgásukban korlátozottak számára az utazás, a középületek egy részébe történő bejutás, a kereskedelmi hálózat megközelítése, a látásában, avagy más érzékelésében korlátozott személy számára a tájékozódás, az információhoz jutás, az ügyintézés. Idős korban az esélyegyenlőség megteremtése és biztosítása kiemelten fontos feladat. Elő kell mozdítani, hogy - a lehetőségek határain belül - gyorsuljon Kecskeméten az épületek, a közlekedés akadálymentesítése, valamint a honlapok akadálymentesített verzióinak elkészítése. Az akadálymentesítés valamennyi lehetőségét figyelemmel kell kísérni és következetesen végrehajtani valamennyi szegmensre vonatkozóan.”

6. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység számos társadalmi tényező által meghatározott összetett jelenség, amelynek kialakulásában egyaránt szerepet játszanak a társadalmi és kulturális hátrányok, a szocializációs hiányosságok, az iskolai és képzési deficit, valamint a munkaerő-piacon elszenvedett hátrányok is. A mélyszegénység elsősorban azt a jelenséget, állapotot jelenti, amikor az egyes emberek vagy meghatározható társadalmi csoportok tartósan a létminimum szintje alatt élnek, a fentebb felsorolt hátrányok vagy hiányok közül több is sújtja őket, és szinte semmi esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből képesek legyenek kikerülni.

A mélyszegénység állapotának egyik legpontosabban meghatározható indikátora az egyes emberek vagy társadalmi csoportok jövedelmi helyzete. A mélyszegénységben élők jövedelemstruktúrájára általánosságban az jellemző, hogy az összjövedelem döntő hányada társadalmi transferekből tevődik össze. Az alábbi táblázat a Kecskeméten a különböző támogatási formákban részesülő személyek számának alakulását mutatja be a 2012-2017 közötti időszakban.

Az egyes támogatási formákban részesülő személyek száma 2012-2016 között

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Időskorúak járadéka (fő)	82	93	88	*	*	*
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (fő)	4110	3989	3310	2915	2461	1924
Családbafogadó gyámul kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátása (fő) *2014. december 31-ig kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	29	20	15	20	11	8
Lakásfenntartási támogatás (fő)	4405	2137	1985	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ
Átmeneti segély (fő)	4040	3980	3766	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ
Temetési segély (fő)	99	98	91	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (fő)	3079	2889	-	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ
Adósságcsökkentési támogatás (fő)	591	253	168	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ	ÁTALAKULT TELEPÜLÉSI TÁMOGA-TÁSSÁ

Forrás: KSH statisztika, önkormányzati adatszolgáltatás

**Az időskorúak járadékára vonatkozó adatokat a 21. oldalon található, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal által nyújtott pénzübeli és természetbeni eljárásokat bemutató táblázat tartalmazza a jelzett időszak vonatkozásában.*

Mint a fenti táblázatból látható, a szociális támogató rendszerben jelentős változások következtek be 2015-öt követően. Ennek oka az volt, hogy az Országgyűlés a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt megalkotva módosította többek között a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (a továbbiakban: Szt.) is. Az Szt. módosításával az Országgyűlés elsődleges célja az volt, hogy megújítsa, valamint igazságosabbá és átláthatóbbá tegye a rászorulókat támogatási rendszerét. Fontos cél volt az is, hogy azok kapjanak támogatást, akik valóban rászorulnak.

Az Szt. módosítása 2015. március 1-jétől jelentős változásokat hozott a pénzübeli és természetbeni szociális támogatások rendszerében, és ezzel összefüggésben a módosított Szt. 132. § (4) bekezdésének g) pontja felhatalmazást adott az önkormányzatnak a támogatások megállapítása, kifizetése, folyósítása, valamint ellenőrzése helyi szabályainak rendeletben történő szabályozására is. Az Szt. 134/E. §-ában előírt kötelezettség miatt szükségessé vált Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének pénzübeli és természetbeni támogatásokról szóló 24/2011. (V.26.) önkormányzati rendelete egyidejű hatályon kívül helyezésével egy új önkormányzati rendelet megalkotása. A fentiek figyelembe vételével született meg Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete.

Az Szt.-ben az állami szabályozási hatáskörben nyújtott és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválasztásra kerültek. Az Szt. 2015. március 1-jétől csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. A kötelező segélyek körén kívül további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthetett. Az Szt. az önkormányzatok által biztosítandó segélyek tekintetében annyit ír elő, hogy az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben levő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt.

Tekintettel a fentiekre, a szociális támogatásokról szóló önkormányzati rendeletben 2015. március 1-jei hatállyal bevezetésre került a rendszeres jellegű települési támogatás és a rendkívüli települési támogatás fogalma.

A települési támogatást az önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez; a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére; a gyógyszerkiadások viseléséhez és a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére nyújtja.

A rendkívüli települési támogatást pedig kifejezetten a megélhetési nehézségekkel küzdő, rendkívüli vagy krízishelyzetbe került személyeknek lehet megállapítani.

Az önkormányzat által a 2015-2017. évben juttatott rendszeres jellegű és rendkívüli települési támogatások megoszlását a következő táblázat tartalmazza.

Támogatás típusa	2015	2016	2017
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (fő)	1205	1638	1182
Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére (fő)	53	73	67
Települési támogatás rendszeres gyógyszerkiadás viseléséhez (fő)	66	129	99
Települési támogatás a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személy részére (fő)	146	155	106
Rendkívüli települési támogatás (esetszám)	7408	9678	8115

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A fenti számokból kitűnik, hogy az önkormányzat által nyújtott települési támogatások mindegyik típusának vonatkozásában nőtt az azokat igénybe vevők száma (a rendkívüli települési támogatás tekintetében az esetszám) 2016-ban az előző évhez képest. Különösen figyelemre méltó a növekedés aránya a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, illetve a rendszeres gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás, valamint a rendkívüli települési támogatás igénybevétele esetén. Ugyanakkor a 2017-es adatok mindegyik támogatás típus, illetve a rendkívüli települési támogatás esetszáma vonatkozásában is markáns csökkenést mutatnak.

A fenti önkormányzati támogatástípusok mellett a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala is nyújt különböző, az Szt.-ben szabályozott pénzbeli és természetbeni ellátásokat, amelyekről a következő táblázat ad tájékoztatást a 2015-2017. esztendő viszonylatában.

Ellátás típusa	fő / 2015. év	fő / 2016. év	fő/2017. év
Időskorúak járadéka	102	92	93
Ápolási díj	531	497	435
Közgyógyellátás	2832	2432	3595
Aktív korúak ellátása – egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	101	123	130
Aktív korúak ellátása – foglalkoztatást helyettesítő támogatás	1707	1310	1211

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

6.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A mélyszegénységben élők helyzetét döntő mértékben meghatározó adottság az ezt a társadalmi réteget fokozottan érintő foglalkoztatási válság. A munkajövedelem hiánya és a transzferjövedelmek ennek következtében bekövetkező fokozódó aránya a háztartások bevételeiben a mélyszegénység kialakulásának és konzerválódásának egyik legfőbb oka.

Kecskeméten a nyilvántartott álláskeresők számát és arányát, illetve ezek változását a teljes 15-64 év közötti népességhez viszonyítva a következő táblázat szemlélteti.

Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	40618	37829	78447	2419	6	2329	6.2	4748	6.1
2009	40486	37794	78280	3002	7.4	3249	8.6	6251	8.0
2010	40507	37915	78422	2915	7.2	2776	7.3	5691	7.3
2011	40530	38100	78630	2806	6.9	2812	7.4	5618	7.1
2012	40333	38100	78433	2694	6.7	2726	7.2	5149	6.9
2013	41775	39516	81291	2748	7.0	2482	6.0	5230	6.0
2014	41242	39062	80304	2194	5.0	1971	5.0	4165	5.0
2015	40604	38701	79305	2195	5.0	1878	5.0	4073	5.0
2016	40088	38230	78318	1861	4.6	1554	4.1	3415	4.4
2017	39677	37878	77555	1594	4	1301	3.4	2895	3.7

Forrás: TeIR, Helyi Vizuál Regiszter adatai, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A fenti táblázat jól mutatja a 2008-as év során hazánkban kialakult gazdasági recesszió hatását, ekkor meredeken emelkedett a munkanélküliek aránya. Nagyon valószínű, hogy a foglalkoztatás csökkenését a legerősebben az instabil munkaviszonnyal rendelkező, a szegénységnek és a társadalmi kirekesztésnek leginkább kiszolgáltatott csoportok szenvedték el. A kialakult globális gazdasági válsághelyzet az állásukat veszített munkavállalókat a tartós mélyszegénység felé sodorhatta. A munkanélküliség által leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportokat a nők, a nyugdíj előtt állók, a szakképzetlenek és a pályakezdő fiatalok alkotják. Biztató tendencia ugyanakkor, hogy 2011 óta csökken a nyilvántartott álláskeresők száma, ez a csökkenés a 2015-től kezdődő időszakban kifejezetten jelentős mértékű volt. A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenésében fontos szerepet játszanak az utóbbi évek jelentős kecskeméti munkahelyteremtő beruházásai, valamint nem elhanyagolható a közfoglalkoztatás hatása sem. Mivel a mélyszegénységben élők képzettség, munkaerő-piaci tapasztalat és társadalmi szocializáció tekintetében jellemzően hátrányt szenvednek a népesség többi rétegéhez képest, számukra jellemzően elsősorban ez utóbbi kínálhatott munkalehetőséget.

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportos-idősoros eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza.

A nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	4748	6251	5691	5618	5149	5230	4165	4073	3415	2895
20 éves és fiatalabb	fő	204	268	249	291	302	179	221	208	142	112
	%	4.3	4.2	4.3	5	5.5	3.4	5.3	5.0	4.0	3.9
21-25 év	fő	628	865	735	751	721	504	559	490	367	322
	%	13.2	13.8	12.9	13.3	13.3	9.6	13.4	12.0	11.0	11.1
26-30 év	fő	611	782	679	673	579	423	448	421	362	298
	%	12.8	12.5	11.9	11.9	10.7	8	10.8	10.0	10.5	10.3
31-35 év	fő	687	985	841	757	658	457	457	414	333	262
	%	14.4	15.3	14.7	13.4	12.1	8.7	11	10.0	10.0	9
36-40 év	fő	549	785	729	720	704	506	561	515	419	333
	%	11.5	12.5	12.8	12.8	13	9.7	13.5	12.0	12.0	11.5
41-45 év	fő	507	684	661	661	618	455	468	453	372	326
	%	10.6	10.9	11.6	11.7	11.4	8.7	11.2	11.0	11.0	11.2
46-50 év	fő	581	723	645	685	563	431	443	441	375	298
	%	12.2	11.5	11.3	12.1	10.4	8.2	10.6	11.0	11.0	10.3
51-55 év	fő	625	761	728	695	688	494	471	434	364	297
	%	13.1	12.1	12.7	12.3	12.7	9.4	11.3	11.0	11.0	10.3
56-60 év	fő	321	380	397	362	556	427	450	513	419	338
	%	6.7	6	6.9	6.4	10.4	8.1	10.9	13.0	12.0	11.7
60 év felett	fő	35	18	27	23	31	61	87	184	262	309
	%	0.7	0.3	0.4	0.4	0.5	1.1	2	5.0	7.5	10.7

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adatai alapján ismételten megállapíthatjuk, hogy a munkaerő-piaci szempontból leginkább veszélyeztetett korcsoportok közé tartoznak a fiatal felnőttek, illetve az 51-60 éves kor közötti, nyugdíj előtt álló emberek. Ők teszik ki a nyilvántartott álláskeresők közel egyharmadát, illetve a 60 év felettiek az egyetlen korcsoport, amelyben nőtt a nyilvántartott álláskeresők száma 2016-hoz képest.

Fentieket figyelembe véve fontos feladat a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci integrációja, hiszen ennek hiánya vagy sikertelen volta döntően befolyásolja a jövő nemzedékének életesélyeit. Ennek érdekében a fiatalok képzettségét összhangba kell hozni a munkaerő-piaci igényekkel, amelynek hatékony eszköze lehet a városban jól működő duális oktatási rendszer. A mélyszegénységben élő, gyakran halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok vonatkozásában ugyanakkor javasolt olyan komplex, célzott képzési-, ösztöndíj- és foglalkoztatási programok beindítása is, amelyek úgy szolgálják a társadalmi felzárkózás előmozdítását, hogy egyúttal képesek ezt a társadalmi réteget is integrálni a város aktív munkaerő-piacába, ezáltal gazdasági és társadalmi fejlődésébe.

A fiatalok foglalkoztatottsága szempontjából fontos adat a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és aránya is. 2008 és 2012 között mindkét mutató folyamatosan növekedett. Ezt követően csökkenés, majd 2014-ben ismét enyhe emelkedés következett be. A 2015-2017-es időszakban ismételt, ezúttal kifejezetten jelentős mértékű csökkenés figyelhető meg a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők számának és arányának tekintetében. Ezeket a folyamatokat illusztrálja a következő táblázat.

**Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma
és a 18-29 éves állandó népesség száma nemenként**

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	8967	8889	17856	157	1.75	155	1.75	312	1.75
2009	8755	8780	17535	229	2.6	242	2.75	471	2.7
2010	8655	8630	17285	263	3	216	2.5	479	2.75
2011	8550	8586	17136	298	3.5	289	3.4	587	3.4
2012	8469	8578	17047	349	4.1	316	3.7	665	3.9
2013	8391	8513	16904	257	3.05	196	2.3	453	2.7
2014	8267	8424	16691	295	3.6	230	2.7	525	3.1
2015	8264	8003	16267	245	3.0	178	2.2	423	2.6
2016	7762	8066	15828	180	2.3	110	1.35	290	1.85
2017	7496	7910	15406	136	1.81	99	1.25	235	1.53

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A munkanélküliség egyik legfontosabb, a mélyszegénység kialakulását rendkívüli módon befolyásoló dimenziója az, hogy milyen hosszú időre kerül ki valaki a munkaerő-piacról. A tartós munkanélküliség kecskeméti jelenlétét szemlélteti az alábbi táblázat.

**A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek
száma és aránya nemenként**

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli összesen			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	2419	2329	4748	1324	1072	2396	54.7	46	50.4
2009	3002	3249	6251	1740	1723	3463	57.9	53	55.3
2010	2915	2776	5691	1622	1406	3028	55.6	50.6	53.2
2011	2806	2812	5618	1444	1225	2669	51.4	43.5	47.5
2012	2659	2490	5149	1509	1277	2786	56.75	51.3	54.1
2013	2748	2482	5230	1168	942	2110	42.5	38	40.3
2014	2194	1971	4165	1020	807	1827	46.5	40.9	43.9
2015	2195	1878	4073	1075	876	1951	49.0	46.6	47.9
2016	1861	1554	3415	977	742	1719	52.5	47.7	50.3
2017	1594	1301	2895	748	557	1305	57.3	42.7	45.1

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Tartós munkanélküliség tekintetében a fenti adatok alapján megállapítható, hogy a tartós munkanélküliek számában 2013-ban jelentős csökkenés következett be, arányuk ekkor jelentősen kevesebb volt, mint az összes nyilvántartott munkanélküli fele. Sajnos 2016-ra ez az arány ismét elérte az 50%-ot, ugyanakkor a tavalyi évben szignifikáns csökkenés volt megfigyelhető. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számában jelentős csökkenés történt a 2012-2017. közötti időszakban. Szembeötlő tendencia az is, hogy a nyilvántartott munkanélküli nők nagyobb hányadban válnak tartósan munkanélkülivé, mint a férfiak, tehát a nők munkaerő-piacra való visszakерülésének esélye rosszabb a férfiakénál.

A munkanélkülivé válás egyik legfontosabb oka a megfelelő képzettség, végzettség hiánya, hiszen a modern munkaerő-piacon már az alacsonyabb társadalmi presztízszű munkahelyek megszerzése is egyre magasabb iskolai végzettséget, képzettséget igényel. A következő táblázat az alacsony iskolai végzettségűek, illetve a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők számának változását mutatja be a regisztrált munkanélküliek között Kecskeméten az utóbbi évtized vonatkozásában.

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	nyilvántartott álláskereső száma összesen	A nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint	
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség	8 általános végzettség
	fő	fő	fő
2008	4748	189	1626
2009	6251	174	1877
2010	5691	143	1700
2011	5618	165	1706
2012	5149	156	1554
2013	5230	100	1110
2014	4165	94	1253
2015	4073	131	1282
2016	3415	91	1056
2017	2895	89	876

Forrás: TeIR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Az adatokból látható, hogy a regisztrált munkanélküliek között az alacsony iskolai végzettségűek aránya az utóbbi 3 évben is 33-35% körül mozgott, vagyis minden harmadik regisztrált munkanélküli legfeljebb befejezett általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A munkaerő-piacra való visszakерülés esélyét növelendő továbbra is fontos és érdemes olyan típusú kompetencia-fejlesztő és szakmai végzettséget adó képzéseket szervezni, amelyek célcsoportja elsősorban az alacsony iskolai végzettségű, gyakran mélyszegénységben élő emberek köre. A szakmai végzettséget adó képzések esetén természetesen fontos a munkaerő-piaci igények figyelembe vétele is.

6.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Mivel a Helyi Esélyegyenlőségi Program 6.1 pontjában részletesen bemutattuk a pénzbeli és természetbeni ellátások rendszerének a megfelelő jogszabályi változások eredményeként bekövetkezett átalakulását, illetve ezeknek az ellátásoknak a Kecskemétre vonatkozó adatait, jelen pontban a munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások bemutatására fókuszálunk.

A mélyszegénység kialakulásának, illetve konzerválódásának fontos oka lehet az, ha valaki olyan regisztrált munkanélkülivé válik, aki nem jogosult munkanélküliséghez kapcsolódó pénzbeli ellátásra sem, hiszen így esik ettől a transzferjövedelem-forrástól is. A következő táblázat az e személyekre vonatkozó adatokról ad tájékoztatást az utóbbi két év időintervallumában.

Év	2015	2016	2017
Regisztrált munkanélküliek száma összesen (fő)	4073	3415	2895
Ellátás nélkül (fő)	1718	1468	1300
Ellátás nélkül (%)	42.0	43.0	44.9

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adataiból látható, hogy az utóbbi három év tekintetében a regisztrált munkanélküliek több mint 40%-a nem részesült munkanélküliséghez kapcsolódó pénzbeli ellátásban. Ez nyilvánvalóan növeli az érintett személyek mélyszegénységbe kerülésének, maradásának kockázatát.

A munkaerő-piaci aktív részvétel fontos ösztönzői a különböző munkaerő-piaci támogatások. Az ilyen támogatásokban részesülő személyekről tartalmaz adatokat a következő táblázat.

Év	2015	2016	2017
Foglalkozást elősegítő képzés támogatása (fő)	606	507	585
Bértámogatás (fő)	60	102	143
Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatások (fő)	44	58	81
Bérköltség támogatás	311	493	718
Munkaerő-piaci támogatás összesen (fő)	1021	1160	1527

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A mélyszegénységben élő vagy azzal veszélyeztetett emberek körében a legszélesebb rétegeket aktív munkaerő-piaci részvételhez juttató foglalkoztatási forma a közfoglalkoztatás. Ennek célja, hogy hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű álláskeresőkre részére foglalkoztatási lehetőséget nyújtson, elsősorban a közfeladatok ellátásában való részvétel útján. További cél, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevők bekerüljenek az elsődleges munkaerő-piacra. A kecskeméti adatokat mutatja be a következő táblázat.

Év	2015	2016	2017
Közfoglalkoztatásban résztvevők nettó létszáma* (fő)	1473	1511	1361

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

**A közfoglalkoztatottak nettó létszáma azt fejezi ki, hogy hány fő volt érintve közfoglalkoztatási programokban adott időszak során.*

6.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a lakásgazdálkodással kapcsolatos feladatokat a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény, a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet, valamint Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló 22/2015. (X.22.) önkormányzati rendelete, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások lakbéréről szóló 12/2016. (VI.30.) önkormányzati rendelete, illetve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodásáról szóló 19/2013. (VI.27.) önkormányzati rendelete alapján biztosítja.

Az önkormányzat alapvetően két ellátási formában segíti elő a Kecskeméten élők lakhatási problémáinak megoldását. Egyrészt elhelyezést biztosít azoknak, akik az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérletéről és elidegenítéséről szóló 22/2015. (X.22.) önkormányzati rendeletben (a továbbiakban: Lakásrendelet) foglalt feltételeknek megfelelnek, másrészt pénzbeli támogatást nyújt azoknak, akik a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelet alapján települési támogatásra jogosultak a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, vagy a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó felhalmozott hátralék törlesztéséhez.

Kecskeméten a szociális alapon kiadható, illetve a költség alapon kiadható ingatlanok számát a 2018. január1-jei állapotnak megfelelően a következő két táblázat szemlélteti.

Szociális alapon kiadható ingatlanok

Szociális alapon bérbe adható elszórtan elhelyezkedő lakás	459 db
ebből bérleti szerződés időtartamára, átmenetileg átminősített lakás	10 db
Nyugdíjasok Háza	
- Horváth D. krt. 1.	38 db
- Nyíri út 77/C.	51 db
Szociális alapon kiadható ingatlanok száma összesen	548 db

Forrás: 2018. évre vonatkozó lakáshasznosítási javaslat

Költség alapon kiadható ingatlanok

Szobabérlők háza	
- Petőfi S. u. 18-20.	40 db
- Széchenyi sétány 4.	161 db
- Mátyás Kálmán u. 1., 10., 16., illetve Rátság tér 7.	138 db
- Egyéb	17 db
- volt Fialal Házasok Otthona (Széchenyi sétány 4.)	24 db
Művészvillák, műteremlakás	13 db
Közérdekű célok megvalósítására fenntartott	6 db
Költségálaton, pályázat útján bérbe adható lakások	
- Homokbányán	165 db
- Petőfi S. u. 18-20. szám alatt	83 db
- szétszórtan elhelyezkedő	25 db
Költség álaton összesen kiadható ingatlanok száma	672 db
Bérlőkijelölési joggal érintett lakások elszórtan	43 db
Bérlőkijelölési joggal érintett lakások Homokbányán	75 db
Bérlőkijelölési joggal érintett lakások tömbös épületekben	28 db
Bérlőkijelölési joggal érintett lakások száma összesen	146 db
Műszaki állapot miatt kiadhatatlan ingatlanok	52 db
Mindösszesen	1418 db

Forrás: 2018. évre vonatkozó lakáshasznosítási javaslat

Szociális lakhatás, szociális álaton bérbe adható lakások

Az önkormányzat tulajdonában lévő szociális álaton bérbe adható lakásként hasznosított ingatlanok a városban elszórtan helyezkednek el, egy részük társasházakban, másik részük kertes, közös udvaros házakban található. Az önkormányzat célja ezen állomány fenntartásával, elsősorban a kevesebb jövedelemmel rendelkező, szegénységben, nem megfelelő lakhatási körülmények között élő személyek, családok lakhatásának biztosítása.

A lakások pályáztatására vonatkozó szabályokat, a jogosultság feltételeit és az igénylők rangsorolására vonatkozó szempontrendszert a Lakásrendelet határozza meg. Szociális álaton csak olyan személy részére adható bérbe lakás, aki szerepel a lakásigénylési névjegyzékben. A lakásigénylési névjegyzékbe való bekerülés módját, illetve azokat a feltételeket, amelyek kizárják az adott igénylőt a lakásigénylési névjegyzékbe való bekerülésből, ugyancsak a Lakásrendelet tartalmazza.

A közgyűlés szociális ügyekben feladat- és hatáskörrel rendelkező bizottsága által jóváhagyott szempontrendszer és a lakásigénylési névjegyzékben elfoglalt helyezés alapján a szociális álaton kiadható ingatlanokra vonatkozó bérleti szerződést a bérlővel az ingatlanokat üzemeltető, 100%-os önkormányzati tulajdonban álló KIK-FOR Ingatlankezelő és

Forgalmazó Kft. köti meg. A szociális alapon bérbe adható lakások kihasználtsága 100%-os, az ilyen típusú lakást igénylők várólistára kerülnek.

6.5. Telepek, szegregátumok helyzete

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 218/2017. (X.26.) határozatával fogadta el a **Kecskemét Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Módosítását**. Az említett dokumentumnak szerves részét képezi az **Anti-szegregációs Program**, amely részletes helyzetelemzést ad a városban található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területekről, összefoglalja a város által az utóbbi években az antiszegregáció terén elért legfontosabb eredményeket, illetve a városban található szegregátumokkal, szegregációval veszélyeztetett területekkel kapcsolatban határoz meg beavatkozási irányokat annak érdekében, hogy az ott élők életkörülményei és társadalmi integrációs esélyei javuljanak. A következőkben erre a dokumentumra alapozva mutatjuk be a kecskeméti telepek, szegregátumok helyzetét, összetételét, valamint az Anti-szegregációs Program prioritásait.

6.5.1. A szegregációs folyamatok alakulása Kecskeméten

A településkörnyezeti viszonyok miatt Kecskemét városában a szegregációs jelenségek országos viszonylatban és összességükben is közepesen enyhének tekinthetők. Ugyanakkor Kecskeméten is kialakultak azok a lakóövezetek, amelyek egymástól igen eltérő életszínvonalbeli, lakókörnyezeti és szolgáltatási szintet nyújtanak. Egyes városrészek nem kerülhették el a társadalom periferiáján élők beköltözését, a slumok kialakulását és a gettósodást sem. (Halasi úti lakótelep). A slumosodás, földrajzi szegregálódás öngerjesztő folyamat is egyben: az ilyen közegből elköltöző, módosabb családok helyére – az alacsonyabb fenntartási költségek miatt – szegényebb, szociális problémákkal küzdő lakosok költöznek be, ezzel gyorsítva egyes városrészek leszakadásának folyamatát. A leszakadó városrészek lakosságának mindezen okok miatt szembe kell nézniük a kirekesztődés folyamatával. A jövedelmektől, a munkaerőpiactól, a szolgáltatásoktól és a társas kapcsolatoktól való elesés az egyének társadalmi részvételét akadályozva hozzájárul ahhoz, hogy az ilyen gondokkal küzdők számára az egyenlő hozzáférés lehetősége csorbul. Halmozottan hátrányos helyzetben élnek a kisebbségi, szegény, egyszülős családban nevelkedő, inaktív vagy tartós munkanélküli eltartóval rendelkező családokban nevelkedő gyermekek, akik egyúttal a város legveszélyeztetettebb társadalmi csoportját alkotják.

A szegregáció jelensége jórészt a múltban kezdődött, a szegregátumok a város különböző részeinek eltérő fejlődéséből, egyes területek elhanyagolásából, a közszolgáltatások kiépítésének elmaradásából (Műkertváros, Halasi úti lakótelep, Szeleifalu), vagy a népesség elöregedéséből (Belváros északkeleti része) alakultak ki. Ugyanakkor olyan új területi folyamatokat is megfigyelhetünk, mint például a legrosszabb helyzetben lévő társadalmi csoportok olcsó és leromlott tanyákra történő kiköltözése (Szarkás). A 2008-as válságtól kezdődően a jövedelmek közötti különbségek megnövekedtek, s ez tovább mélyítette a már korábban is meglévő társadalmi rétegek közötti szakadékot. Ezt a folyamatot egyes szakmacsoportok tekintetében ugyan enyhítették a közelmúlt komoly ipari beruházásai, de a lerobbant szegregátumok lakóinak életében ezek sem hoztak gyökeres változást. Míg a magasan iskolázott, jól képzett és több nyelvet beszélő emberek számos munkalehetőség közül választhattak, s növekvő jövedelmekről számoltak be, addig a társadalom egy jelentős rétegében az eladósodás és a munkahely elvesztése következtében a folyamatos lecsúszás

jeleit láthattuk, melyet jól tükröznek a különböző segélyezési formákat igénybe vevők számadatai.

6.5.2. A szegregált, valamint szegregáció által veszélyeztetett városrészek jellemzése

Az Anti-szegregációs Program által meghatározott szegregátumok Kecskeméten a következők.

1. A Csap utca – Alma utca – Présház utca – Könyves Kálmán körút által lehatárolt terület

Lakónépessége: 81 fő

Rövid jellemzése: Az 1. sz. szegregátum Szeleifalu középső részén helyezkedik el, a város déli területén. A tömbben rossz állapotú, leromlott állagú épületeket találunk, ahol mutatkoznak a kiterjedt szegregációs folyamatok jelei. A terület idősödő szegregátumnak tekinthető, mivel a lehatárolt tömb átlagéletkora az öt szegregátum közül a legmagasabb (39,7 év). Az idősebb korosztály magasabb aránya a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alacsony száma (7 fő) alapján is nyomon követhető. A terület szegregációs mutatója (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) a legmagasabb az öt szegregátum közül (52,9%). Szintén itt a legmagasabb a munkanélküliségi ráta (52%), valamint a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (40%).

2. A Hanság utca – Róna utca – Frankel Leó utca – Könyves Kálmán körút által lehatárolt terület

Lakónépessége: 124 fő

Rövid jellemzése: A 2. sz. szegregátum Szeleifalu keleti részén helyezkedik el, a város déli területén. A tömbben rossz állapotú, leromlott állagú épületeket találunk, ahol mutatkoznak a kiterjedt szegregációs folyamatok jelei. A tömbök lakónépessége a szegregátumok közül a legfiatalabb, az átlagéletkor 29,1 év. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma alacsony (9 fő), viszont arányuk a szegregátum lakónépességéhez viszonyítva már magasabb (6,66%), ami az öt szegregátum átlagának (6,8%) megfelelő. A rendkívüli élethelyzetre adott települési támogatás is a szegregátumok átlagához (3,5%) közelít (2,9%). A szegregációs mutató az 1. szegregátum értékéhez közelít (51,4%), viszont a munkanélküliségi ráta (25%) és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (16,2%) jóval alacsonyabb annál.

3. A Zsinór utca – Szegedi út – Zöldfa utca – Mezei utca – Dankó utca – Puskás Tivadar utca – Gödröstemető utca – Új köz – Fazekas köz által lehatárolt terület

Lakónépessége: 638 fő

Rövid jellemzése: Ez a szegregátum a belváros déli peremén, a Kossuthváros és az Erzsébetváros területén található. A területen keverednek a régi építésű, rosszabb állapotú kocka házak, amelyek lakhatóak, és a felújított, új, jó állapotú házak, de többnyire a régi

építésű házak vannak túlsúlyban, közöttük pár igen rossz állapotú épülettel. A tömbök szegregációs mutatója magas (41,2%), és ugyancsak magasnak tekinthető a munkanélküliségi ráta (40,4%) és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (29,3%) is. A szegregátumként lehatárolt lakótömbök népességének átlagéletkora alacsony, 30,5 év, az itt élő lakosság létszáma jelentős (638 fő). A rendkívüli élethelyzetre adott települési támogatás aránya az átlagot meghaladja (4,5%). Ezen adatok alapján is látható, hogy a 4. szegregátum a lehatárolt szegregátumok közül a kiemelt figyelmet érdemlő területek közé tartozik.

4. A Vasútvonal – Műkerti sétány – Kertész utca – Epreskert utca – Kiskunfélegyháza út által lehatárolt terület

Lakónépessége: 333 fő

Rövid jellemzése: A szegregátum a belvárostól délre helyezkedik el, lakótömbjei jellemzően lakható, de nem túl jó állapotú házakkal jellemezhetők, amelyek között sok a régi, elhanyagolt épület. A terület szegregációs mutatója (51,4%) magas, nem sokban marad el a legmagasabb szegregációs mutatóval jellemezhető 1. szegregátumtól. A munkanélküliségi ráta (41,7%), valamint a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (32,7%) is itt a második legmagasabb a lehatárolt szegregátumok közül, amely adatok mutatják, hogy ezen a területen található a város legrosszabb helyzetben lévő lakótömbjei. A szegregátum a második legnagyobb lakónépességgel rendelkezik (588 fő), amelynek átlagéletkora (32,7 év) a szegregációs átlag (34,2 év) alatt van. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya magas (8,2%), valamint a lakhatásra (4,3%) és a rendkívüli élethelyzetre (6,7%) folyósított települési támogatás is ezekben a tömbökben a legmagasabb, nem csupán a városi, hanem a szegregátumok átlagát is meghaladó mértékben. Szintén meghaladja az átlagot a munkanélküliségi ráta (36,3%), valamint a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (32,5%). Az adatok alapján elmondható, hogy ez a szegregátum a lehatárolt térségek közül a legtöbb figyelmet érdemlő terület.

Az Anti-szegregációs Program által meghatározott szegregáció által veszélyeztetett területek Kecskeméten a következők.

1. Vasvári Ferenc utca – Halasi út – Bánáti utca – Brassói utca által lehatárolt terület

Lakónépessége: 72 fő

Rövid jellemzése: ez a tömb a város déli részén helyezkedik el, közvetlenül az 541-es számú út (Halasi út) mellett. A tömb tágabb térsége is a város kevésbé frekvenciált területei közé tartozik, ahol az alacsonyabb jövedelmű társadalmi csoportok a városi átlagnál nagyobb arányban rendelkeznek lakóingatlanokkal. Ezzel együtt az épületek nagyrészt jó állapotban vannak. A szolid, külvárosias lakókörnyezettől el nem ütő, régi és újabb építésű lakóházakat vegyesen tartalmazó tömb rendezett képet mutat, előrehaladott szegregáció jelei nem fedezhetők fel.

A terület átlagéletkora az egyik legmagasabb a szegregáció által veszélyeztetett területként lehatárolt térségek közül (35,6 év), ami a terület elöregedő népességére utal. Emellett mind a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, mind a lakhatás, illetve rendkívüli élethelyzetre kifizetett területi támogatások által érintettek aránya a veszélyeztetett területek közül itt a legalacsonyabb.

Az a kép, hogy a szegregáció által veszélyeztetett területek között ez a lakótömb a legkevesebb problémával terhelt, a segélyezésen túlmutató adatokból is kitűnik. A terület szegregációs mutatója (30,2%) éppen felette van a rendeletben meghúzott lehatárolási küszöbnek, a munkanélküliségi ráta (23,1%) is viszonylag alacsony, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya pedig 0%, ami ilyenformán természetesen a városi átlag (5%) alatt van.

2. Hajagos utca – Kistemplom utca – Erzsébet körút – László Károly utca – Csóka utca – Erzsébet utca által lehatárolt terület

Lakónépesség: 84 fő

Rövid jellemzése: a belváros déli peremén helyezkedik el. A lehatárolt két tömb utcaképe foghíjtelkekkel tagolt, régi, részben elhanyagolt állapotú épületeket mutat. Ugyanakkor a belváros közelsége pozitívan hathat a jövőben a tömbök megújításának szempontjából, hiszen ingatlanpiaci szemszögből értékes területről van szó.

A terület átlagéletkora a veszélyeztetett területek közül a legmagasabb (40,6 év), ami mutatja az elöregedést; ezzel párhuzamosan a különböző jogcímenek kifizetett támogatások aránya alacsony, 1% körüli. A szegregációs mutató a veszélyeztetett területek közül az egyik legalacsonyabb (31,9%), valamint a munkanélküliségi ráta (24,2%) és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (22,6%) sem tekinthető kiemelkedően magasnak.

3. Csáktornyai utca – Kuruc tér – Műkerti sétány – Kereszt utca által lehatárolt terület

Lakónépessége: 120 fő

Rövid jellemzése: a terület a belváros déli peremén, az Erzsébet és a Műkertváros között helyezkedik el. A tömb a Kuruc tér környéki, régi cigányváros peremét jelenti, ahol a házak állapota a szomszédságában elhelyezkedő, szegregátumként lehatárolt tömbökhöz hasonló.

A területen élő lakosság átlagéletkora a veszélyeztetett területek átlagéletkoránál (35,4 év) magasabb (37,5 év), ezzel összefüggésben a gyermekszám feltehetően a többi területhez képest alacsonyabb, ami magyarázza a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alacsonyabb arányát (3,9%). Ugyanakkor a lakhatásra, valamint a rendkívüli élethelyzetre kifizetett települési támogatások aránya a veszélyeztetett területek között itt a legmagasabb (mindkettő 4,5%). A terület szegregációs mutatója közepesnek mondható (32%), míg a munkanélküliségi ráta (17,4%) valamennyi, szegregáció által veszélyeztetett terület közül itt a legalacsonyabb. Ugyanakkor a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (31,3%) az átlagot meghaladja.

4. Csokor utca – Szilfa utca – Szemere Bertalan utca – Klebelsberg Kunó utca által lehatárolt terület

Lakónépessége: 81 fő

Rövid jellemzése: a Műkertváros déli részén helyezkedik el. A lehatárolt lakótömb utcaképe vegyes, régi építésű, elhanyagolt, valamint felújított állapotú ingatlanokat egyaránt láthatunk.

A lakótömb szegregációs mutatója nem tekinthető kiemelkedően magasnak (32,7%). A munkanélküliségi ráta (30,3%) meghaladja az átlagot, viszont a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya az egyik legalacsonyabb (3,3%) a veszélyeztetett területek között. A területen az egykori szegregátumot a 2001-es népszámlálás óta Kecskemét városa teljes mértékben felszámolta. A lakótömbök jelenleg zömmel kellemes kertvárosi környezetben találhatók, többségében jól karbantartott házakkal.

6.5.3 Stratégiai fejlesztési prioritások

A területi alapokon is megnyilvánuló hátrányok csökkentéséhez a fizikai környezet és az infrastruktúra fejlesztése mellett a humán-erőforrás fejlesztést, a képzést, a foglalkoztatást, a művelődést, és a különböző szociális és egyéb lakossági szolgáltatások hozzáférhetőségét kell megteremteni és bővíteni. Ennek megfelelően a legfontosabb stratégiai fejlesztési prioritások a következők:

- Szociális hátrányok csökkentése
- Oktatási szegregáció mérséklése
- Egészségi állapot és lakókörnyezet javítása
- Munkaerő-piaci reintegráció

6.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.6.1. Egészségügyi szolgáltatások

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz és szakellátásokhoz való hozzáférés tekintetében általánosságban az mondható el, hogy Kecskemét Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátása mindenben megfelel a kor követelményeinek, kapacitását pedig úgy méretezték, hogy nem csak a város, de a környező térség lakosságának igényeit is ki tudja szolgálni. Az egészségügyi szolgáltatások és szakrendelések mintegy 250.000 ember magas szintű ellátását biztosítják a térségben.

Kecskeméten az egészségügyi alapellátásban résztvevő háziorvosok és házi gyermekorvosok számának alakulását mutatja be a következő táblázat.

Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	0	45	22
2013	0	45	22
2014	0	46	22
2015	0	46	22
2016	0	46	22
2017	0	47	22

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás (a területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosok számát tartalmazza)

6.6.2. Szociális alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat Kecskeméten a 2007. július 1-től integrált intézményként működő Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága (a továbbiakban: ESZII), valamint a 2010. április 1-től működő Ószirozsa Időskorúak Gondozóháza biztosítja.

Az ESZII által nyújtott alapszolgáltatások az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgálat, az idősek nappali ellátása és az értelmi fogyatékosok nappali ellátása.

Az *étkeztetés* keretében az ESZII gondoskodik azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről, akik azt önmaguk és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben részesül az az igénylő is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkeztetésről más módon gondoskodni.

A *házi segítségnyújtás* keretében az ESZII gondoskodik azokról az időskorú személyekről, akik önmaguk ellátására nem képesek, illetve azokról, akik az egészségi állapotuk miatt erre rászorulnak, ezt az ellátási formát igénylik és gondozási szükségletüket az intézményvezető megállapította. A *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* 1999 óta működik a városban. A szolgáltatás közvetlen állami támogatása 2010-től megszűnt. A szolgáltatást jelenleg 120 készülékkel működteti az intézmény. E rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2013. július 1-jétől az állam kötelező feladatai közé tartozik, viszont működtetését továbbra is önkormányzatunk látja el, miután e feladatra az állami fenntartóval szerződést kötöttünk.

A *családsegítés* célja, feladata a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. E feladatot, több átszervezést követően, az ESZII egy központi telephelyen (a gyermekjóléti szolgálat és gyermekjóléti központ feladataival együtt, kihelyezett ügyfélfogadást is tartva), az Szt. és a Gyvt. rendelkezései alapján család-és gyermekjóléti központban biztosítja.

A *támogató szolgálat* speciális alapellátási feladat, amely a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátására jött létre. A szolgálat célja a fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása. A 2016. évtől a támogató szolgálat finanszírozása újra közvetlen állami támogatás révén valósul meg.

A *nappali ellátást nyújtó intézmények* tekintetében szintén jelentős szerepet vállal az ESZII. Az idősek nappali ellátása a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál. A 2007. évi átszervezésig 7 telephelyen és 450 férőhelyen idősek nappali ellátása, illetve 20 férőhelyen hajléktalanok nappali melegezője működött. A nappali ellátást érintő jelentős normatíva-csökkenés miatt azonban a feladatot szűkíteni kellett, így 2008-tól az idősek nappali ellátása 5 telephelyen, 390 férőhellyel működött. A férőhelyek jobb finanszírozhatósága miatt az önkormányzat további átszervezésről döntött, így az idősek nappali ellátása 2010. október 1-től 4 telephelyen

290 férőhellyel működik. A Horváth Döme utcai telephely határozatlan idejű működési engedélye érdekében szükséges volt a nappali ellátás férőhelyszámának csökkentése, ezért a 2017. évtől a 4 telephelyen engedélyezett férőhelyek száma 270.

Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona 25 fő, családban élő enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos személy részére biztosít komplex gondozást. Az intézmény elsősorban a harmadik életévét betöltött, önkiszolgálásra részben képes fogyatékosok napközbeni gondozására, foglalkoztatására és nevelésére szolgál.

Együttműködési megállapodás alapján, éves önkormányzati támogatás mellett az önkormányzati feladatellátásban nyújt segítséget a HUMÁN-REHAB Közhasznú Egyesület, amely 40 férőhelyen biztosítja a fogyatékkal élő személyek nappali ellátását.

Az önkormányzat 2015. január 1-jétől kezdődően kötött ellátási szerződést a Római Katolikus Főplébániával, amely a RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat keretében működő szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali és közösségi ellátását, valamint a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását biztosítja.

A **népkonyhai étkeztetést** 100 főre ellátási szerződés keretében 2004. január 1-je óta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja a Kecskemét, Hoffmann J. u. 11. szám alatti telephelyén. A hajléktalan személyek részére biztosítandó alapszolgáltatások közül az **utcai szociális munkát**, valamint a **nappali melegedő** ellátást ugyancsak ellátási szerződéssel, 2011. június 1-jétől szintén a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosítja.

Az egyes alapszolgáltatásokat önkormányzati intézményekben igénybe vevők számának változását az alábbi táblázat mutatja.

Egyes alapszolgáltatásokban részesülők száma 2007-2017 között

Év	étkeztetésben részesül		házi segítségnyújtásban	jelzőrend-szeres házi segítségnyújtásban	támogató szolgálat	idősek nappali ellátása	fogyatékosok nappali ellátása
	helyben vagy elviszi	lakására szállítják	részesül				
2012	231	770	406	106	64	438	31
2013	204	820	418	109	59	469	33
2014	195	782	431	108	54	485	30
2015	180	798	380	111	50	495	31
2016	169	754	391	110	53	516	31
2017	150	790	414	120	54	527	31

Forrás: KSH statisztika, intézményi beszámoló

6.6.3. Szakosított ellátások

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

Időskorúak átmeneti elhelyezését biztosító szolgáltatásokat két önkormányzati intézmény is nyújt Kecskeméten: az ESZII a Margaréta Otthonban, illetve az Őszirózsa Időskorúak Gondozóháza a Kecskemét, Nyíri út 77/A. szám alatti telephelyen (ugyancsak a Margaréta Otthon épületében). A két intézmény összesen 28 férőhelyen biztosítja az ellátást azon időskorú személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől további átmeneti ellátásként hajléktalanok éjjeli menedékhelyét (39 férőhely) és hajléktalanok átmeneti szállását (13 férőhely) működtet. Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás. A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

Ápolást-gondozást nyújtó intézmények

Ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásokat nyújt az ESZII a Margaréta Otthonban (240 férőhely), valamint a Hetényi Idősek Otthonában (25 férőhely).

A fogyatékosok bentlakásos ellátásának kötelezettsége 2013-tól kezdődően az államot terheli, így ettől az évtől az ESZII Kecskemét, Szent László város 1. szám alatti telephelyén működő fogyatékos részleg működését az állam külön megállapodásban rögzített 2016. szeptember 1. napjáig finanszírozta. A Platán Otthon (idősek otthona 120 férőhely, fogyatékosok otthona 100 férőhely) 2016. szeptember 1. napjával állami fenntartásba került.

Az idősek otthonában elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akiknek a gondozási szükséglete a jogszabályban rögzített mértéket meghaladja, egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, de az a gondozási szükséglettel rendelkező, 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni. Ezen intézményekben a demens személyek elhelyezéséről külön gondozási csoportban kell gondoskodni, amely mindkét telephelyen biztosított.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat ápolást-gondozást nyújtó intézményi szolgáltatásként – ellátási szerződéssel 2011. június 1-jétől – hajléktalanok otthonát működtet 28 férőhellyel. A hajléktalanok otthonában olyan hajléktalan személy gondozását kell biztosítani, akinek az ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, egészségi állapota miatt tartós ápolást, gondozást igényel.

Rehabilitációs intézmények

Hajléktalan személyek rehabilitációs intézményét működtet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat az általa fenntartott Komplex Hajléktalanellátó Központban. Ez a tevékenység szintén része az önkormányzattal kötött ellátási szerződésnek, így az

önkormányzat a számára előírt ellátási kötelezettségét a hajléktalan ellátás területén is teljesítette. A rehabilitációs intézményi részleg 21 férőhellyel működik.

6.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Kecskeméten a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei általában biztosítottak, ugyanakkor a szegregátumok alapvető jellemzői közé tartozik, hogy a közszolgáltatások többnyire hiányoznak az adott környékről, a terület funkcionális ellátottsága szegényes marad, elmaradnak a városrészi fejlesztések és hiányoznak a közösségi létesítmények is. Mindezek tovább fokozzák a társadalmi elszigetelődést és szegénységet, ami egyrészt a meglévő épületállomány műszaki leromlásához, másrészt pedig akut társadalmi problémák felerősödéséhez vezethet.

Mindezen problémák a kecskeméti szegregátumokban is jelentkeznek, de mint az az egyes szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek rövid jellemzéséből is látható, nem azonos mértékben. Elmondható, hogy az egyes területek mind kereskedelmi-szolgáltatási, mind pedig köznevelési-kulturális és közösségi szempontból eltérő mértékben ugyan, de funkcióhiányosak. Általánosságban kijelenthető, hogy a szegregátumokban a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés nem kielégítő, ezen a területen vannak még fejlesztésre váró kihívások. Indokoltak tehát a jövőben is az olyan közcélú beruházások, amelyek hozzájárulhatnak a szegregált területek szociális rehabilitációjához, társadalmi felzárkóztatásához az életkörülmények javítása által.

A közösségi viszonyok fejlesztése, a helyi közélet javítása terén az utóbbi idők egyik legjelentősebb eredménye és fejlesztése a Dél-Alföldi Operatív Programban megvalósult „Mezeiváros és Ürgés integrált szociális jellegű városrehabilitációja” című projekt keretében a Mezei u. 34. szám alatt felépült Közösségi Ház megnyitása volt 2014 nyarán.

Ez a közösségi tér, amelyet 2016. júliusa óta az Egészséges Életmódért Hit és Sport Alapítvány üzemeltet, a területről eddig teljesen hiányzó szolgáltatásokat biztosítja. Az igényesen kivitelezett épületben kialakított közösségi terek, a bennük igénybe vehető szolgáltatásokkal és a szakemberek által szervezett programokkal, eseményekkel, új funkciókat eredményeznek az egyébként kirívóan funkcióhiányos területen. A Közösségi Ház és közvetlen környezete az említetteken túl hozzájárul a környék presztízsének növeléséhez, tevékenységével pedig elősegíti a közösségfejlesztést, a köznevelési felzárkóztatást, a helyi identitás erősítését, valamint az elvárt közösségi normák közvetítését, mely hozzájárulhat a roma csoportok eredményesebb társadalmi integrációjához.

A Községi Házban megvalósuló programok azt a célt szolgálják, hogy elindulhasson a párbeszéd, a társadalmi közeledés a hátrányos helyzetű roma csoportok és a többségi társadalom között. A megfogalmazott programok a köznevelésre, képzésre, a közösségfejlesztésre, a társadalmi normák minél könnyebb befogadására helyezik a hangsúlyt, ami követendő példaként kíván szolgálni más városrészek, illetve települések részére a társadalmi kirekesztés, a szegregáció elleni harcban.

6.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Kecskemét Megyei Jogú Város Roma Települési Nemzetiségi Önkormányzata partneri viszonyban Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával, valamint a városban található civil szervezetek széles körével, számos olyan tevékenységet, programot valósított meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program 2017-es felülvizsgálata óta is, amelyeknek célja az esélyegyenlőségi célcsoportok, kiemelten a romák és a mélyszegénységben élők támogatása, az őket érintő esetleges hátrányos megkülönböztetés megszüntetése és számukra az egyenlő hozzáférés jogának biztosítása volt.

Ezek között a programok között egyaránt megtalálhatók voltak a kulturális, közösségi, identitás-erősítő, bűnmegelőzési, képzési és sport jellegűek. Fontos tevékenysége a Roma Települési Nemzetiségi Önkormányzatnak a felsoroltak mellett az érdekképviselés, az információnyújtás, a tanácsadás és a hivatalos ügyek intézésében történő segítségnyújtás.

6.9. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők.

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
A célcsoport képzettségi és munkaerő-piaci mutatói továbbra is nehezzé teszik a hatékony társadalmi integrációt.	Egy komplex felzárkózási stratégia megalkotása és megvalósítása az érdekelt társadalmi szereplők bevonásával és aktív részvételével.
Továbbra is léteznek olyan szegregátumok vagy szegregációval veszélyeztetett területek a városban, amelyekre indokolt kiemelt figyelmet fordítani.	Komplex szociális városrehabilitációs jellegű projekt megvalósítása.

7. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

7.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A rendelkezésre álló, a gyermekek jóllétével foglalkozó tudományos kutatások, felmérések, illetve a gyermekek és családjaik életkörülményeire vonatkozó statisztikai adatok árnyalt, gyakran elgondolkodtató tényeket és tendenciákat mutatnak. Ezek alapján elmondható, hogy a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az egyik legsürgősebb feladat, ez az a terület, amelyen jelentős elmaradás figyelhető meg a magyarországi helyzet és az Európai Unió átlaga között.

2011-ben „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiát, valamint a roma stratégiát egyetlen programba a **“Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák 2011-2020”** című stratégiába integrálták, mely a szegénység szempontjából meghatározó, speciális problématerületi metódusok (gyermekszegénység, romaügy, hátrányos helyzetű térségeket érintő stratégiák) integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben való kezelését kívánja előmozdítani annak érdekében, hogy az ágazatközi megközelítések hatékonyabban érvényesüljenek. A stratégia szerint maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység, valamint a kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A társadalmi felzárkóztatás kulcskérdéseként a hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítását, valamint a szegénység átörökítésének megakadályozását rögzíti. A célokhoz rendelt eszközöket hat beavatkozási területhez sorolta. 1. Gyerekek jól-léte, 2. Oktatás-képzés, 3. Foglalkoztatás, 4. Egészségügy, 5. Lakhatás, 6. Bevonás, szemléletformálás, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem.

2016-ban elkészült a „Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia” nyomonkövetési jelentése, melyben mára már nyilvánvalóvá vált, hogy a munkanélküliség és a szegénység elleni küzdelem eredményei mérhetőek, igazolható módon stabilizálódtak és elérték a megnevezett célcsoportokat. 2013 óta egyértelműen javultak a szegénységre és társadalmi kirekesztettségre vonatkozó, valamint az egyenlőtlenségi mutatók. A mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani helyzetéből. A fent említett hat beavatkozási területen is javulás tapasztalható. A gyermekek jóléte érdekében a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetését, a gyermekétkeztetés kiterjesztését, a koragyermekkori intervenció megerősítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a már veszélyeztetett gyermekek nagyobb biztonságát, a szülői felelősség megerősítését, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyei javítását szolgálja a program. A családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása kapcsán a gyermekek napközbeni ellátásainak további fejlesztése is megvalósult 2017-re. A stratégia célul tűzte ki a minőségi oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatását.

Természetesen a fent vázolt általános országos tendenciáktól és állapotoktól Kecskemét sem tudja teljes mértékben függetleníteni magát. A következőkben a gyermekes családok/háztartások jövedelmi helyzetét, valamint a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekekkel kapcsolatos adatokat mutatjuk be Kecskemét vonatkozásában.

7.1.1. Jövedelmi helyzet

A család gyermekei vonatkozásában rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását igényelheti, amennyiben jövedelmi helyzete azt megkívánja. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) által szabályozott módon - a jegyző állapítja meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a törvényben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére.

2017-ben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot kellett megállapítani, ha a családban az egy főre eső havi jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 130 %-át. Egyedülálló szülő, tartós beteg vagy fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében az egy főre jutó jövedelmi értékhatár a nyugdíjminimum 140 %-a volt.

Annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, valamint november 1-jén fennállt, 6000-6500 forint értékben természetbeni támogatás került megállapításra, amelyet Erzsébet-utalvány formájában kaptak meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma
2012	4119	82
2013	3989	78
2014	3310	58
2015	2915	nincs adat
2016	2461	nincs adat
2017	1924	nincs adat

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A jövedelmi viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy a kérelmezők egy főre jutó jövedelme %-os arányban a következőképpen alakult a 2012-2017. év között.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
a nyugdíjminimum felét sem érte el	354	396	327	331	276	289
a nyugdíjminimum felénél több, de a nyugdíjminimumot nem éri el	2444	2283	1928	1667	1449	904
nyugdíjminimum felett	1312	1310	1055	781	617	502

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

7.1.2. Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek

A veszélyeztetettség megállapítása, illetve a gyermekek védelembe vétele a gyámhatóság hatáskörébe tartozik. A Kecskeméti járás vonatkozásában a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek számának alakulását az utóbbi esztendőkből a következő táblázat mutatja be.

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett 18 év alattiak száma Kecskemét	Járási szinten védelembe vett 18 év alattiak száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2015	312	nincs adat	312
2016	487	193	680
2017	565	287	852

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

2016. január 1. napjától a családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan, egy szervezeti és szakmai egységben működik. Kecskeméten a család és gyermekjóléti szolgálat, valamint Kecskemét járás lakosságára kiterjedően a család és gyermekjóléti központ feladatait az ESZII Család- és Gyermekjóléti Központja látja el. A feltüntetett adatok között nagymértékű eltérés mutatkozik, hiszen az ellátási terület nagysága jelentős mértékben megnőtt 2015-höz képest.

Az évek során az a tapasztalat alakult ki, hogy az ellátotti létszám - különös tekintettel a súlyosan veszélyeztetettekre - egyre magasabb. Az esetek összetettek (többszörösen hátrányos helyzet, alkoholizmus, munkanélküliség, szegénység, családon belüli erőszak, iskolai hiányzások, gyermekkorai bűnözés, szabálysértés, illetve az utóbbi években megszorodott a magatartásproblémás gyermekek száma is), melyek gondozása nagyon sok munkát és időt igényel.

7.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek, helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete és esélyegyenlősége nem vizsgálható elkülönítve az ugyanezen a területen élő családok helyzetétől. A gyermekszegénység, illetve a gyermekek esélyegyenlősége (vagy annak hiánya) egyaránt többdimenziós jelenségek, és ezeknek a dimenzióknak a halmozódása hatványozottan veszélyezteti az érintett gyermekek pszichoszociális fejlődését.

A családokat és gyermekeket érintő szegénység kialakulásának egyik legfontosabb oka a *munkajövedelem hiánya*. A közfoglalkoztatási rendszer ugyan javított némiképpen ezen a helyzeten, ugyanakkor az érintett személyek alacsony iskolai végzettsége többnyire csak olyan tevékenységek elvégzésére teszi őket alkalmassá, amelyeken keresztül az átlagosnál nehezebb az elsődleges munkaerő-piacon való elhelyezkedés.

A szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek életkörülményeit természetesen nagymértékben befolyásolják a *családok jövedelemstruktúrájának* jellemzői is. Miközben a transzferjövedelmek reálértéke és a támogatottak köre fokozatosan csökken, a gyermekes családok jövedelemstruktúrájában egyre nagyobb hányadot tesz ki ez a forrás, amit elsősorban az érintettek számára elérhető munkalehetőségek szűkülése magyaráz. A segélyezett családok aránya – természetes módon – ott magasabb, ahol alacsony a háztartás jövedelme, ahol

kevesebb a foglalkoztatott felnőtt és ahol több gyermeket nevelnek, és ezek a jellemzők tipikusnak tekinthetők a szegregátumokban élő gyermekek vonatkozásában.

Ugyancsak széles körű problémát jelent a tárgyalt gyermekek és családjaik körében az *eladósodás*. Ha megvizsgáljuk, milyen okok vezetnek a gyermekes családok eladósodásához, akkor természetesen az első helyen az alacsony jövedelem szerepel – kevés bevételből lehetetlen magas törlesztő részleteket és rezsiköltségeket fizetni. Az alacsony jövedelemmel összefüggésben a fizetési elmaradások ott nagyok, ahol a háztartástagok foglalkoztatottsága alacsony szintű és a jövedelemforrások között nagyobb számban szerepelnek segélyek.

A gyerekek szükségleteinek kielégítettségét, vagyis életminőségüket alapvetően a *család anyagi helyzete* határozza meg. A jövedelmi szegénység minden kutatás és adatforrás szerint jóval nagyobb arányú az egyszülős, valamint a három- és többgyerekes családok körében, mint más társadalmi-demográfiai csoportokban. Azokban a háztartásokban, ahol van foglalkoztatott, a gyerekek szükségletei átlag feletti szinten és közel azonos mértékben biztosítottak. Ott viszont, ahol nincs kereső családtag, minden szükségletcsoportban az átlagnál jóval rosszabb a helyzet. Azok a gyerekek, akik olyan családban élnek, ahol a háztartásfő nyolc osztályos végzettségű, minden szükségletcsoport terén jelentős hátrányban vannak.

7.3. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Ezeknek a szolgáltatásoknak a vizsgálatok alapvető fontosságú Kecskemét védőnői ellátottságának áttekintése.

Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 259 iskolavédőnő: 861
2013	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 238 iskolavédőnő: 862
2014	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 231 iskolavédőnő: 860
2015	területi védőnő: 31 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 238 iskolavédőnő: 856
2016	területi védőnő: 32 iskolavédőnő: 20	területi védőnő: 231 iskolavédőnő: 890
2017	területi védőnő: 33 iskolai védőnő: 21	területi védőnő: 226 iskolai védőnő: 868

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A védőnői álláshelyek száma Kecskeméten 2017-ban 54 fő volt, a területi védőnőkre jutó átlagos gyermekszám pedig 226 fő (az országos átlag 300 fő). A védőnői ellátottság azért kiemelkedően fontos indikátora a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése, mert ők azok, akik a mindennapi munkájuk során rendszeres kapcsolatban állnak a gyermeket nevelő családdal rögtön a gyermek megszületését követően, így tájékozódni tudnak a gyermek életkörülményeiről, az esetlegesen felmerülő problémákról, ugyanakkor informálni tudják a szülőket is a

rendelkezésükre álló lehetőségekről, a kötelezettségeikről, és segíthetnek a felmerülő problémák gyors és szakszerű megoldásában.

7.3.1. Gyermekjóléti alapellátás

Kecskeméten a gyermekjóléti alapellátások körében a gyermekek napközbeni ellátását az ESZII hét önkormányzati bölcsőde működtetésével biztosítja. Bölcsődei ellátást elsősorban annak a gyermeknek nyújt az önkormányzat, akinek eltartója kereső tevékenységet folytat, de a felvétel során a Gyvt. által megnevezett célcsoportok (aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, akinek a szülője munkaviszonyban áll) előnyben részesülnek. A bölcsődék 2010. július 1-től összesen 716 férőhellyel működnek. A férőhelyek száma bölcsődénként az alábbiak szerint alakul.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2012	7	866	10	716
2013	7	815	22	716
2014	7	792	22	716
2015	7	794	12	716
2016	7	797	4	716
2017	7	777	0	716

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

A gyermekek napközbeni ellátásában részt vesznek a városban található családi napközök is, melyek 2017 januárjától családi bölcsőde néven működnek tovább.

Családi bölcsődék engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi bölcsődék engedélyezett férőhelyek száma	Családi bölcsődékben a térítésmentes férőhelyek száma	Családi bölcsődékben gondozott gyermekek száma
2017	119	nincs adat	119

Forrás: TeIR, KSH Tstar, intézményi adatok

Megjegyzés: 2017. január 1-jétől jogszabályváltozás miatt családi napközök helyett családi bölcsődék működhetnek

A fentiekén túl egy 48 férőhelyes, a Silencio Hitközösség által működtetett (Pitypang Bölcsőde), valamint egy 28 férőhelyes, a Zsebibaba Német Nemzetiségi Óvoda Alapítvány által működtetett (Csillag Bölcsőde) normál bölcsőde működik a városban.

A gyermekek napközbeni ellátásán kívül a gyermekjóléti alapellátások, alapfeladatok közé tartozik még a jogokról való tájékoztatás, tanácsadás, várandós anya segítése, szabadidős programok szervezése, ügyintézés támogatása is. A gyermekjóléti alapellátások célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, családból való kiemelésének megelőzése, a családból kiemelt gyermek visszahelyezése.

Kecskeméten a Gyermekjóléti Szolgálat 1997. év óta működik a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján, amely 2006. évtől Gyermekjóléti Központként működött. 2016. január 1-jétől Család- és Gyermekjóléti Központként Kecskemét járás településein a hatósági intézkedéssel járó feladatokat látja el, Kecskemét-Városföld közigazgatási területén pedig a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatást, valamint az ezzel járó törvényben meghatározott feladatokat végzi.

A Szolgálatban megjelenő szakmai tevékenységek halmozott száma 2017-ben

Szakmai tevékenységek	
megnevezés	szakmai tevékenységek száma
Információnyújtás	15 831
Segítőbeszélgetés	9 013
Tanácsadás	6 976
Ügyintézéshez segítségnyújtás	12 275
Konfliktuskezelés	480
Kríziskezelés	256
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (pénzbeli)	191
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez (természetbeni)	235
Közvetítés más szolgáltatáshoz	105
Közvetítés központhoz	185
Esetkonferencia	1
Esetmegbeszélés	383
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	54
Családlátogatás	8230
Adományközvetítés	635
Munkavállalás, pályaválasztási tanácsadás	1
Összesen	54 851

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

**A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó szakmai tevékenységek száma
Kecskemét járás településein 2017-ben**

Tevékenység	Esetszám
Szociális segítő tevékenység	2 973
Esetkonferencián részvétel	425
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	293
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - nevelésbe vétel	130
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - védelembe vétel	279
Elhelyezési értekezleten illetve tárgyaláson való részvétel	182
Családlátogatás	7172
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	171
Környezettanulmány készítése önállóan	189
Összesen	11 814

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

**Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma
Kecskemét járás településein 2017-ben**

Hatósági intézkedés	Érintettek száma
Védelembe vétel	852
Megelőző pártfogás	24
Ideiglenes hatályú elhelyezés	53
Nevelésbe vétel	424
Családba fogadás	50
Harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése	8
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	12
A gyermek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása	0
Összesen	1 423

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Kecskeméten a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Kecskeméti Csoportja - az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében – Családok Átmeneti Otthonát működtet 21 férőhellyel. Ebben az intézményben helyezik el azokat a családtagokat (elsősorban nőket és gyerekeket), akik menekülni kényszerülnek otthonukból, vagy elvesztették otthonukat. A fenntartással járó költséghez az önkormányzat támogatást nyújt.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa között létrejött ellátási szerződés értelmében 2009. január 1-jétől gyermekjóléti alapellátás körében a Kecskeméti SOS-Gyermekfalu helyettes szülői ellátást működtet. A szerződés hatálya 2009. január 1-től 2011. december 31-ig terjedt. A szerződés 2012. január 1-től határozatlan időtartamra ismételt megkötésre került. A szerződéssel a gyermekfalu egy időben 4 olyan kiskorú befogadását, gondozását, ellátását biztosítja, akiknek családban történő nevelését a szülő meghatározott, általában rajta kívülálló okok miatt átmenetileg nem tudja biztosítani.

Az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa korábban sikeres pályázatot nyújtott be a „TIOP-3.4.1. B-11/1” jelű pályázati kiírás keretei között 12 férőhelyes gyermekek átmeneti otthona megvalósítására. Ennek köszönhetően 2015. július 1. napjától megkezdhetette új szolgáltatását, az átmeneti gondozást krízishelyzetbe jutott gyermekek számára, mely lehetővé teszi a csecsemőkorú gyermekek édesanyjával való közös elhelyezését is. Ezzel az új intézménnyel a prevenciós munka is előtérbe kerül, amelynek célja a gyermek családból való kiemelésének elkerülése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata 2015-ben együttműködési megállapodást kötött az SOS-Gyermekfalu Alapítványával a gyermekjóléti alap- és gyermekvédelmi szakellátás feladatainak ellátásában való szerves közreműködés és partneri együttműködés tárgyában. Az együttműködési megállapodás alapját képezhetette egy éves támogatási szerződésnek, amelyben az önkormányzat mindenkori költségvetésében meghatározott összeggel támogatja az alapítvány munkáját, mint az önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatok megvalósításában közreműködő szervezetet.

7.3.2. Gyermekvédelmi szakellátás

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató jelenléte Bács-Kiskun megyében és Kecskeméten szakmailag üdvözlendő. Az egyházi fenntartón keresztül ugyanis élvezhetik a kiemelt egyházi kiegészítő állami támogatást, ezáltal a finanszírozási hátterük erősnek mondható a nem egyházi fenntartású szervezetekkel szemben, emellett a mentális gondozásban is erősek a keresztény egyházi fenntartású szervezetek, és a gondozás egyéb terén is kiválónak mondható az országos szervezet. A szolgáltató fő profilja a térségben a nevelőszülői hálózat működtetése.

Az SOS-Gyermekfalu kecskeméti léte ugyancsak érték Kecskeméten. A világhírű és a világot behálózó szervezet legnagyobb és legfejlettebb (és jelenleg is fejlesztés alatt álló) magyarországi egysége Kecskeméten található. Hagyományosan erősek a nevelőszülői hálózatuk speciális, rájuk jellemzően kialakított családi és gyermekfalu-jellegű formáiban, továbbá a kisgyermekek számára nyújtott ellátásban. Az önkormányzattal kötött, a 2010 és 2012 közötti időszakban érvényben levő ellátási szerződés az ellátás egyéb formáinak erősítését, továbbá azt eredményezte, hogy lassan megváltozott a 80%-nál is nagyobb mértékben nem kecskeméti (elsősorban fővárosi) ellátottak aránya a kecskemétiak javára és a teljes ellátási kapacitás is jelentősen megnőtt. A növekedés szigorú szakigazgatási kontroll és jelentős anyagi ráfordítás mellett, kiváló infrastruktúra-fejlesztést eredményezve történt. A szolgáltató a szakellátás keretében nevelőszülői hálózatot, utógondozói férőhelyeket, és lakásotthoni férőhelyeket is működtet a térségben, ellátva a normál és speciális nevelési igényű gyermekeket is.

A gyermekvédelmi szakellátásban meghatározó szerepet tölt be a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, amely állami fenntartóként gondoskodik a Bács-Kiskun Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat működtetéséről. A központon kívül hat lakásotthont működtetnek, amelyek között megtalálhatóak a normál, illetve speciális nevelési szükségletű gyermekek részére fenntartott férőhelyek, az utógondozói férőhelyek, valamint az ún. befogadó-otthoni férőhelyek is.

7.3.3. Egészségfejlesztési, szabadidős, szünidős programok

Rendkívül fontos feladat a gyermekek helyzetének javítása és esélyegyenlőségük biztosítása terén az, hogy az önkormányzat, annak szakmai szervei és intézményei, valamint a helyi civil szervezetek együttesen biztosítsanak olyan színvonalas és hasznos szabadidős és szünidei programokat, amelyek hozzájárulnak a gyermekek jóllétéhez és esélyegyenlőtlenségének csökkentéséhez.

A Család- és Gyermekjóléti Központ ezen a területen a következő szolgáltatásokat nyújtja.

MINI – NET: Az ifjúsági klubhelységben különféle szolgáltatások állnak rendelkezésre, amelyeket a fiatalok ingyenesen vehetnek igénybe, pl. internet, csocsó, kártyajátékok, társasjátékok, kézműves foglalkozások, gitároktatás és egyéb közösségi programok. Erre a klubra jellemző, hogy oldottabb hangulatban nyílik lehetőség bizalmas beszélgetésekre, a fiatalokat foglalkoztató problémák megbeszélésére. A Mini-Net szolgáltatásait napi átlagban 10-15 fő veszi igénybe.

KIRÁNDULÁSOK, NYÁRI PROGRAMOK: Nagyon fontos, hogy a gyermekek kikapcsolódjanak, új élményekkel gazdagodjanak, hiszen élethelyzetük nem teszi lehetővé, hogy rendszeresen nyaraljanak, kiránduljanak és hasznosan töltsék el a nyári szünidő egy részét, melyről a Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársai különböző színes programokkal gondoskodnak.

A fenti szolgáltatásokon kívül ifjúsági szabadidős és szünidei programok szervezésében kiemelt szerepet játszik önkormányzati intézményként Kecskeméten a Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft., valamint a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár is. Mindezen szolgáltatásokat kiegészítik azok a programok, amelyeket civil szervezetek rendeznek meg, és amelyek – hasonlóan valamennyi érintett által szervezettekhez – egyre inkább törekszenek arra, hogy az esélyegyenlőség jegyében nyitottak legyenek a rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek előtt is.

7.3.4. Gyermekétkeztetés

Kecskeméten minden köznevelési intézményben megoldott a gyermekek étkeztetése. A 2009-ben lefolytatott helyben központosított közbeszerzés eredményeként az önkormányzati fenntartású bölcsődékben, valamint a köznevelési intézményekben külső szolgáltató biztosítja az étkeztetést. Minden szolgáltatónál lehetőség van diétás étkeztetés megrendelésére is.

Az intézményekben a Gyvt. 21/B. §-a szerinti ingyenes és kedvezményes étkeztetést biztosítják a törvényben meghatározott jogosultsági kör számára. A Gyvt. 2015. szeptember 1. napjától hatályos módosított szabályai alapján, az intézményi térítési díj 100 %-át normatív kedvezményként kell biztosítani a bölcsődei ellátásban, vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha a gyermek: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül; tartósan beteg vagy fogyatékos; olyan családban él, amelyben tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermeket nevelnek; olyan családban él, amelyben három, vagy több gyermeket nevelnek; nevelésbe vették; vagy olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át. Kedvezményeket határoz meg továbbá a Gyvt. az 1-8. évfolyamon, vagy azon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részesülő gyermek számára is, amennyiben a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy fogyatékosok nappali ellátásában részesül, nevelésbe vették, illetve utógondozott. A kedvezményes intézményi étkeztetés statisztikai adatai az alábbiak szerint alakultak 2017-ben.

Önkormányzati és állami fenntartású intézmények esetében

bölcsődei ingyenes étkezés:	414 fő
óvodai ingyenes étkezés:	1974 fő
óvodai kedvezményes étkezés:	0 fő
1-8. évfolyam ingyenes étkezés:	1227 fő
1-8. évfolyam kedvezményes étkezés:	1705 fő
középiskolai ingyenes étkezés:	58 fő
középiskolai kedvezményes étkezés:	702 fő

Egyházi, civil és egyéb fenntartású intézmények esetében

óvodai ingyenes étkezés:	524 fő
óvodai kedvezményes étkezés:	0 fő
1-8. évfolyam ingyenes étkezés:	97 fő

1-8. évfolyam kedvezményes étkezés:	675 fő
középiskolai ingyenes étkezés:	8 fő
középiskolai kedvezményes étkezés:	308 fő

2017-ben a települési önkormányzat kötelező feladatává vált az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása, amelyre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen. 2017. december 31-i adatok szerint a hátrányos helyzetű gyermekek és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma összesen 601 fő volt. A szünidei gyermekétkeztetést nem minden érintett család kérte 2017-ben, az igénybevétel az alábbiak szerint alakult.

Szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére vonatkozó adatok

Szünidő	Étkezési napok száma	Benyújtott kérelmek alapján igényelt napi adagszám	Ténylegesen igénybe vett napi adagszám
Tavaszi	2	153	153
Nyári	55	247	247
Őszi	4	102	102
Téli	4	156	99

7.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint a fogyatékkal élő gyermekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A Kecskeméti Megyei Jogú Város Közgyűlésének 100/2010. (III.25.) KH. számú határozatával elfogadott *Kecskeméti Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve* már prioritásként fogalmazta meg, hogy valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek számára óvodai elhelyezést kell biztosítani az önkormányzati fenntartású óvodákban.

A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdése értelmében a tankerületi központ a települési önkormányzat által elkészített helyi esélyegyenlőségi programot is figyelembe véve megalkotja a tankerületi szintű esélyegyenlőségi intézkedési tervet az állami köznevelési feladatellátás vonatkozásában.

2013. szeptember 1-jétől a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek definícióját a Gyvt. 67/A. §-a tartalmazza. A törvény 67/A. § (1) bekezdése értelmében *hátrányos helyzetű* az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat.

Az óvodai nevelésben jelentős előrelépés volt az a kormányzati intézkedés, amely szerint 2015. szeptember 1-jétől valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek kötelező óvodai nevelésben részt vennie. Kecskeméten az önkormányzati óvodai nevelés adatait a következő, az egyes intézményekre külön-külön vonatkozó táblázatok szemléltetik.

Ferenczy Ida Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	9	
Hány településről járnak be a gyermekek	7	
Óvodai férőhelyek száma	1033	
Óvodai csoportok száma	40	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00 és 6.30-17.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét (mindig van egy óvoda nyitva)	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	87	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	87	-
Gyógypedagógusok létszáma	2	-
Dajka/gondozónő	40	-
Óvodatitkár	3	-

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Corvina Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	12	
Hány településről járnak be a gyermekek	8	
Óvodai férőhelyek száma	905	
Óvodai csoportok száma	37	

Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00, 6.00-17.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	75	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	75	-
Gyógypedagógusok létszáma/fejlesztő pedagógus	2	-
Dajka/gondozónő	37	-
Óvodatitkár	4	-

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Kálmán Lajos Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	11	
Hány településről járnak be a gyermekek	6	
Óvodai férőhelyek száma	1053	
Óvodai csoportok száma	41	
Az óvoda nyitvatartási ideje	6.30-17.00, 6.30-17.30,	
A nyári óvoda-bezárás időtartama	5-6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	85.5	-
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	85.5	-
Gyógypedagógusok létszáma	2	-
Dajka/gondozónő	43	-
Óvodatitkár	3	-

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Kecskemét Megyei Jogú Város területén 3 önkormányzati intézmény 32 óvodai telephelyén valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű, óvodai ellátást igénylő gyermek ellátásban részesül, ugyanakkor az egyes óvodai intézményegységek tekintetében különbség mutatkozik a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányában. Az önkormányzati fenntartású óvodák által minden évben elküldött adatokból több év távlatában látható, hogy különösen magas a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a következő kecskeméti önkormányzati fenntartású óvodákban: Ferenczy Ida Óvoda Árpádvárosi Óvodájának Csongrádi úti telephelye, Ferenczy Ida Óvoda Mátis Kálmán Utcai Óvodájának Mátis Kálmán utcai és Juhász utcai telephelyei, Kálmán Lajos Óvoda Hetényegyházi Óvodájának Kossuth utcai telephelye, Corvina Óvoda Műkertvárosi Óvodájának Kandó Kálmán utcai telephelye.

Az önkormányzat ezért törekszik arra, hogy az óvodai felvételnél a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányosan kerüljenek elosztásra az egyes csoportokban. A nagyobb számban koncentrálnak halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szülei nem diszkriminatív, burkolt vagy manifeszt kizsorítás eredményeképp jelennek meg az intézményekben. Az ok elsősorban a városrészi tagozódás, az ingatlanárakon keresztül

jelentkező lakhatási szegregáció. Az önkormányzat a tárgyi és személyi feltételek biztosítása mellett törekszik arra, hogy mind a három intézmény alkalmas legyen minden típusú kiemelt figyelmet igénylő, valamint fogyatékkal élő gyermek ellátására is valamelyik feladatellátási helyén. Ezt a törekvést illusztrálják a következő táblázat adatai is.

Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek-csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt, fő)	Óvodai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt, db)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt, fő)	Óvodai gyógy-pedagógiai csoportok száma
2012	5021	127	3157	34	3174	7
2013	4899	127	3157	34	3079	7
2014	4725	127	3222	34	2957	7
2015	4610	120	3039	32	2892	8
2016	4300	120	3039	32	2902	8
2017	4517	118	3032	32	2991	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatszolgáltatás

Az Nkt. 4. § 25. pontja értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Kecskeméten a Kecskeméti Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Kollégium, Gyermekotthon és Szociális Intézmény, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben (a továbbiakban: Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon) látják el a sajátos nevelési igényű gyermekeket speciális óvodai csoportokban.

A Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon több óvodai csoportot is működtet különböző sérüléssel élő gyermekek számára. 3 gyógypedagógiai óvodai csoport középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek számára; egy fejlesztő óvodai csoport, ahol halmozottan vagy súlyosan halmozottan sérült gyermekek kapnak ellátást; 3 logopédiai óvodai csoport; 2 óvodai csoport autizmussal élő gyermekek számára és egy többségi óvodai csoport, ahol az ép intellektusú gyermekek óvodai nevelésével fordított integráció valósul meg az intézményben. Az EGYMI Autizmus Centruma ugyancsak biztosít egy csoportban óvodai ellátást autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek számára Kecskeméten.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelési igényeik szerinti általános iskolai, továbbá készségfejlesztő speciális szakiskolai oktatásban való részvételének lehetőségét ugyancsak a Kecskeméti EGYMI és Gyermekotthon biztosítja. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésén-oktatásán túl 2010 szeptembere óta fejlesztő iskolai nevelés-oktatás is működik súlyosan halmozottan sérült gyermekek számára, 2012 szeptemberétől kettő, később három csoportban.

7.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Egyes bölcsődei épületek korszerűtlen műszaki állapota, egyes városrészek bölcsődei ellátottságának hiánya, illetve egyes bölcsődék eszközhiánya.	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése, bővítése, a Széchenyi sétányi, illetve az Árpádvárosi bölcsőde felújítása, valamint egy új, 52 férőhelyes homokbányai bölcsőde megépítése révén. Klapka utcai Bölcsőde eszközbővítése.
2016. január 1-jétől a jogszabályi környezet változása miatt a kecskeméti család- és gyermekjóléti központnak bizonyos szolgáltatások tekintetében járási ellátási kötelezettsége van, ami megnövekedett munkaterhet jelent.	Új család- és gyermekjóléti központ létrehozása a modern szociális munka bevezetése, családfókuszú szociális munka kialakítása és szakmai műhelyként történő működése céljából.

8. A nők helyzete, esélyegyenlősége

8.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A foglalkoztatottsági szerkezet kiegyensúlyozottabbá tétele és a munkanélküliség nemek szerinti különbségének csökkentése érdekében az Európai Unió már az 1997. évi luxemburgi csúcsértekezleten a foglalkoztatási irányelvek közé emelte a *női-férfi esélyegyenlőség biztosítását* ezen a téren is. A következő évek során az irányelvek minden évben bővültek néhány ponttal. Az 1999. évi foglalkoztatási irányvonalak fő célkitűzései között például szerepelt a *családbarát intézkedések és szolgáltatások kezdeményezése, a nők munkaerő-piaci re-integrációjának elősegítése*. Az uniós foglalkoztatási stratégia részévé vált a *férfiak és nők foglalkoztatási arányának kiegyensúlyozása, és az egyenlő bérezés elvének érvényesítése* is.

Világszerte elindult egy – már meg nem állítható – új folyamat. Amerikában, Nyugat- és Észak-Európában már korábban is szembetűnő volt a fiatal város lakó nők körében zajló változás. Ez a réteg egyedül is boldogul és tökéletesen képes az életét szervezni, irányítani. A virágzó szolgáltató és kreatív szektor egy új típusú gazdaság, amelyhez új készségek kellenek, az ehhez szükséges tulajdonságok pedig leginkább a nőkre jellemzők: türelem, nyitottság, jó kommunikáció, képesség a másik meghallgatására, rugalmasság, alkalmazkodás, a figyelem megosztása és az együttműködés készsége. Az élet legfontosabb kérdései egyre inkább a nők kezében összpontosulnak. A fiatalabb és iskolázottabb nemzedék számára természetes, hogy a nők is képviseltetik magukat a társadalom minden szegmensén. Az egyetemeken, főiskolákon a női hallgatók vannak fölényben ma már. A fiatal képzett nők már jobban tudnak érvényesülni a munka világában, ám még mindig az látszódik, hogy a magasabb pozíciókban továbbra is a férfiak vannak fölényben. A nagyvállalatok vezetőinek 95 százaléka férfi, de ma már a felső vezetők között is folyamatosan emelkedik a nők száma, középvezetők szintjén pedig sok helyütt a nők többségben vannak.

Magyarországon még húsz évvel ezelőtt is jóval több férfinak volt diplomája, mint nőnek, ez a trend az elmúlt évtizedben megfordult: a 2011-es népszámlálási adatok szerint közel 200 ezerrel több nő végzett egyetemet, mint férfi. A 2013-as adatok szerint is a nők 35,5%-a, míg a férfiak 24,7%-a rendelkezett diplomával. A 2015-ös adatok alapján a felsőfokú alap- és mesterképzésben résztvevő hallgatók között a nők jelentős többségben vannak a tanárképzés és oktatástudomány (79%), az egészségügy, szociális gondoskodás (67%), a humántudományok (65%), a társadalomtudományok (64%) és a művészetek (62%), területén. Néhány fölény tapasztalható a szolgáltatások (58%) a gazdaság és irányítás (55%), valamint a jogi képzések (59%) terén, ugyanakkor majdnem kiegyenlített a nők és férfiak aránya a természettudományos (49%) képzésekben. A statisztika azt mutatja továbbá, hogy akadnak bizonyos területek, amelyekben a férfiak számbeli fölényben vannak. Ilyenek többek között az informatika, a műszaki tudományok, a mezőgazdaság és az állategészségügy.

Néhány év múlva kikerül a felsőoktatásból a Z generáció, a digitális nemzedék, más néven az „új alkalmazkodók” első szülöttjei, akik kutatások alapján a saját identitás kifejezésének generációja is lesznek. Valószínűleg az információs kor szülötteinek többsége is, hasonlóan az őket megelőző Y generációhoz, az önmegvalósító munkamorált fogja választani, ami azt jelenti, hogyha a szabadságukban korlátozva érzik magukat, akkor gondolkodás nélkül munkahelyet váltanak.

Egy kutatás szerint a pályakezdők közül a férfiaknak, illetve a jó családi háttérrel rendelkezőknek van nagyobb esélyük a sikeres karrier elérésére. A két nem közötti különbség nemcsak a fizetésben mutatkozik meg, hanem a munkakeresés időtartamát, valamint a vezető beosztásban való arányukat tekintve is a férfiaknak kedveznek a statisztikák. A frissdiplomás férfiak a felmérések szerint hamarabb találnak munkát, átlagosan 3,6 hónap alatt sikerült elhelyezkedniük a kutatás adatai szerint, míg az azonos végzettséggel bíró nőknek valamivel több, mint 4 hónap alatt. A pályakezdő diplomások között a vezető beosztásban lévő férfiak aránya csaknem 29 százalék, míg a nők aránya mindössze 17 százalék.

Hazánkban egy 2013-as - közel ötszáz cégre kiterjedő - kutatás szerint a foglalkoztatott munkavállalók 42 százaléka nő, míg ha a felsővezetőket nézzük, ez az arány egészen alacsony, alig 18,3 százalék. A 2015-ös hasonló felmérés is az előző kutatás eredményét erősíti, mikor is az összes munkavállaló közel fele volt nő, míg a női főnökök 19,1 százalékot tettek ki. Magyarországon jelenleg a nők a foglalkoztatási struktúrában elfoglalt pozíciójukat tekintve átlagos helyzetben vannak, a fizetésbeli különbségek még megfigyelhetők a nemek között, ám a nők keresete lassan megközelíti a férfiakét. A felmérésből az is kiderült, hogy hiába dolgoznak azonos munkakörben, a nők átlagosan a férfiak bérének csupán 94,4 százalékát keresik, és jóval kisebb bónuszra is számíthatnak. Bizonyos foglalkozásokban a nők vannak többségben, azonban e munkakörök jelentős része a kereseti piramis alján helyezkedik el és kedvezőtlen feltételeket kínál a munkavállalóinak. Főleg a szolgáltató iparban, az oktatásban, hivatalokban vannak a nők felülreprezentálva. Bár a minisztériumokban és a bankszektorban is magas a nők aránya, de mint beosztottak vannak nagyobb arányban, vezető pozíciókban itt is a férfiak vannak nagyobb arányban.

Forrás: Educatio Nonprofit Kft. tanulmánya

Magyarországon 2017-ben a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 421 ezer fő volt, amely 70 ezer fővel haladta meg a 2016. évit. A foglalkoztatási ráta a munkaképes korosztály (15–64 évesek) körében 68,2% volt, 1,6 százalékponttal magasabb az előző évinél. Az előző év tendenciája 2017-ben is megfigyelhető, a férfiakat továbbra is magasabb gazdasági aktivitási szint jellemezte, mint a nőket, és esetükben a javulás mértéke is nagyobb volt. A 2017. évben a munkanélküliségi ráta 4,2%-os értéke 1,0 százalékponttal volt alacsonyabb az előző évinél.

Forrás: KSH Gyorstájékoztató: Foglalkoztatottság, 2017. október–december

Kecskeméten 2017-ben a munkanélküliségi ráta az országos tendenciához hasonlóan alacsony, mindössze 4%. A következő táblázat a nők és a férfiak foglalkoztatottsági helyzetét hasonlítja össze az utóbbi 6 év viszonylatában. Megfigyelhető, hogy a munkanélküliségi szint csökkent, a foglalkoztatottság tekintetében viszont továbbra is kedvezőtlenebb a nők helyzete, hiszen a nyilvántartott álláskeresők között 2013 óta folyamatosan magasabb a nők száma.

Munkavállalási korúak (15-64 évesek) száma, foglalkoztatottak és munkanélküliek megoszlása Kecskeméten nemek szerint

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Nyilvántartott álláskeresők /Munkanélküliek/	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2012	38100	40333	35374	37639	2726	2694
2013	36309	37980	33827	35232	2482	2748
2014	36147	37729	34176	35535	1971	2194
2015	37521	39062	35643	36867	1878	2195
2016	38230	40088	36676	38227	1554	1861
2017	38111	39964	36810	38370	1301	1594

Forrás: TeIR és Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Általános, nemtől független tendencia, hogy az alacsony iskolai végzettség csökkenti a munkaerő-piaci részvétel esélyeit. A nyolc általánossal, illetve annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező nők esélyei a munkakeresésre rendkívül rosszak, a képzésekhez, átképzésekhez való viszonyuk sem megfelelő.

A nők munkaerő-piaci jelenlétének legfontosabb meghatározója a *nevelt gyermekek száma* (ez az összefüggés az EU tagállamok közül Magyarországon a legerősebb). A nők elhelyezkedésének esélyeit csökkentő tényezők a *gyermekvállalási szándék*, a *már megszületett gyermek* (mivel betegség esetén a nő kiesik a munkából, illetve nem tud túlórázni, mert menni kell a gyermekéért), és az utóbbi években problémaként jelentkezik az *életkor*, mivel a 45-50 év feletti nők már egyre nehezebben tudnak elhelyezkedni, illetve munkát váltani. A nők egyenlő esélyeinek megteremtése a *bérezés* terén világszerte még sokáig megoldatlan kérdés marad, pedig a nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése. A gyakorlati megvalósulás ma sem problémamentes, annak ellenére, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvény, és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény is biztosítja a megvalósítás jogi alapjait.

Magyarországon a munkaerő-piaci jelenlétet többféle támogatási forma erősíti, amelyek a következők:

- **foglalkoztatást elősegítő támogatások – képzési támogatás**
A képzési támogatás célja az álláskeresők vagy a munkaviszonyban állók elhelyezkedési esélyének javítása, illetve a munkahely megtartásának elősegítése.
- **álláskereső vállalkozóvá válását segítő támogatás**
A járási hivatalnál nyilvántartott álláskeresőnek vagy rehabilitációs ellátásban részesülőknek nyújtható, a támogatást vállalkozói tevékenység megkezdéséhez szükséges szaktanácsadás költségeit fedezi.
- **közmunka program, közfoglalkoztatás**
A közfoglalkoztatás elsősorban azokat juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munkagyakorlatból.

A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések szociális, egészségmegőrzési, nevelési, kulturális, közrendbeli, közlekedési helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét.

- **munkába járás, utazási költség támogatása**

A közigazgatási határon kívülről a lakóhely vagy tartózkodási hely, valamint a munkavégzés helye között munkavégzési célból történő helyközi (távolsági) utazással, illetve átutazás céljából helyi közösségi közlekedéssel megvalósuló napi munkába járás és hazautazás, továbbá a munkáltató által fizetett napi munkába járással kapcsolatos költségtérítés a bérlettel vagy menetjeggyel való elszámolás ellenében azok árának legalább 86%-a.

- **foglalkoztatást bővítő támogatás**

Munkaadó igényelheti, vissza nem térítendő támogatás. A támogatás hátrányos helyzetű, illetve megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatásához állapítható meg.

A Kecskeméten munkaerőpiaci-támogatást igénybevevőket mutatja be az alábbi táblázat nemekre bontva.

**Munkaerő-piaci támogatásának igénybevevői
Kecskeméten 2012-2017-es években, nemekre bontva**

Munkaerő-piacitámogatás			
év	támogatottak száma összesen	férfi	nő
2012	1285	606	679
2013	1608	730	878
2014	2028	1060	968
2015	1021	n.a.	n.a.
2016	1160	n.a.	n.a.
2017	1527	n.a.	n.a.

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

8.2. A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetőségét segítő szolgáltatások

A 21. századi nő számára a munka és a családi élet összeegyeztethetősége okozza a legnagyobb problémát. Ennek megoldását segítené a *részmunkaidő*, a *rugalmas munkaidő* elterjedése, az *otthoni távmunka* lehetőségének támogatása, a *családbarát munkahelyek* létrehozása, a *családtámogatási rendszer átgondolása*, vagy az, hogy a *férfiak kevesebbet dolgozzanak*, és nagyobb szerepet vállaljanak a háztartásban és a gyermekek nevelésében.

A magyar családtámogatási rendszer európai viszonylatban bőkezűnek tekinthető. Évente a GDP mintegy 1,9 százalékanak megfelelő összeg jut a családok támogatására. A Kormány családpolitikájának része az „Első házások adókedvezménye”, illetve a „Diplomás GYED”, amelyek kifejezetten a fiatalok családalapítási kedvét célozzák meg, segítve azon fiatalokat, akik gyermeket szeretnének vállalni. 2015. január 1-jén életbe lépett az „Első házások kedvezménye”. Az említett adókedvezményre friss házások jogosultak, amennyiben legalább

egyikük első házasságát köti meg, ami 24 hónapig nettó 5.000 forint kedvezményt jelent havonta. A felsőfokú tanulmányokat folytató diákok fix összegű ún. *Diplomás GYED*-ben részesülhetnek a gyermekük 1 éves koráig.

A munka és a magánélet összeegyeztethetőségét segítő, egyik leggyakrabban alkalmazott lehetőség a munkavállalók részmunkaidőben történő foglalkoztatása. 2016-ban a 15-74 éves foglalkoztatottak mindössze 5,2%-a dolgozott részmunkaidőben, és arányuk az elmúlt években csökkenő tendenciájú. A nők 7,3%-a, míg a férfiaknak csupán 3,5%-a dolgozott részmunkaidőben. A részmunkaidőben foglalkoztatottak közül a nők 17,8%-a esetében a gyermek vagy más hozzátartozó, esetleg egyéb családi kötöttség volt a részmunkaidős foglalkoztatás oka. Bár a nők nagy része szívesen venné, ha részmunkaidőben dolgozhatna, nem szabad elfelejteni, hogy Magyarországon a kétkeresős családmódel a jellemző, és így „másfél kereső” csak kevés családban elég arra, hogy a megszokott életnívóhoz szükséges jövedelmet előteremtse. Gyakran a részmunkaidőben elérhető kereset – különösen az alacsonyabb iskolai végzettséggel kevésbé kvalifikált munkát ellátó nők számára – a munkába járással kapcsolatos többletköltségek, illetve az otthoni munkával elérhető megtakarítások együttes összegét sem éri el.

Forrás: Nagy Ildikó: A női részmunkaidős foglalkoztatás előnyei és hátrányai. Tények és vélemények Hollandia példáján

A Kormány családbarát szemléletének egyik mutatója, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma családbarát munkahely pályázatot hirdet, elősegítve a családi és munkahelyi élet összeegyeztethetőségét. Helyi szinten is fontos a családbarát munkahelyek megteremtése, 2017 decemberében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Bács Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház szervezett workshopot, amelynek a családbarát gondolkodásmód volt az elsődleges témája. A gyermekvállalás szempontjából meghatározó szerepet játszik egy családbarát munkahely, valamint a munka-magánélet egyensúlya. Ezt felismerve a *Három Királyfi, Három Királynő Mozgalom* 2013-ban megalapította a Családbarát Vállalat Díjat. A díjat olyan vállalatoknak ítéli oda a szakmai zsűri, akik kategóriájukban kiemelkedően fontosnak tartják a kisgyermekes munkavállalók támogatását, a gyermekvállalást, a kiegyensúlyozott családi és munkahelyi környezetet, valamint jövőbeli céljaik között fontos szerephez jut a családbarát működés kialakítása is. Egyelőre nincs kecskeméti díjazott a versenyben, de a workshopon több helyi vállalat vezetője is jelezte, hogy harcba szállnak a családbarát vállalat címért.

Magyarország családbarátjának tekinthető abból a szempontból is, hogy itt az anyák, amennyiben körülményeik lehetővé teszik, akár három évig is otthon maradhatnak gyermekeikkel, akik viszont bármilyen okból előbb visszamennek dolgozni, bölcsődébe adhatják gyermekeiket, ahol a piciket szakszerű gondozásban, ellátásban részesítik. Az elmúlt években egyre több családi bölcsőde nyílt (köszönhetően annak, hogy egyszerűsödtek a családi bölcsőde létrehozásának szabályai), melyek új alternatívákat jelentenek a gyermekelhelyezés terén.

2017. január 1-től lehetőség van a kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatóknál munkahelyi bölcsőde létrehozására, amely a nők foglalkoztatásának elősegítését, a munka és a magánélet összehangolásának megkönnyítését, valamint a gyermekellátó kapacitások fejlesztését célozza meg. A cél elérését a Kormány a versenyszférában, vagy a köz-, illetve civil szférában tevékenykedő, kisgyermeket nevelő szülőket foglalkoztató munkáltatók együttműködésével tervezi megvalósítani. Az elmúlt évek során a Kormány által bevezetett intézkedéseknek köszönhetően folyamatosan javul a kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatási mutatója, ami 2015-re elérte az 56,9%-ot, mely 2010-hez viszonyítva jelentős (több mint 16

százalékpontos) növekedést jelent. Ugyanakkor ez a mutató az uniós átlaghoz mérve (61%) még mindig relatíve alacsonynak számít. A 3 éven aluli gyereket nevelő nők esetében (a 15-64 éves korcsoportban) a foglalkoztatási szint különösen alacsony (13,8% százalék). Ma már lehetőség van arra is, hogy a férj vagy a nagyszülő maradjon otthon a gyermekkel. Sok család számára megoldást jelent a nők korai nyugdíjazása, tehát ha a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal), akkor vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását. Ezekkel a lehetőségekkel elsősorban azok a családok élnek, ahol az anya keresete magasabb, vagy ahol az apának átmenetileg nincs állása, ezért célszerűbb, ha a nő mielőbb visszatér dolgozni.

A nők munkaerő-piacra történő visszatérését segítik a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 2015. 01. 01.-től hatályos rendelkezései is.

- A munkáltató a munkavállaló ajánlatára a gyermek 3 éves koráig, három vagy több gyermeket nevelő munkavállaló esetén viszont a gyermek 5 éves koráig köteles a munkaszerződést az általános teljes napi munkaidő felének megfelelő tartamú részmunkaidőre módosítani.
- A teljes munkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott írásbeli kérelmére a munkáltató köteles a kinevezésben heti 20 órás részmunkaidőt kikötni, ha a közalkalmazott a kérelem benyújtásakor fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe a gyermek gondozása céljából. A kérelem alapján kikötött részmunkaidőben a munkáltató a közalkalmazottat a kérelem szerinti időpontig, de legfeljebb a gyermek 3 éves koráig, három vagy több gyermeket nevelő közalkalmazott esetén a gyermek 5 éves koráig köteles foglalkoztatni. Ezt követően a közalkalmazott munkaidejét a kérelem benyújtása előtti mérték szerint kell megállapítani.
- Az, aki terhességi vizsgálaton, lombikbébi programban vagy meddőségi kezelésen vesz részt, a vizsgálat és a kezelés idejére mentesül a munkavégzési kötelezettség alól, azaz nem kell szabadságot kivennie ahhoz, hogy elmehessen. Ugyanez vonatkozik a szoptató anyákra (a szoptatás első hat hónapjában naponta kétszer egy, majd a kilencedik hónap végéig naponta egy órára maradhatnak távol). A távollét idejére a munkavállalónak távolléti díj jár.
- A gyermek hároméves koráig a munkáltató köteles a munkavállaló szülőt félállásba tenni, ha a munkavállaló szülő ezt kéri.
- A munkáltató nem mondhat fel a várandósság, a szülési szabadság, a gyes, gyed céljából igénybe vett fizetés nélküli szabadság és a meddőségi kezelés ideje alatt.
- Az anyának vagy a gyermekét egyedül nevelő apának, ha dolgozik, a gyermek hároméves koráig csak különösen indokolt esetben lehet a munkaviszonyát felmondani.
- A várandós anya és gyermeke hároméves koráig a kismama, illetve a gyermekét egyedül nevelő kispapa nem kötelezhető arra, hogy egyenlőtlen munkaidő-beosztásban vagy éjszaka dolgozzon, hogy túlórázzon, és heti pihenőnapjai nem oszthatók be egyenlőtlenül.
- Várandóssága idején és a gyermeke három éves koráig a szülő nem kötelezhető más faluban vagy városban végzendő munkára, csak ott, ahol eredetileg munkát vállalt.

- A Kjt.-be került az "apaszabadság". Az apának a gyermeke születése esetén, legkésőbb a születést követő 2. hónap végéig öt, ikergyermek születése esetén hét munkanap pótszabadság jár, amelyet kérésének megfelelő időpontban kell kiadni. A szabadság akkor is jár, ha a gyermek halva születik vagy meghal.

A nemek közötti társadalmi egyenlőtlenségek egyik markáns megnyilvánulása az időfelhasználásban, a munkaidő-szabadidő felosztásában figyelhető meg. Magyarországon a házimunka fogalma szinte egyértelműen a női munka fogalmával azonos. A házimunka aránytalan felosztása nem csupán azon családokra jellemző, ahol a férfi a családfenntartó, hanem azokban is, amelyekben mind a férj, mind a feleség teljes munkaidőben dolgozik, illetve még azon családokban is, ahol a nő a családfenntartó. A gazdaságilag aktív nők hetente átlagosan 40-45 órát dolgoznak, s emellett átlagosan háromszor annyi időt fordítanak házimunkára, mint a férfiak. A tradicionális háziasszonyi feladatoknak való megfelelés egyébként valamennyi dolgozó nőtől elvárt a magyar társadalomban, ezt a mentalitást támasztják alá azok a felmérések, melyek alapján a magyar nők 70%-a szerint is női feladat a háztartással és családdal kapcsolatos teendők ellátása. Az Európai Unió átlagban ez az arány a nőknél 50%, tehát a tagállamokban élő nők fele véli női feladatkörnek a háztartás vezetését, illetve a családdal kapcsolatos teendők ellátását.

A nők a házasságkötéstől és az első gyerek születésétől kezdve egyre több időt fordítanak házimunkára. A gyermekvállalás aránytalan túlterheltséggel jár számukra, ami krónikus stressz állapotot és folyamatos fizikai túlterheltséget jelent. Tehát kijelenthető, hogy a magyar nők rendkívül túlterheltek, kevés idejük marad saját magukra, a feltöltődésre, kikapcsolódásra, így összességében az életminőségük rosszabb az európai átlaghoz képest, különösen igaz ez a 45 év alatti, gyermeket nevelő nőkre.

8.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Magyarországon az elmúlt évben egy lassú, de biztató növekedés figyelhető meg a házasságkötések és a gyermekvállalások számát tekintve. A Kormány családpolitikájának célja a nők és férfiak közötti harmonikus egyensúly megteremtése a családban és a foglalkoztatás terén egyaránt. Az alábbi intézkedésekkel járó kiszámíthatóságnak, tervezhetőségnek köszönhetően a fiataloknak megnőtt a családalapítási kedve:

- családi kedvezmény
- családi járulék kedvezmény
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermektartásdíj megelőlegezése
- étkezési térítési díjmentesség és díjkedvezmény
- ingyenes tankönyvellátás az elsőől a nyolcadik évfolyamig, továbbá a nemzetiségi és a gyógypedagógiai nevelés-oktatásban
- első házasság kedvezménye (az a házaspár érvényesítheti, amely esetében legalább az egyik házastárs első házasságát köti)
- GYED-extra (melynek köszönhetően 2014-ben 29.000-en tudtak munkát vállalni a gyermekgondozási ellátás mellett)
- diplomás GYED (felsőfokú képzésben résztvevő fiatalok gyermekvállalását ösztönzi)

Számos országos program és intézkedés fókuszál a házassági kedv és családvállalás ösztönzésére. A Házasság Hete programsorozat célja, hogy a keresztény egyházak és a civil szervezetek összefogásával felhívja a figyelmet a házasság és a család értékeire és fontosságára, segítséget nyújtson a házasságba készülőknek, és a házasságban problémákkal szembesülőknek egyaránt. Kecskemét is csatlakozott a 2008 óta egyre több magyarországi település részvételével megvalósuló programhoz.

A helyi rendezvény a *Házasság hete 2017. – Az elkötelezett szerelem ünnepe Kecskeméten* címet kapta és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata is támogatta a megvalósítást. Számos kecskeméti helyszín (többek között a Kecskeméti Fürdő, a Círóka Bábszínház, a Bozsó Gyűjtemény, a Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-Zenei Iskola, a Katona József Könyvtár, a Szentcsalád Plébánia, a Piacsarnok és a Kecskeméti Piarista Gimnázium) és szervezet (Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület, Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület) vett részt a változatos programok szervezésében. A rendezvények (pl. Flashmob a Piacon, Szerelmé íze vacsoraest, Szerelmi kalandtúra, Séta a családokért, Házaspárok, szerelmespárok megáldása, Hit, család, egészség – felekezeti tematikus est) rendkívül színesek, változatosak és a résztvevők körében nagyon népszerűek voltak.

A magyar trendek részben a nemzetközi mintához igazodtak. Már az 1970-es években elkezdődött a házasságok számának csökkenése. Az élettársi kapcsolat eleinte a nyugat-európai mintával ellentétben az alacsonyabb végzettségűek és elsősorban az elváltak, özvegyek körében kezdett terjedni, de fokozatosan egyre népszerűbbé vált a fiatal hajadonok, nőtlenek és a felsőfokú végzettségűek körében is. Ezzel együtt folyamatosan gyengült a kapcsolat a házasság és a gyermekvállalás között, egyre többen vállaltak gyermeket házasságkötés nélkül. 1990 és 2011 között radikálisan csökkent a házas családi állapotúak száma és népességen belüli aránya, a nőtlenek és a hajadonok, illetve az elváltak aránya ellenben növekedett.

Magyarországon az elmúlt évben egy lassú, de biztató növekedés figyelhető meg a házasságkötések és a gyermekvállalások számát tekintve, mely háttérében a magyar kormány családcentrikus politikája is szerepet játszik. Több intézkedés ösztönzi a fiatal párokat a házasságkötésre, ilyenre példa a friss házások adókedvezménye is. Kecskeméti viszonylatban is megfigyelhető a házasságkötésekkel kapcsolatosan említett növekvő tendencia, 2012-ben nagyon alacsony volt a frissen házasodók száma a városban, majd 2016-ig folyamatosan emelkedett a házasságkötések száma, 2017-ben viszont csökkent az azt megelőző évhez képest.

Házasságkötések száma Kecskeméten

év	házasságkötések száma
2012	455
2013	522
2014	545
2015	610
2016	654
2017	611

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A válások száma az országban 1990-es évektől folyamatosan emelkedett, majd 2010 óta folyamatos csökkenéssel – több mint 4 ezer esettel – 19 500-ra mérséklődött. A házasság felbontása mindenekelőtt a házasság során született közös gyermekeket érintheti érzékenyen. Különösen fontos azoknak a házasságoknak a vizsgálata, amelyekben a váló feleknek kiskorú gyermekei vannak. Köztudott, hogy a válást követően a kiskorú gyermekeket túlnyomórészt az anya neveli. Az egyszülős családok az egyik leghátrányosabb társadalmi helyzetben lévő csoportot alkotják. A felbontott házasságok közel 60%-ban gyermekek is vannak, annak ellenére, hogy a népesség 90%-a vallja, hogy a gyermek boldog felneveléséhez mindkét szülő jelenléte szükséges. Jellemző, hogy minél több gyermek születik egy házasságban, annál kisebb a válás valószínűsége (házasságfelbontások 42%-ban nincs gyerek, 32%-ban egy gyerek, 20%-ban két gyermek, 6%-ban három gyermek).

A házasság felbontások számát tekintve Kecskeméten 2012 óta folyamatos csökkenés figyelhető meg, 2014-ben volt a legkevesebb válás a városban, melyet követően mérsékelt növekedés volt a válások terén, ám ezeknek a száma jóval alacsonyabb, mint a 2012 előtti adatoké.

Házasságfelbontások számának alakulása Kecskeméten

év	házasságfelbontások száma
2012	289
2013	260
2014	249
2015	261
2016	254
2017	254

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az élveszületések száma Magyarországon az elmúlt években igen alacsony szinten stagnált, nem sikerül megközelíteni a 2008-as válságig jellemző értékeket. 2014 óta viszont mérsékelt növekedést lehet észlelni a gyermekvállalás terén. A gyermekvállalási kedv rendszerint összefüggésben áll az iskolai végzettséggel. A magasabb végzettségű anyák általában kevesebb gyermeket vállalnak, ez az összefüggés Magyarországon ma már kevésbé érvényesül. Míg a szakmunkás végzettségűek és az érettségivel rendelkezők gyermekvállalási hajlandósága egyértelműen eltér egymástól, addig az érettségizettek és a diplomások viszonylatában többé-kevésbé megegyezik. A rendszerváltozás utáni gyermekszám csökkenésben lényeges szerepet játszott, hogy a ma szülőképes korú nők magasabb életkorban vállalják első gyermeküket, mint a korábbi generációk.

Forrás: Monostori Judit - Őri Péter - Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai portré 2015

A tavalyi évben Bács-Kiskun megyében 1,4%-kal nőtt a születések száma a 2016-os évhez képest. 2017-ben 4800 gyermek született megyénkben, amely az ötödik legnagyobb növekedés országos szinten. Kecskeméten a születések száma kedvezően alakul az elmúlt évekhez képest, 2012 óta évről évre több gyermek születik a városban, 2017-ben 11%-al több gyermek született, mint 2012-ben.

Születések számának alakulása Kecskeméten

év	születések száma
2012	2334
2013	2441
2014	2405
2015	2526
2016	2565
2017	2623

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Megjegyzés: a táblázat a Kecskeméten történt összes anyakönyvi esemény számát tartalmazza

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás területén a területi védőnő szerepe kiemelkedő jelentőségű, mivel a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a várandós anyák gondozása, a gyermekágyas időszakban történő tanácsadás és a 0-6 éves korú gyermekek gondozásában történő segítségnyújtás is a feladatai közé tartozik. A családgondozás keretében kiszűri az egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettséget, valamint segíti a harmonikus, szerető családi környezet kialakítását. Kiemelt jelentőségű a várandós anyák gondozásba vétele, amelyre a szakorvosi vizsgálatot követően kerül sor. Fokozott gondozásban részesülnek azok a nők, akiknek egészségügyi állapotában vagy környezetében veszélyeztetettségi tényezők vannak. Ez utóbbi lehet lakás vagy anyagi helyzet, családi körülmények.

A kecskeméti védőnői ellátásra vonatkozó adatokat tartalmazza a következő táblázat:

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	31	3016	97 (0-3)
2014	31	3379	109 (0-3)
2015	31	4471	144 (0-3)

2016	32	4545	142 (0-3)
2017	33	4455	135 (0-3)

Forrás: Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Megjegyzés: a táblázat a területi védőnőkre vonatkozó adatokat tartalmazza.

Az anya- és gyermekgondozásnak egyaránt fontos elemei a vizsgálatok, szűrővizsgálatok, valamint a családlátogatások. A várandós anyát a várandósság ideje alatt 5 alkalommal, az újszülöttet a hazaadást követő 48 órán belül meg kell vizsgálni, majd az első 6 hétben hetente, 1 éves koráig pedig havonta kell látogatni. A megfelelő anya és gyermekgondozáshoz nélkülözhetetlen, hogy az orvosok (nőgyógyász, gyermekorvos) és a védőnők együttműködése megfelelő legyen. A védőnő az észlelő és jelző rendszer tagjaként köteles jelezni a gyermek veszélyeztetettségének észlelését a gyermekjóléti szolgálat felé.

Csecsemőhalálozás és csecsemőgyilkosság esetén a gondozást végző védőnő írásos összefoglalót készít és a gondozással kapcsolatos dokumentumokat megküldi az illetékes járási hivatal népegészségügyi osztálya számára. A szülés utáni depressziós állapot kialakulását a nők még ma is szégyellik a családtagok előtt, viszont ha a védőnőnek sikerül megfelelő kapcsolatot kialakítania a kismamával, akkor az erről történő őszinte beszélgetésre és a segítségnyújtás elfogadására is nagyobb esély van, s így a probléma kezelésében is nagy szerepe lesz.

8.4. A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak sértettjei elsősorban nők és gyermekek. Az erőszaknak nem csak rövid távú, hanem egy egész életet befolyásoló hatása van, ezért is lenne fontos a nők elleni erőszak áldozatait segítő szolgálatok fejlesztése, valamint hogy ne a bántalmazottnak kelljen elmenekülnie az otthonából, hanem a bántalmazó legyen eltávolítva, illetve kiemelve a családból.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. Ehhez kapcsolódóan a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 1/A. §-a a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a járási gyámhivatalt jelölte ki.

A törvényben meghatározott alaptevékenységük keretében a gyámhivatalok felé kötelesek jelzéssel élni:

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,

- a munkaügyi hatóság,
- a javítóintézet,
- a gyermekjogi képviselő,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró megyei kormányhivatal,
- az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Az előbbieken felsorolt intézmények és személyek kötelesek jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek (Kecskeméti Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi Osztálya), ha hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észlelik, de ezen intézményeken túl más is élhet jelzéssel. A meghatározott intézmények, továbbá a családvédelmi koordinációért felelős szerv a hozzátartozók közötti erőszak megelőzése és a bekövetkezett hozzátartozók közötti erőszak ártalmainak csökkentése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. Amennyiben más személy tesz jelzést, vagy kezdeményez eljárást, a meghatározott intézmények, vagy a családvédelmi koordinációért felelős szerv kötelezettsége e más személy irányában az eljárás megindítására vonatkozó visszajelzésre vonatkozóan áll fenn.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv kezdeményezi a felsorolt intézmények, illetve szervek alkalmazottjának fegyelmi felelősségre vonását, ha a jelzési és együttműködési kötelezettségnek nem tesz eleget, azonban erre még nem került sor.

A gyámhivatal a bántalmazottak és a bántalmazók külön-külön történő meghallgatása során tájékoztatást ad a segítő szolgálatok elérhetőségéről, illetve jegyzőkönyvben rögzíti az elmondottakat, majd a jegyzőkönyveket megküldi a rendőrségnek, valamint, amennyiben kiskorú neveléséről gondoskodnak, a Család- és Gyermekjóléti Központ családgondozóinak is.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv eljárása tehát lehetőséget teremt arra, hogy az állami szervek a krízis kialakulásának korai szakaszában intézkedjenek, illetve az állampolgárok igényüknek megfelelően kérjenek segítséget. Ez azt a célt szolgálja, hogy azokban az esetekben, amikor erre még lehetőség van, ne csak a bűncselekmények kialakulása, de adott esetben a távoltartás elrendelése is elkerülhető legyen, és távoltartás alkalmazása nélkül álljon helyre a család békéje. Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy amikor a gyámhivatal meghallgatja a bántalmazottat és a bántalmazót, a megoldást már megtalálták a kialakult konfliktus kezelésére, vagy a bántalmazott a bántalmazóval rendezte viszonyát. Több esetben előfordult, hogy a családgondozók tanácsára megindították a bírósági, illetve rendőrségi eljárást, de gyámhivatali meghallgatás során sok esetben már arról számoltak be a párok, hogy minden ilyen irányú kérelmüket visszavonták.

év	jelzések száma a hozzátartozók közötti erőszak veszélyének észlelése miatt.	bántalmazott kiskorúak száma
2012	102	26
2013	59	18
2014	79	21
2015	380	169
2016	347	103

A fenti táblázat jól mutatja, hogy 2015-ben közel öt és félszer annyi jelzés futott be a hatóságok felé, mint az azt megelőző évben. Ez a fejlemény elsősorban a Gyvt. 2015-ös módosításának következménye, amelynek fontos eleme a hatóságok jelzési kötelezettsége. Az adatok lekérdezése korábban települési szinten is elérhető volt, viszont 2015-től csak járási szintű adatokkal rendelkezik az illetékes hatóság, így a terület növekedésével összefüggésben a jelzések száma is tovább emelkedett. 2014. március 15-től a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhivatal a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy a kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában zártan kezeli.

A családon belüli erőszak esetében az elkövetői szinten masszív férfi dominancia mutatkozik, a cselekmények 83%-át követik el férfiak. Általában tartós konfliktus vezet a bűncselekmény elkövetéséhez, de az is tény, hogy a bántalmazás folyamata hosszú ideig rejtve marad, sőt, több esetben nem is kerül sor feljelentésre és eljárás megindítására. Sokszor a közvetlen környezet tud a bántalmazásról, de nem avatkozik be, a tágabb környezetnek pedig fel sem tűnik, hogy valami nincs rendben a családdal.

A családon belüli erőszakot érdemes rendszerszemléletben megközelíteni. Nem beszélhetünk egységes bántalmazó személyiségről, a krízishelyzetek sokfélék és eltérőképpen kezelendők, a kezelésre és a helyzet megoldására pedig többféle eszközt kell alkalmazni.

Az agresszió megmutatkozhat lelki terrorban, fizikai, illetve szexuális bántalmazásban. Családon belül a bántalmazás folyamata ciklikusságot mutat, a bántalmazást követően az elkövető részéről büntudat és megbánás jelentkezik, majd a feszültségek újratermelődését követően a bántalmazás megismétlődik. A bántalmazott személy egyre inkább izolálódik, kapcsolatai beszűkülnek. Ezen a ponton a bántalmazott személynek már feltétlenül külső segítségre van szüksége. A családon belüli és nőkkel szembeni erőszakkal kapcsolatban több tévhit is van a köztudatban. Nem igaz például az a nézet, hogy csak alacsony kultúrájú, iskolázatlan emberek az elkövetők, a jelenség minden társadalmi rétegben fellelhető. Sajnos az sem igaz, hogy ritkán előforduló jelenségről van szó, inkább csak annak látenciája miatt kevés eset kerül rendőrségi, még kevesebb bírósági szakaszba. A sértettek és a közvélemény is hajlamos bagatellizálni a kockázatokat, ez azonban hibás álláspont, mivel egy rendkívül összetett, és a bántalmazott személyiségére és életére nézve igen káros jelenségről van szó. Az egyik legtöbbször hangoztatott tévhit a bántalmazottak részéről, hogy nem tehetnek semmit a bántalmazással szemben. Krízishelyzetekben már többféle segítség és szolgáltatás igénybe vehető, a következő pontban ezekről is szó esik.

A segítő beavatkozásnak ugyanakkor mikro- és makroszinten is többféle kritériumnak kell megfelelnie, melyek az alábbiak.

Mikroszint	Makroszint
Gyors beavatkozásra van szükség.	Társadalmi szintű elítélésre van szükség.
Az áldozatot bátorítani kell.	Fontos a jogi szabályozás megfelelősége.
Az erőszakot minden esetben minősíteni kell.	Társadalmi tudatformálásra van szükség.
Az áldozat biztonságát meg kell teremteni.	Megfelelő pszichológiai kultúrát kell megteremteni.
Az áldozathibáztatást kerülni kell.	Megfelelő ellátórendszert kell kialakítani.

A segítő beavatkozások szükségessége megkérdőjelezhetetlen, a párterápia, a családterápia, valamint a mediációs megbeszélések a modern szociális munka olyan eszközei, amelyekkel az esetek jelentős részében megfelelő eredmény érhető el. Sajnos vannak és lesznek olyan

élethelyzetek, amikor ezek a segítő beavatkozások már nem érhetnek célt, illetve a helyzet súlyossága miatt akut beavatkozásra van szükség. Ezekben a helyzetekben segíthetnek a következő pontban elemzésre kerülő szolgáltatások.

8.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a gyámhivatal. A bántalmazottak a városban működő Család- és Gyermejjóléti Központhoz is fordulhatnak, ahol ilyen esetben családgondozással próbálnak segítséget nyújtani számukra, szükség esetén pedig megadják azt az ingyenesen hívható számot, amelyen keresztül az ún. védett házakba való elhelyezést lehet kérni.

Az ingyenesen hívható telefonszámon, illetve a hivatalos szerveknél nem csak a bántalmazottak, hanem bármely állampolgár bejelentést tehet. A bejelentő adatait zártan kell kezelni, tehát sem a bántalmazó, sem a bántalmazott számára nem derülhet ki, hogy mely személy tette a bejelentést.

A rendőrség ugyancsak partner a családon belüli erőszak megelőzésében. A családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás értelmében, ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos (fizikai vagy nemi erkölcs elleni) cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni. Ez cáfolja egyben azt a tévhitet is, hogy a rendőrség csak abban az esetben száll ki a helyszínre, „ha vér folyik”.

Kecskeméten a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Csoportja - az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében – működteti a Családok Átmeneti Otthonát 21 férőhellyel. Ebben az intézményben helyezik el azokat a bántalmazott családtagokat (elsősorban nőket és gyerekeket), akik menekülni kényszerülnek otthonukból. Felkészült, megfelelő végzettségű szakemberek foglalkoznak velük, és lehetőség van arra, hogy egy éven keresztül ott tartózkodjanak. Ez az időszak - különösen indokolt esetben - további fél évvel meghosszabbítható. A fenntartással járó költségeket az önkormányzat támogatja.

Az SOS-Gyermeekfalú Magyarországi Alapítványa a kecskeméti gyermeekfaluban, 12 férőhellyel működteti a Kuckó Gyermeek Átmeneti Otthonát, ahol a gyermek mellett kérelemre szülője is elhelyezhető.

A témában a legfontosabb helyi szervezetek és elérhetőségeik:

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály

Cím: 6000 Kecskemét, Deák Ferenc tér 5.

Tel.: 06-76-513-711

e-mail: bacs@kimsz.gov.hu, gyamhivatal@bkmkh.hu

http://bkmkh.hu/gyamugyi_es_igazsagugyi_foosztaly

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Csoportja Családok Átmeneti Otthona

Cím: 6000 Kecskemét, Hoffmann J. u. 11.

Tel.: 76/506-124

e-mail: kmetmalta@kmetmalta.hu

Honlap: www.maltai.hu

SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa

„Kuckó” Gyermek Átmeneti Otthona

Cím: 6000 Kecskemét, Vízmű u. 22.

Tel.: 76/500-580

e-mail: kecskemetsos@szolgalat.hu

Honlap: www.sos.hu

Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat

Cím: Kecskemét, Fecske u. 20.

Tel.: 06-76/415-466; ingyenesen hívható zöld szám vezetékes telefonról: 06/80/204-226

e-mail: revkmet@t-online.hu

Honlap: www.revkecskemetszolgalat.hu

8.6. A nők szerepe a helyi közéletben

A nemzetközi szakirodalom a nők parlamenti részvételét az esélyegyenlőség mércéjeként használja. A rendszerváltást követően Magyarországon és a térség országaiban is erőteljesen csökkent a női képviselők száma a parlamentekben. Hazánkban az elmúlt 25 évben 10 százalék körül ingadozott, ami európai és világviszonylatban is egyaránt alacsony. A képviselők összlétszámának csökkenése következtében a 2014. évi választás a legkisebb női jelenlétet (nem éri el a 9,5 százalékot, 199 képviselőből 19 nő) eredményezte a parlamentben. A többi országhoz és Európához képest is egyre nagyobb a leszakadás. Sajnos a kelet-európai és a harmadik világ országaival sem tudunk már lépést tartani. Az Európai Parlamentben a 21 magyar képviselőből a nők száma 3, a kecskeméti közgyűlésben a 22 képviselő között négyen képviselik a női nemet. Országos és helyi viszonylatban a közigazgatásban és a közalkalmazotti szférában jóval magasabb a nők aránya, és ezeken a területeken a nők vezető szerephez is könnyebben jutnak.

Forrás: Koncz Katalin: Nők a parlamentben 1990-2014

8.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nagy hangsúlyt kell fektetni a terhes tanácsadásra, a kismamák fizikai és mentális állapotára, hiszen az nagyban befolyásolja születendő gyermek egészségét. Kecskeméten a Család- és Nővédelmi Tanácsadó kíséri figyelemmel a kismamák terhességét. Településünkön ezen felül – az egészségügyi szakellátás keretei között – működik Tinédzser Ambulancia és Gyermek Nőgyógyászat is. Kecskeméten rendkívül ritkán fordul elő, hogy 16-18 év közötti kiskorú lány házasságot köt.

A helyi rendőrség a D.A.D.A. és az ELLENSZER programjaikkal folytat kiemelkedő prevenciós munkát. Az utóbbinak kiemelt témája az interneten, valamint az okostelefonokkal elkövetett bűncselekmények megelőzésének lehetősége. A deviancia, az iskolai erőszak, a családon belüli erőszak tárgykörökön kívül a diákok részéről külön kérés volt a nemi erkölcs elleni bűncselekmények elhatárolása, ismertetése. Kifejezett igény mutatkozott a külföldi munkavállalással, a külföldi tanulással kapcsolatosan felmerülő veszélyek ismertetésére. Külön figyelmet kapott a kábítószerre vonatkozó ismeretek oktatása, lehetőség volt tanulóknak részvételére a nyílt bírósági tárgyalásokon, illetve az iskolák tájékoztatást kaptak a kortársképzés lehetőségéről is.

A „Nyár veszélyei” Program keretében Kecskeméten számos iskola vett részt a biztonságos szünidőt előkészítő foglalkozásokon, amelyeken felmerült témaként egyebek között az egyedüllet otthon, közterületeken, szórakozóhelyen, vagy a külföldön eltévedés is. A szakemberek felhívják a figyelmet a különböző veszélyhelyzetekre, s hogy mit tehetnek ezek elkerülése érdekében, vagy kihez fordulhatnak segítségért. Szintén a rendőrség készítette a prostituáltak tájékoztatása céljából a „Van kiút” című kiadványt, amely segélyhívó számokat is tartalmaz, s a járőrözés során maguk a rendőrök terjesztik.

A több éves múlttal rendelkező „Kórházi Esték” programsorozat keretében a rendőrség a Bács-Kiskun Megyei Kórház szakmai támogatásával és a Városi Civil Kerekasztal Egészségügyi Civil Kerekasztalának közreműködésével szakmai fórumot szervezett „Lélekpont” címmel a csecsemőgyilkosságok megelőzése, az örökbefogadások szorgalmazása érdekében. Az esemény szakember-találkozóként (orvos – rendőr – pszichológus – gyermekvédelem) mélyreható témamagyarázattal, lélekbe markoló ok-okozati összefüggések, hatékonyabb megelőzési lehetőségek vizsgálatával hiánypótló volt.

A Kecskemét-Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület családorákat tart a 13-24 éves gyermekeknek és fiataloknak a szerelem, a felelős párkapcsolat témakörökben a családi értéket hirdető „Boldogabb családokért” családi életre nevelés program keretében. A házasságra való felkészülés, a házastársi elköteleződés és hűség, az egymásért való közös felelősségvállalás és a felelős szexualitás köré épülő program mára országos mintaprojekt lett. Az Egyesület családorákat tart a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Fiatalkorúak Börtönének anya-gyermek részlegében is, valamint fiatalok, jegyespárok és házaspárok körében egyéni tanácsadásokon, jegyeskurzusokon és a családorák keretében is népszerűsítik a természetes családtervezés Sensiplan tüneti-hőmérőzés módszerét. A programot az önkormányzat támogatja.

A helyi Család- és Gyermekjóléti Központ a Baba-Mama Klubján keresztül védőnői közreműködéssel segíti a kismamákat a gyermekneveléssel vagy háztartásvezetéssel kapcsolatos problémáiknak a megoldásában. Ingyenes pár- és családterápia, illetve kapcsolati problémák esetén mediáció is igénybe vehető a Központban.

A Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara keretein belül Kecskeméten működik a Női Vezetők Klubja, mely kifejezetten női vállalkozók, elsősorban a gazdasági életben vezető szerepet betöltő nők számára szervez fórumokat, rendezvényeket. A 2014-től évente megrendezett „*Nőnek lenni jó*” nőnap konferenciák keretében a jelenlévők megismerkedhetnek több, látványosan fejlődő, sikeres vállalkozással, sorsfordító elhatározásokkal és azok megvalósításával. Olyan nőkkel, akik bebizonyították, hogy egy jó ötlettel, sok-sok munkával és kitartással, valamint jól megválasztott munkatársakkal rendkívüli teljesítményekre képesek.

Kecskeméten 2018-ban „Nők a családban és a munkahelyen” címmel indul el hároméves projekt. A program keretében hat olyan Család és KarrierPONT-ot alakítanak ki a megyében, amely közösségi térként fog szolgálni a hölgyek számára. A CSAK-pontok célja: megismerni az igényeket és a lehetőségeket mind a munkavállalói, mind pedig a munkáltatói oldalról. Emellett egyfajta híd szerepet fog betölteni a célcsoportok, az intézmények, a cégek között, egy szolgáltatási láncot biztosítva. A projekt célja a hátrányos helyzetű, illetve a munkanélküli hölgyek munkaerő-piacra segítése.

A nők szülés utáni munkába való visszatérését segíti, hogy Kecskeméten a bölcsődei és óvodai ellátás mellett 20 családi bölcsőde működik 5-7 fős férőhely számmal, valamint 3 helyen alternatív napközbeni ellátás-játszóház működik.

8.8. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők.

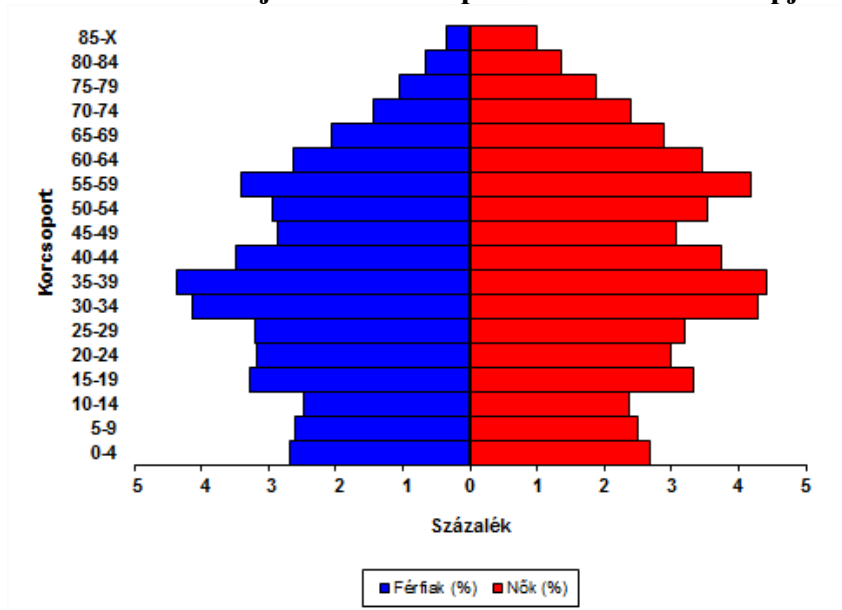
Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Munka és magánélet egyensúlyának hiánya.	A nők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása.

9. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

9.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői

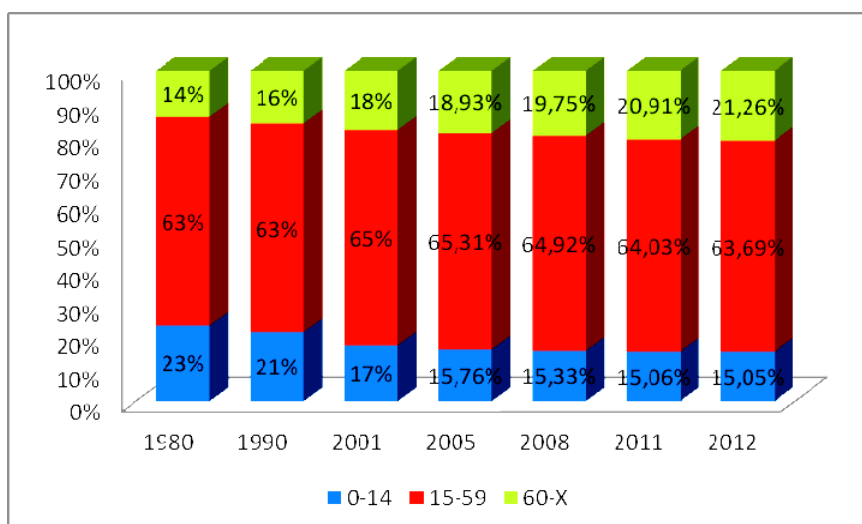
Kecskemét demográfiai adataiból az derül ki, hogy az országos tendenciákhoz hasonlóan folyamatosan növekszik az idősök száma és aránya az összlakosságon belül. Ezt a demográfiai tendenciát szemlélteti a következő két ábra is.

Kecskemét korfája a 2011-es népszámlálási adatok alapján

Forrás: KSH népszámlálás 2011

Kecskemét lakosságának korösszetétele, 1980-2011

Forrás: Népszámlálás 1990, 2001, 2011 és TEIR

A fenti ábrákkal illusztrált társadalmi idősödés természetesen nem kizárólag kecskeméti jelenség, hanem globális tendencia. Az időskorúak arányának növekedése mellett csökken a fiatal korosztályok aránya. Mind az időskori függőségi ráta (a 65 éves és idősebb népesség aránya a 15-64 éves korosztályhoz viszonyítva), mind pedig az öregedési index (amely a 65 éves és idősebb korosztályt a 14 éves és fiatalabb gyermekek létszámának arányában adja meg) értéke emelkedő tendenciát mutatott az utóbbi évtizedekben, ami többek között azt is jelenti, hogy egy aktív korú állampolgárra egyre több időskorú jut. Ezekkel a folyamatokkal párhuzamosan napjainkban egyre kevésbé jellemző a többgenerációs együttélés, az idősek egyre jelentősebb hányada él magányosan, így fokozatosan növekedik az idősellátás terén a társadalom felelősség- és szerepvállalása.

A Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága által rendelkezésre bocsátott adatok szerint a kecskeméti folyósítási címmel rendelkező ellátottakról készített állománystatisztikai táblázatok a 2017. év januárjára vonatkozóan a következők voltak.

Kecskemét		
2017. január hó		
Ellátástípusok	Nem	Létszám (fő)
1. Öregségi nyugdíjak	együtt	22 007
	férfi	7 739
	nő	14 268
1.1. Korbetöltött öregségi nyugdíjak	együtt	19 955
	férfi	7 707
	nő	12 248
Ebből: Korbetöltött rokkantsági nyugdíjakból átsorolt öregségi nyugdíjak	együtt	2 432
	férfi	1 080
	nő	1 352
1.2. Korhatár alatti öregségi nyugdíjak (1955. előtt született fegyveresek)	együtt	37
	férfi	32
	nő	5
1.3. Nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak	együtt	2 015
	férfi	-
	nő	2 015
2. Korhatár alattiaknak járó ellátások	együtt	636
	férfi	579
	nő	57
2.1. Korhatár előtti ellátások	együtt	71
	férfi	51
	nő	20
2.2. Szolgálati járandóság	együtt	565
	férfi	528
	nő	37

2.3. Átmeneti bányászjáradék	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
2.4. Balettművészeti életjáradék	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
3. Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	együtt	2 949
	férfi	1 286
	nő	1 663
3.1. Korbetöltötté vált rokkantsági ellátások	együtt	405
	férfi	171
	nő	234
3.2. Korhatár alatti rokkantsági ellátások	együtt	2 225
	férfi	987
	nő	1 238
3.3. Rehabilitációs ellátások	együtt	319
	férfi	128
	nő	191
3.4. Bányászok egészségkárosodási járadéka	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
4. Özvegyi és szülői nyugdíj	együtt	612
	férfi	53
	nő	559
4.1. Özvegyi és ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt	612
	férfi	53
	nő	559
4.1.1. Ideiglenes özvegyi nyugdíj	együtt	56
	férfi	9
	nő	47
4.1.2. Korbetöltött özvegyi nyugdíj	együtt	395
	férfi	9
	nő	386
4.1.3. Korhatár alatti özvegyi nyugdíj	együtt	161
	férfi	35
	nő	126
4.2. Szülői nyugdíj	együtt	-
	férfi	-
	nő	-
5. Árvaellátás	együtt	822
	férfi	401
	nő	421

6.	Mezőgazdasági szövetkezeti járadékok	együtt	41
		férfi	4
		nő	37
7.	Baleseti járadék	együtt	65
		férfi	55
		nő	10
8.	Rokkantsági járadék	együtt	306
		férfi	160
		nő	146
9.	Házastársi pótlék, jövedelempótlék	együtt	24
		férfi	-
		nő	24
10.	Egyéb járandóságok	együtt	41
		férfi	16
		nő	25
Nyugellátások (1+4+5)		együtt	23 441
		férfi	8 193
		nő	15 248
Öregségi nyugdíjak és korhatár alattiaknak járó ellátások együtt (1+2)		együtt	22 643
		férfi	8 318
		nő	14 325
Saját jogon járó nyugdíjak és ellátások (1+2+3)		együtt	25 592
		férfi	9 604
		nő	15 988
Hozzá tartozói nyugellátások (4+5)		együtt	1 434
		férfi	454
		nő	980
Saját jogon járó és hozzá tartozói nyugdíjak és ellátások (1+2+3+4+5)		együtt	27 026
		férfi	10 058
		nő	16 968
Járadékok, pótlékok, egyéb járandóságok (6+7+8+9+10)		együtt	477
		férfi	235
		nő	242
Ellátások mindösszesen (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)		együtt	27 503
		férfi	10 293
		nő	17 210

A fenti adatok mellett az időskorú népesség általános jellemzéséhez szolgál adalékul a nappali ellátásban, valamint az időskorúak járadékában részesülők számának és arányának vizsgálata is.

65 évnél idősebb népesség és a nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	65 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2012	16879	469	2,75
2013	17381	469	2,7
2014	17841	485	2,7
2015	18240	495	2,7
2016	18709	516	2,75
2017	19030	527	2,75

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Időskorúak járadékában részesítettek évi átlagos száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma (fő)
2012	77
2013	93
2014	88
2015	102
2016	92
2017	93

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Kijelenthető, hogy Kecskeméten az idősek ellátása általában megoldott, mivel a kecskeméti szociális ellátórendszer az ellátásba jelentkezőket az engedélyekben szereplő határokig képes ellátni. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata az idősek szociális ellátásán túl is kiemelt figyelmet fordít a városban élő idős emberekre, hiszen az idősebb nemzedék élettapasztalatát és felhalmozott tudását olyan értékként és erőforrásként értelmezi, amely meghatározó tényezője lehet a város gazdasági növekedésének és versenyképességének is.

9.2. Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek általános helyzetének bemutatása során fontos röviden szót ejteni az idősek munkaerő-piaci helyzetéről is városunkban, hiszen ez jelentős mértékben határozza meg az időskori életminőséget és társadalmi aktivitást. Fontos megjegyezni, hogy munkaerő-piaci szempontból az Európai Unióban bevett terminológia szerint már az 50. életévüket betöltötteket is a szenior korosztályba tartozónak tekintjük.

A rendelkezésre álló, munkanélküliséggel és foglalkoztatottsággal kapcsolatos adatok alapján kijelenthető, hogy Magyarországon az 50 év felettiak rendkívül nehéz helyzetben vannak a munkaerő-piacon. Hasonló a helyzet Kecskeméten is. A következő táblázat az 50 év feletti

nyilvántartott álláskeresők számának alakulását mutatja az elmúlt években Kecskemét vonatkozásában.

Az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A nyilvántartott álláskeresők száma összesen	5149	5230	4165	4073	3415	2895
51-55 évesek	675	494	471	434	364	297
56-60 évesek	543	427	450	513	419	338
60 év felettiek	31	61	87	184	262	309
50 év felettiek összesen	1249	982	1008	1131	1045	944

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

A táblázat adataiból látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma fokozatosan és számottevően csökkent a 2013-2017 közötti időszakban, ugyanakkor az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma alig valamivel volt kevesebb 2017-ben, mint 2013-ban. Még figyelemreméltóbb, hogy 2017-ben a nyilvántartott álláskeresők 32.6 %-a tartozott az 50. életévüket betöltötték közé. Ugyanez az arány 2014-ben még csak 24.2% volt.

Az idősebb korosztály alacsonyabb fokú foglalkoztatottságát több tényező együttes jelenlétével lehet magyarázni. Az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult a munkaerő-piac, a felgyorsult technikai és technológiai fejlődés miatt számos munkakör szűnt meg és újabbak jöttek létre, ugyanakkor újfajta képességek és kompetenciák váltak szükségessé a sikeres érvényesüléshez. Mivel az idősebb munkavállalók munkaerő-piacra történő belépésekor még kevésbé volt jellemző a gyakori munkahelyváltás, kevesen tartották fontosnak az élethosszig tartó tanulást és a tudás rendszeres frissítését, ami most jelentős hátrányt okoz számukra munkahelyük elvesztése esetén a fiatalabb generációkkal szemben.

A munkaadók gyakran azzal magyarázzák az idősök munkaerő-piaci versenyhátrányának egyre inkább érezhető jelenlétét, hogy az idősök tudása elavult, kevésbé rugalmasak, nem beszélnek idegen nyelvet, fizikai állapotuk már nem kielégítő. Mindezekre a kritikákra megfelelő válasz lehet egy olyan helyi komplex idősügyi program megvalósítása, amelynek célja a szellemi életkor meghosszabbítása, a megfelelő egészségi állapot megtartása és a hasznosság-élmény megerősítése az idősödő és az idős generáció tagjainak körében. Ennek érdekében indította meg 2017-ben a CédusNet Szenior Tudáshasznosító Egyesület Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával és együttműködésével a CédusNet Szenior Tudáshasznosítási Program elnevezésű mintaprogramját.

Az említett idősügyi mintaprogramnak fontos eleme, alkotórésze az idősök munkaerő-piaci jelenlétének támogatása. Ennek nem csupán gazdasági relevanciája jelentős, hanem a társadalmi hasznosság érzet megerősítésével hozzájárul az idősök biztonságérzetének, fizikai és mentális állapotának javulásához is. Mindezek érdekében a program egyik kiemelt célja, hogy feltérképezze, melyek azok a tevékenységek, ahol ez a korosztály képes segítséget

nyújtani a társadalom és egyben a város fejlesztéséhez, hozzá tud járulni a gazdasági élet fellendüléséhez, a kultúra, az egészségügy és a szociális ellátás javításához és a harmonikus családi élet kialakulásához, és a szenior korosztályt becsatornázza ezekre a területekre.

A fenti célokat alátámasztják azok a nemzetközi kutatási eredmények is, amelyek szerint az idősebb munkavállalók számos olyan pozitív tulajdonsággal is rendelkeznek, amelyeknek köszönhetően hasznos tagjai lehetnek a társadalmi munkaerő-piacnak. Számos munka esetén többet számít a munkatapasztalat a végzettségnél, valamint az elsősorban a fiatalabb korosztályra jellemző diplomás túlképzés miatt az idősebbek alacsonyabb végzettséggel is előnyben lehetnek több hiányszakma esetében. A nyugdíj felé közeledve az idősebb munkavállalók vonatkozásában kisebb az esélye a rövid időn belüli munkahelyváltásnak, így ez a nemzedék gyakran felelősségteljesebb munkavállaló lehet.

Az idősebb nemzedék tapasztalatai tartalék humán erőforrást jelentenek a város számára. Ez az erőforrás, a felhalmozott tudás és tapasztalati tőke hasznosítandó a város és az idősebb nemzedék tagjai érdekében, hiszen fejleszthető és reaktiválható. Az idősokban rejlő potenciálok kiaknázása érdekében javasolt tehát ennek a helyi, komplex, szenior tudáshasznosítási modellprogramnak a megvalósítása és folytatása, támogatva ezzel az idősok szellemi, fizikai és mentális jóllétének javítását is.

9.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata számára az idősüggyel, az idős emberekkel való foglalkozás terén a legfontosabb alapelv az, hogy az idős emberek értéket képviselnek a város szempontjából, ezért kiemelt feladat számukra biztosítani a minőségi öregedés és öregkor körülményeit. Az időseket érintő feladatok ellátása terén kiemelt szerepet játszik az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága, mint az önkormányzat szakmai intézménye. Az Igazgatóság, együtt az Őszirozsa Idősek Gondozóházával biztosítja az idősok számára a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat. A kötelezően ellátott idősügyi feladatokat, illetve az egyes szolgáltatásokat igénybe vevő idősok létszámát a lenti, 2017. december 31-i adatokat tartalmazó táblázat mutatja be összefoglalóan.

Kötelező feladat megnevezése	Feladat-ellátási forma megnevezése	Ellátást nyújtó megnevezése	Igénybevevők száma (fő)	65 év feletti igénybevevők száma (fő)
Házi segítségnyújtás	önkormányzati fenntartású intézmény 4 telephelyen végzi a tevékenységet (ellátható személyek száma: 396 fő)	ESZII	414	358
Étkeztetés	önkormányzati fenntartású intézmény 4 telephelyen végzi a tevékenységet	ESZII	940	606
Idősok nappali	önkormányzati	ESZII	527	433

ellátása	fenntartású intézmény 4 telephelyen 270 férőhellyel			
Támogató szolgálat	önkormányzati fenntartású támogató szolgálat működtetése	ESZII	54	7
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	önkormányzati fenntartású jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetése	ESZII	120	118
Idősek átmeneti ellátása	két telephelyen önkormányzati fenntartású átmeneti otthon működtetése	ESZII, Őszirózsa Időskorúak Gondozóháza	28	28
Idősek ápoló- gondozó otthona	két telephelyen önkormányzati fenntartású idősek ápoló-gondozó otthona működtetése	ESZII	265	254

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az idősüggyel kapcsolatos, az önkormányzat által vállalt többletfeladatokat, és az azokat igénybe vevők számát a következő, 2017. december 31-i adatokat bemutató táblázat tartalmazza.

A kötelező feladatokon kívül ellátott többletfeladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybe vevők száma	
			Összesen	65+
Kommunális szilárd hulladék szállításának támogatása 70 éven felüliek részére	díjmentesség idősek részére rászorultsági alapon	díjmentesség megállapítása	119	119
Közvetetten támogatott nyugdíjasklubok segítése	helyiség biztosítása, rezsiköltség támogatása a klubok részére	támogatás biztosítása a helyi nyugdíjas szövetség részére	1800	1800

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

9.3.1. Közművelődéshez való hozzáférés

A közművelődéshez való hozzáférés biztosítása az idősebb korosztály számára nemcsak a kulturális értékek közvetítése szempontjából kiemelkedően fontos, de jelentős szerepet játszik a kulturális esélyegyenlőtlenség és a potenciális marginalizálódás veszélyének csökkentésében is. A közművelődési szolgáltatások a kultúrákövetítés elsődleges funkciója mellett hozzájárulnak a különböző készségek és kompetenciák fejlesztéséhez, a változó környezethez történő alkalmazkodás megkönnyítéséhez és az életminőség javításához is. Ugyanakkor a kulturális és alkotóközösségek az idős nemzedék szocializációjának, közösségi életének is fontos színterei, komoly segítséget nyújtanak az időskorúak társadalmi integrációjában és a nemzedékek közötti kapcsolat megteremtésében is.

Mindezeket figyelembe véve Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt fontosságúnak tartja, hogy az általa fenntartott közművelődési és kulturális intézmények által az idős generáció közművelődési esélyegyenlőségének biztosítása garantált legyen. Emellett az önkormányzat azt is fontosnak és kívánatosnak tartja, hogy lehetőségeihez mérten támogassa az idősek öntevékeny kultúramegőrző- és teremtő tevékenységét is, hiszen ezek a közösségek hozzájárulnak a város kulturális sokszínűségéhez, valamint a helyi és egyetemes kulturális értékek fennmaradásához és népszerűsítéséhez. A közművelődéshez való hozzáférés intézményi hátteréről nyújt adatokat a következő táblázat.

Év	A nyilvános könyvtárak száma	A nyilvános könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2012	1	519998	10	19
2013	1	528628	10	22
2014	11	542724	9	28
2015	11	538157	9	27
2016	10	540309	8	28

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az idősek által az egyik legszívesebben látogatott kulturális intézmény a *Kecskeméti Katona József Színház*, amelynek bérleteladás során vezetett statisztikai adatai szerint a nyugdíjas bérletesek aránya az összes bérlettel rendelkező több, mint egy harmadát tette ki a legutóbbi, 2017-2018-es évadban. A színház idősekkel kapcsolatos tevékenysége nem merül ki csupán a nyugdíjasok számára biztosított kedvezményes bérletek árusításában. Kecskeméten évente megrendezésre kerül az Idősek Világnapján egy színvonalas gálaműsor, amelynek megvalósítása a színház művészeinek önkéntes részvételével történik. Különleges színfoltja a színház idősekkel kapcsolatos tevékenységének, hogy a rendőrséggel együttműködve bűnmegelőzési, személy- és vagyonvédelemmel kapcsolatos előadásokat szerveznek az idősek számára, ahol színpadi eszközökkel mutatják be azokat a lehetséges élethelyzeteket, amelyek eredményeképpen az idősek különféle bűncselekmények sértetteivé, áldozataivá válhatnak.

A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár ugyancsak számos szolgáltatással járul hozzá az idősök közművelődéséhez, közösségi tevékenységeihez. Ilyen, az esélyegyenlőséget is érintő szolgáltatás az Otthon Könyvtár Szolgáltatás, amelynek keretében olyan idős emberek lakására juttatnak el a könyvtár munkatársai könyveket, akik az épület akadálymentesítése ellenére sem tudnak eljutni a könyvtárba. Ugyancsak együttműködő partnere a könyvtár az Idősök Akadémiája programsorozatnak, amely a nem formális tanulás egyik kitűnő példaként működik hosszú ideje, a résztvevők nagy meglepedésére. Ugyancsak a naprakész tudás és az élethosszig tartó tanulás jegyében szervezi meg a könyvtár az évek óta nagy sikernek örvendő NagyNet elnevezésű számítógép-kezelői és informatikai tanfolyamát az idősök számára. A magasabb szintű informatikai jártasság hozzájárulhat a korosztály társadalmi kirekesztettség-érzésének csökkenéséhez, az új emberi kapcsolatok létesítéséhez, valamint a meglévő kapcsolatok ápolásához. További előnye ezen ismeretek birtoklásának, hogy elősegítheti a munkaerő-piacon való megjelenés esélyét, támogathatja a társadalmi integrációt, valamint egyszerűsítheti a hétköznapi ügyintézését is.

A Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft. (továbbiakban: Központ) programkínálatán és működésén keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén. Amellett, hogy 2005 óta a Központ épülete akadálymentesített, rendszeresen szerveznek és működtetnek nyugdíjasok számára művelődési és ismeretszerző közösségeket, valamint aktívan közreműködik az intézmény a városi Idősök Napja rendezvény megszervezésében is.

Az idősök közművelődése, magas szintű tudáshoz való hozzáférése szempontjából nagy jelentőségű a Hírös Szabadegyetem elnevezésű előadássorozat, amely a Kecskeméti Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége, a Neumann János Egyetem és Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködésében vette kezdetét 2017-ben. Az előadássorozat célja, hogy az egyetem tudományos és kutatási eredményeit minél szélesebb rétegekkel és minél közérthetőbb formában tudja megosztani a társadalmi felelősségvállalás, a kultúrákövetítés és a közösségfejlesztés jegyében. Ennek érdekében az előadások rendkívül változatos, az egyetem portfóliójában egyaránt szereplő tudományterületeket érintenek, helyet kap a kínálatban egyebek mellett például a családkutatás, a digitális világ biztonsága, a korszerű városfejlesztés, a környezettudatosság vagy a hétköznapi pénzügyek témája is. Az előadássorozat különlegessége, hogy nagy hangsúlyt fektet az intergenerációs jellegre, hiszen a társadalmi folyamatok azt mutatják, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az idősebb és fiatalabb nemzedékek körében a szabadidő aktív és hasznos eltöltése iránt.

9.3.2. A közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A kecskeméti idősök jelentős része szerencsére rendkívül aktívan, tevékenyen éli meg időskorát. A város egyébként is pezsgő, sokszínű civil életének egyik legnagyobb létszámú és legváltozatosabb tevékenységi kört lefedő részét jelentik az idősök által létrehozott és működtetett nyugdíjas klubok. Ezek közül a nyugdíjas klubok közül az 1994-ben megalapított Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége (az önkormányzat kiemelt idősügyi partnerszervezete) 35 klubot tömörít, mintegy 1800 fős összesített taglétszámmal. A nyugdíjasklubokban számtalan olyan program valósul meg, amely figyelembe veszi az idősök érdeklődési körét, igényeit. Ezeknek a programoknak nemcsak élvezői, de gyakran megvalósítói is maguk az idősök. A különböző kulturális és szórakoztató rendezvényeken kívül (szavalóverseny, idősök ki mit tudja, humorfesztivál, énekverseny) fontos elemei a programoknak a bel- és külföldi kirándulások, illetve a kapcsolatfelvétel határon belüli és

kívüli magyar idősügyi szervezetekkel. Évek óta gyümölcsöző a kapcsolat és az együttműködés a galántai idősokkal, belföldön pedig a balatonfüredi, a szentesi és a hódmezővásárhelyi szépkorúakkal történt meg a kapcsolatfelvétel.

9.3.3. Az információhoz való hozzáférés, az idők informatikai jártassága

Mind a helyi nyomtatott, mind pedig a helyi elektronikus média tájékoztatást nyújt a kecskeméti idők életét befolyásoló fontosabb fejleményekről, eseményekről, döntésekről. Ugyancsak számos időseket érintő, idősokkal kapcsolatos információ hozzáférhető Kecskemét Megyei Jogú Város akadálymentesített honlapján is, továbbá egyre több időshöz jut el a Generációk című lap is, amelyben ugyancsak érdekes, a korosztály érdeklődésére számot tartó hírek, információk találhatók.

Az idők informatikai jártasságának növelése fontos feladat az idők esélyegyenlőségével kapcsolatban. Ennek érdekében a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár immáron több, mint egy évtizede szervezi meg a NAGYINET informatikai tanfolyamokat idők részére. A tanfolyami költségek 50%-át a Kecskeméti Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége finanszírozza.

A CédrusNet Kecskemét Szenior Tudáshasznosítási Program keretében megvalósuló Szupernagyi Képzésnek is egyik fontos eleme az idők infokommunikációs ismereteinek fejlesztése. A nemzedékek közötti együttműködés jegyében ezeket az ismereteket a képzésben résztvevő idők önkéntes fiataloktól tanulhatják meg.

9.4. Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a városban élő idős polgárok bevonásával, az egyházak és egyéb idősügyi szervezetek együttműködésével minél több színvonalas, a célközönség sajátos igényeit figyelembe vevő és kielégítő programot valósítson meg. E tevékenységében legfőbb partnere a Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége, a 2009 óta működő Idősügyi Tanács, illetve az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága. A főbb rendezvények, programok az alábbiak.

Idők Világnapja: évente egyszer a Központban, a Kecskeméti Katona József Színház művészeinek igényes, társadalmi munkájával történik. A város vezetése köszönti a szépkorúakat, elismeréseket adnak át. A résztvevők száma minden évben 600-700 fő körül alakul.

Séta az egészségért: a város arborétuma mellett szervezett három-négy kilométer hosszú séta, melyen az elmúlt években 4-500 fő vett részt, a város több vezetőjének közreműködésével. Itt a résztvevők szendvicset és üdítőt kapnak, vérnyomás-, vércukor- és testsúlymérést végeznek a szakemberek.

Mozdulj! Sportvetélkedő: kifejezetten idők által idők számára szervezett játékos sportvetélkedő, amelynek keretében a sorsverseny jellegű feladatok mellett már szenior úszóversenyekre is sor került a kecskeméti sportuszodában.

Idősek Tornája: hetente 10 alkalommal, 2 helyszínen kerül megrendezésre önkéntes nyugdíjas testneveléstanárok és edzők vezetésével.

Kulturális vetélkedők: a város életének kiemelkedő eseményei a nyugdíjasok által rendezett kulturális vetélkedők. Ennek anyagi háttérét az önkormányzat biztosítja, ami magában foglalja a helyiség bérletét, a rendezés költségeit, a helyezett díjazását és az étkezést.

Egy klub-egy iskola mozgalom: ennek lényege az, hogy egy-egy nyugdíjas klub partnerséget alakít ki egy-egy általános iskola tanulóival, és közös kulturális programokat, kirándulásokat szerveznek. A mozgalom keretén belül minden évben sor kerül komolyzenei koncertekre, amelyeket fiatalok és idősek közösen adnak. Ugyancsak közösen vesznek részt a mozgalom idősebb és fiatalabb tagjai környezetvédelmi, városszépítő tevékenységekben is.

Bibliaismereti vetélkedő: különlegességét az adja, hogy a részt vevő csapatok a nemzedékek közötti együttműködés jegyében oly módon kerülnek kialakításra, hogy mindegyikben két nyugdíjas és két általános iskolai/középiskolás diák kap helyet. A vetélkedő másik sajátossága, hogy ökumenikus, részt vesznek benne katolikus, református, evangélikus és baptista csapatok is.

CédrusNet Kecskemét Senior Tudáshasznosítási Program: a program célja Kecskemét és vonzáskörzete idősödő társadalmának foglalkoztatása, társadalmi részvételének elősegítése, valamint a független, egészséges és biztonságos életre való felkészítése a társadalmi innováció új eszközeivel.

9.5. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők.

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
Alacsony foglalkoztatottság, hátrányos munkaerő-piaci helyzet. A szenior lakosság tudás- és tapasztalati tartalékának nem megfelelő szintű kiaknázása.	Egy helyi, komplex, szenior tudáshasznosítási modellprogram megvalósítása, illetve folytatása, amelynek fontos részét képezi az idősek szellemi, fizikai és mentális jóllétének támogatása is.
Az idősek szociális ellátottsága és egészségügyi alapellátása tovább javítandó.	Az idősek szociális és egészségügyi ellátásának lehetőségek szerinti további fejlesztése.

10. Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

10.1. A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékkal élő népesség összetétele

A fogyatékosági támogatásban részesülő kecskeméti fogyatékos személyek száma a fogyatékoság jellege szerint 2017-ben:

mozgásszervi fogyatékos	510 fő
látási fogyatékos	301 fő
hallási fogyatékos	57 fő
értelmi fogyatékos	125 fő
halmozottan fogyatékos	22 fő

Forrás: Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala

Megjegyzés: A fogyatékos személyek száma valójában ennél több, arról azonban pontos adatokkal nem rendelkezünk. A fogyatékosági támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb mértékű családi pótlékot.

A Kecskeméten nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők számáról nyújt áttekintést a következő táblázat:

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma			
év	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2009	20	-	25
2010	20	-	25
2011	20	-	25
2012	25	-	40
2013	25	-	40
2014	25	-	40
2015	25	-	40
2016	25	-	40
2017	25	-	40

Forrás: TeIR, KSH Tstar, helyi adatszolgáltatók

10.1.1. Fogyatékkal élők foglalkoztatottsága

Jelenleg a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű munkavállalók iránti kereslet egyre jobban halad együtt az elsődleges munkaerőpiaccal. Az elsődleges munkaerőpiac munkáltatói kezdenek motiváltak lenni arra, hogy megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékkal élő munkavállalókat foglalkoztassanak. Ezen célcsoport jelentős részének munkanélkülisége még mindig szociális hátrányt okozó tényező, valamint az intézmények, munkahelyek akadálymentesítettségének hiányában ezek az emberek kirekesztődnek a közösségekből. Integrált munkába helyezésük által nőhet a tolerancia és csökkenhet a szegregáció.

Városunkban az önkormányzat tulajdonában álló Kecskeméti Városüzemeltetési Nonprofit Kft. 100%-os tulajdonában lévő **Kecskeméti Foglalkoztatási Nonprofit Kft.** (a továbbiakban: Nonprofit Kft.) tevékenységének középpontjában az egészségkárosodásból, fogyatékoságból, valamint a társadalmilag hátrányos helyzetből eredő következmények csökkentése áll. A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának biztosításával, munkajövedelem juttatással csökkenti a hátrányos helyzet negatív következményeit, és elősegíti a fogyatékos emberek, a megváltozott munkaképességű emberek, hátrányos helyzetűek társadalmi integrációját. A közhasznú szervezet célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása, valamint a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése. Jelentős eredmény, hogy a 2017-es évben 5 fő megváltozott munkaképességű helyezkedett el a versenyszférában.

A foglalkoztatási rehabilitáció célja elsősorban a megváltozott munkaképességű és a fogyatékkal élők alkalmazása akként, hogy a foglalkoztatás a munkaképesség változás mértékét figyelembe vevő munkaköri feladatok ellátásával értékteremtő, sikerélmény orientált tevékenység elősegítésére irányuljon. Jelenleg a Nonprofit Kft. partner cégeknek végez bér munkát, valamint a közfoglalkoztatási programok keretében alkalmazott közfoglalkoztatottakkal gondoskodik Kecskemét Megyei Jogú Város zöldfelületeinek tisztántartásáról. Az elmúlt időszakban többféle képzésben vettek részt a közfoglalkoztatottak, ennek köszönhetően 25 fő el tudott helyezkedni az elsődleges munkaerő piacon. A Nonprofit Kft. fő profilja a köztisztaság, szennyvezetésmentesítés, szállítmányozás, áram elosztó és szabályozó készülék gyártása, szigetelt vezetékek és kábel gyártása, valamint papírcsomagoló eszközök gyártása.

A Nonprofit Kft. a megváltozott munkaképességű és társadalmilag hátrányos helyzetű embereknek ad lehetőséget munkavégzésre. Jelenleg 40 fő megváltozott munkaképességű dolgozó tevékenykedik a Kft.-nél, melyből 2 fő mozgási fogyatékos és 6 fő egyéb fogyatékosággal élő.

Munkaképesség csökkenése %-ban	Fő
30 %	1
40-45 %	20
50-59 %	14
60-65 %	5
70 %	0
71 %	0
Összesen:	40

A foglalkoztatottak az egészségkárosodás mértékétől, valamint a foglalkozás egészségügyi orvos véleményezése alapján meghatározott óraszámától függően 4,5,6,7, illetve 8 órában dolgoznak.

Az önkormányzati támogatásnak, valamint az elnyert állami támogatásnak köszönhetően a megváltozott munkaképességű munkavállalók munkakörülményeinek javítására nagyobb összeg fordítódik.

10.1.2. Megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációja

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 23. § (1) bekezdése alapján a munkaadó a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében rehabilitációs hozzájárulás fizetésére köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 %-át (kötelező foglalkoztatási szint).

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően rehabilitációs ellátás, vagy rokkantsági ellátás. Ha a megváltozott munkaképességű személy rehabilitálható, és ezen belül foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, akkor az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén rehabilitációs ellátásra, és rehabilitációs szolgáltatásra jogosult. A rehabilitációs szolgáltatások keretében biztosítani kell a megváltozott munkaképességű személy megfelelő munkahelyen történő munkavégzésre való felkészítéséhez szükséges szolgáltatásokat és megfelelő munkahelyen történő elhelyezkedése érdekében a rehabilitációs célú munkaközvetítést.

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatására – ugyanúgy, mint eddig is – mind az önkormányzati intézmények, mind a gazdasági társaságok a jövőben is kiemelt figyelmet fordítanak.

10.2. Fogytékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatás: a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Fogyatékosági támogatásra jogosult az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, akinek látási-, hallási-, értelmi-, mozgásszervi fogyatékoságát, személyiség egészét érintő fejlődésének átható zavarát, kromoszóma rendellenességét, illetve halmozott fogyatékoságát megállapították, állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Megváltozott munkaképességű személyek pénzbeli ellátásai: rokkantsági ellátás, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás.

Emelt összegű családi pótlék: A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár.

Közgyógyellátás: Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére. A közgyógyellátás igénylésére 2013. január 1. napjától a járási hivatalnál van lehetőség.

Ápolási díj: az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a nagykorú hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos személy, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy ápolását, gondozását végzi.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó. Az igényléshez szükséges kérelem nyomtatványt a kormányablakokban lehet kérni.

Személygépkocsi szerzési és személygépkocsi átalakítási támogatás: A személygépkocsi szerzési és a személygépkocsi átalakítási támogatás a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személyek közlekedési kedvezményeinek fajtái. A szerzési támogatás jármű, illetve járműnek nem minősülő kerekesszék vásárlására, míg az átalakítási támogatás személygépkocsi automata váltóval vagy más segédberendezéssel történő felszerelésére vagy a mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakítására, illetve biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátására használható fel.

Védendő fogyasztó: Villamosenergia-ellátás tekintetében a fogyatékkal élő fogyasztókat különösen a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni, illetve az olyan jellegű fogyatékkal élő fogyasztókat, akiknek az egészségét vagy az életét veszélyezteti a villamosenergia-szolgáltatásból való kikapcsolás, vagy annak megszakadása, fizetési késedelem vagy nemfizetés esetén nem lehet kikapcsolni.

Földgázellátás esetében a fogyatékkal élő fogyasztókat a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni, mely lehet, havi (időközi) mérőleolvasás a felhasználási helyen, készpénzben történő számlakiegyenlítés lehetőségének biztosítása a felhasználási helyen, az általánostól eltérő, de a műszaki-biztonsági előírásoknak megfelelő mérőhely-kialakítás, - a számla értelmezéséhez az érintett engedélyes üzletszabályzata szerint nyújtott egyedi segítség (így például nagyobb betűmérettel nyomtatott számla, helyszíni számla magyarázat, számlafordíttatás), illetve az érintett engedélyes üzletszabályzatában meghatározott, a fogyatékkal élők földgázellátásban való részvételét megkönnyítő egyéb szolgáltatás.

Utazási kedvezmények: Utazási kedvezményre jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a vak személy, aki vakok személyi járadékában részesül, az erről szóló igazolás alapján, vagy a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének arcképes igazolványával rendelkezik; a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének arcképes igazolványával utazó hallássérült személy; az a személy, aki vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján; a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján. Ugyanilyen kedvezményben részesül a fenti személyekkel együtt utazó kísérő is.

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járóbeteg-szakellátások igénybevételéhez, illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz, kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. Az utazási utalvány kiállítására és a szolgáltatás igénybevételének igazolására jogosult a beutaló orvos a szakellátásra, illetve az orvosszakértői vizsgálatra történő

beutaláskor, illetve az egészségügyi szakellátás orvosa a vizsgálat, a kezelés, a fekvőbeteg intézményből való elbocsátás és az ismételt kezelés elrendelésekor. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítést nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását biztosító intézmény igénybevételevel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. A felmerült utazási költség megtérítéséhez utazási utalvány kiállítására a szakértői bizottság jogosult. A szolgáltatások igénybe vételét az intézmény vezetője az erre a célra rendszeresített utazási utalványon havonta igazolja. Az utazási költség megtérítését a lepecsételt, felhasznált utazási utalványok alapján a biztosított lakóhelye szerinti illetékes egészségbiztosítási pénztári feladatkörben eljáró kormányhivatalok végzik.

Gépjárműadó kedvezmény: a gépjármű adóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény alapján mentes a gépjárműadó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személy, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó egy darab 100 KW teljesítményt meg nem haladó, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után, legfeljebb 13.000,-Ft/adóév erejéig. A kérelmet a helyi adóhatóság felé lehet előterjeszteni, és mellékelni kell a mozgássérültség fokát igazoló szakorvosi igazolást.

Akadálymentesítési támogatás: A súlyosan mozgássérült személy a műszakilag akadálymentes lakás kialakításához állami támogatást vehet igénybe. A támogatás összege az akadálymentes új lakás építéséhez, vásárlásához legfeljebb 300 000 Ft (ha a vásárló vagy a közeli hozzátartozója, élettársa mozgássérült), meglévő lakáson végzett akadálymentesítéshez legfeljebb 300 000 Ft (ha a lakás tulajdonosa, vagy az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy, vagy vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó, élettársa mozgássérült). Az akadálymentesítési támogatásra való jogosultság elbírálását hitelintézet végzi a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége álláspontjának figyelembevételével.

Rendkívüli települési támogatás: Jogosultak rá azok a személyek, akik létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerültek, és önmaguk illetve családjuk fenntartásáról másféle módon nem képesek gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások, különösen betegség, elemi kár miatt anyagi segítségre szorulnak. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megszűnésével ez a támogatási forma alkalmas a gyermekes családok átmeneti jellegű anyagi problémáinak kezelésére is. A helyi önkormányzat rendelete határozza meg a támogatás összegét és adható gyakoriságát. Kecskemét esetében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete 21-22-23. §-a tartalmazza a rendkívüli települési támogatás nyújtásának részletes szabályait.

Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez: Az önkormányzat a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez települési támogatást nyújt annak a családnak vagy személynek, aki a lakásával kapcsolatos költségeit nehezen vagy egyáltalán nem képes fedezni, és a helyi rendeletben meghatározott feltételeknek eleget tesz. Ugyanarra a lakásra csak egy jogosult részére állapítható meg támogatás, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. A kérelmet a polgármesteri hivatalában kell benyújtani a helyszínen ingyenesen beszerezhető nyomtatványon. Amennyiben a kérelmet megalapozottnak ítéli meg az önkormányzat, a támogatást havonta folyósítja. A támogatás részletes szabályait Kecskemét Megyei Jogú

Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendeletének 7-10. §-a tartalmazza.

Települési támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére: A méltányossági ápolási díjat felváltó helyi támogatási forma, amely a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy hozzátartozójának támogatási lehetőségét teremti meg. A támogatás részletes szabályait Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális támogatásokról szóló 3/2015. (II.19.) önkormányzati rendelete 11-13. §-a tartalmazza.

Gyermekgondozási segély (GYES): Gyermekgondozási segélyre jogosult a szülő, a nevelőszülő, a gyám a saját háztartásában nevelt gyermek harmadik életévének a betöltéséig ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig. A fent említetteken kívül jogosult még a gyermekgondozási segélyre a nagyszülő, ha a gyermek az első életévét betöltötte, és gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozási segélyről lemondanak, és egyetértenek a gyermekgondozási segéllynek a nagyszülő részéről történő igénylésével.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a pénzbeli támogatásnak, az ingyenes tankönyvnek, egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a lakóhely szerint illetékes önkormányzat jegyzője állapítja meg egy év időtartamra.

Étkezési térítési díjkedvezmény: Bölcsődei, óvodai ellátás keretében ingyenes intézményi étkezésre jogosult az a gyermek, aki tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek. 50%-os normatív kedvezményre jogosult az 1-8. vagy azon felüli évfolyamon nappali rendszerben tanuló tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek.

Ingyenes tankönyvellátás: A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban az állam biztosítja, hogy a tankönyvek a tanulók számára térítésmentesen álljanak rendelkezésre. A nappali rendszerű oktatásban résztvevő minden olyan tanuló részére, aki tartósan beteg, illetve a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, biztosítani kell, hogy a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre (normatív kedvezmény). A jogosultságot igazolni a magasabb összegű családi pótlékról kiállított igazolással, fogyatékoság esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével kell. Az igényjogosultságot az iskolai tankönyvrendelés elkészítése előtt, az iskola által meghatározott időben kell bejelenteni.

10.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

10.3.1. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés

A fogyatékos személyek hozzáférnek mindazon szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, amelyeket a szakmai jogszabályok alapján az intézményfenntartók működtetnek. Kifejezetten fogyatékos személyek számára jöttek létre a támogató szolgálatok, amelyek személyi segítséget végeznek a fogyatékos személy otthonában, illetve szállító szolgálatot működtetnek a fogyatékos személy egészségügyi intézménybe, munkába, iskolába történő eljuttatásának segítésére.

A fogyatékos személyeket segíti a Kecskeméten működő két nappali intézmény, amelyeket az *ESZII*, valamint a *Humán-Rehab Közhasznú Egyesület* működtet 25, illetve 40 férőhellyel. Ezekben az intézményekben elsősorban a bentlakásos intézményi ellátást nem igénylő, értelmi fogyatékos személyek ellátása történik.

A fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthona az önmaguk ellátásáról gondoskodni nem képes személyek tartós bentlakásos, teljes körű ellátást biztosítja. Ilyen bentlakásos otthont Kecskeméten 2016. augusztus 31. napjáig az *ESZII* működtetett 100 férőhellyel. 2016. szeptember 1. napjától a bentlakásos intézmény működtetését a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában levő Bács-Kiskun Megyei „Platán” Integrált Szociális Intézmény látja el.

10.3.2. Önálló életvitel

Kecskeméten a *Humán-Rehab Közhasznú Egyesület* működtet fogyatékosok gondozóházát 30 férőhellyel, illetve rehabilitációs célú lakóotthont 8 férőhellyel. A fogyatékosok rehabilitációs intézménye azoknak a fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgálja, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg.

A fogyatékosok rehabilitációs intézménye előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást. Az Egyesület a rehabilitációs otthonokban élő személyek fejlesztő foglalkoztatását is megszervezi, munkajövedelmet biztosítva számukra.

10.3.3. Akadálymentesítés

Az önkormányzati intézmények felújítása során minden esetben a jogszabályi előírásoknak megfelelően megtörténik az akadálymentesített környezet kialakítása. Sajnos még mindig vannak a városban olyan középületek, amelyek akadálymentesítését a megfelelő források hiánya, vagy a középületek műemléki védettsége miatt még nem sikerült megfelelő minőségben megoldani. Az önkormányzat jelentős eredményeket ért el ugyanakkor az elmúlt években a közterületek, utak és járdák akadálymentesítése kapcsán, ami főleg a belvárosban érzékelhető.

10.4. Következtetések: a problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fejezetben tárgyalt célcsoportot érintő legfontosabb feltárt problémák, és a megoldásukra javasolt fejlesztési lehetőségek a következők:

Beazonosított probléma	Javasolt fejlesztési lehetőség
A középületek, közterületek, közszolgáltatások akadálymentességének nem kielégítő volta.	Az akadálymentesített középületek, közterületek számának növelése. A fogyatékos személyek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésével kapcsolatos, az esélyegyenlőséget és a társadalmi integrációt biztosító helyi együttműködési megállapodás létrehozása az önkormányzat és a helyi érdekképviselői szervezetek között.

A köznevelési rendszerből kikerülő felnőtt autisták ellátásának hiánya. Szükséges a szociális és az egészségügyi ágazat munkavállalóinak autizmus specifikus érzékenyítése.	Felnőtt autisták nappali ellátását szolgáló intézmény létrehozása, az autizmus specifikus ellátás biztosítása az említett célcsoport számára. Autizmus-specifikus továbbképzéseken való részvétel lehetővé tétele a szociális és az egészségügyi ágazat munkavállalói számára.
A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények kapacitáshiánya és infrastrukturális hiányosságai.	Kapacitás- és infrastruktúra fejlesztés a jelzett ellátás vonatkozásában.
A fogyatékkal élők és családjaik közszolgáltatásokhoz és információhoz való hozzáférési lehetősége fejlesztendő.	Tanácsadói pont létrehozása a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében.

11. Helyi partnerség, civil szervezetek társadalmi felelősségvállalása

11.1 Az önkormányzati és civil szektor partnersége, társadalmi innováció

Az állami-önkormányzati és az üzleti-piaci szektor mellett napjainkban egyre fontosabb szerepet játszik a demokratikus társadalmak életében a civil szféra. Alapvető jelentőségű a helyi társadalom fejlődésében, a közösségi élet és értékrend melletti erős elkötelezettség kialakulásában és az önkéntesség megerősödésében. Fontos szerepet töltenek be egy városi közösség életében azok a civil szervezetek, amelyek annak érdekében intézményesülnek, hogy olyan feladatokat lássanak el, amelyet sem az állam, sem a piac nem akar, vagy nem tud felvállalni. Haszonelvűség nélkül, a közös érdekében cselekszenek oly módon, hogy gyakran hatékonyabban, költségkímélőbben és humánusabban látják el az általuk vállalt feladatokat, mint az olykor ereje határáig terhelt önkormányzati intézményrendszer. A perifériára szorult rétegekkel való foglalkozás és az esélyegyenlőség minél szélesebb körű biztosítása egyaránt olyan területek, amelyek vonatkozásában a civil szervezetek aktív tevékenységet fejtenek ki, és amely területeken alternatívák és többletlehetőségek nyújtására alkalmasak.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a kezdetektől fogva figyelemmel kísérte és a lehetőségeihez mérten támogatta a városban működő civil szervezeteket. Mivel az önkormányzat és a helyi civil szféra képviselői egyaránt felismerték, hogy a hangzatos jelszavak helyett a valódi, hasznos, tartalommal megtöltött kapcsolatfelvételek és problémamegoldások, valamint a konkrét ágazati együttműködések szolgálják a város polgárainak érdekeit, mindkét fél törekedett a minél szélesebb körű kapcsolatrendszer kialakítására és aktív működtetésére. Ennek a felismerésnek az eredményeként jött létre Kecskeméten a *Városi Civil Kerekasztal*, amely 2007 óta fogja össze a városban tevékenykedő, a közéletben aktív társadalmi szervezeteket és alapítványokat. A Városi Civil Kerekasztal 2008. július 4-én együttműködési megállapodást kötött Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Ennek megfelelően a civilek képviselői részt vehetnek a megfelelő önkormányzati bizottsági üléseken, a civilekkel kapcsolatos pályázatok előminősítésében, így a lakossági érdekeket jobban képesek megjeleníteni már a döntés-előkészítés szakaszában is. A civilek nyilvánosságot kapnak a Városházán évente megrendezett *Városi Civil Fórumon* és az önkormányzat honlapján. Az önkormányzat pénzbeli és természetbeni támogatással segíti számos civil szervezet működését és programjainak megvalósítását.

Az említett Városi Civil Kerekasztal 8 szakmai kerekasztalból épül fel, amelyek mindegyike magas színvonalú szakmai tevékenységgel járult hozzá a város életkörülményeinek, a polgárok esélyegyenlőségének javításához. A szakmai kerekasztalok a következők.

- Egészségügyi Szakkerekasztal
- Gyermek, Ifjúsági és Oktatási Szakkerekasztal
- Kulturális Szakkerekasztal
- Hagyományőrző Szakkerekasztal
- Műszaki, Tudományos és Innovációs Szakkerekasztal
- Nyugdíjas Szakkerekasztal
- Sport és Szabadidő Szakkerekasztal
- Szociális Szakkerekasztal

A Városi Civil Kerekasztal és az évente megrendezésre kerülő Városi Civil Fórum széles körű nyilvánosságot biztosít a helyi civil szféra számára, ugyanakkor az önkormányzat egyértelmű szándéka, hogy még szélesebbre tárja az együttműködés kapuit azon civil szervezetek előtt is, amelyek egyelőre nem képviseltetik magukat a fenti érdekképviselői fórumokban. Ennek a kívánatos, még szélesebb körű önkormányzati-civil együttműködésnek a kiszámítható anyagi keretfeltételeit a Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2011. (II.9.) KH. számú határozatával létrehozott Városi Támogatási Program teremtette meg. Ez egy olyan pénzügyi támogatási konstrukció, amely pályázati forrásokon keresztül biztosít finanszírozási lehetőséget a helyi civil szervezetek számára kezdeményezéseik megvalósítására és tevékenységük támogatására.

2018-ban a Városi Támogatási Program éves szinten 110.000 E Ft előirányzatot biztosít a közgyűlés által meghatározott célokra. Az előirányzatonként rendelkezésre álló megpályázható keretösszegek 2018-ban a következők voltak.

Oktatási programok:	9.500 E Ft
Kulturális programok:	24.000 E Ft
Szociális programok:	4.000 E Ft
Egészségügyi programok:	3.000 E Ft
Ifjúsági programok:	6.000 E Ft
Sport és szabadidős programok:	38.500 E Ft
Időügyi programok:	8.000 E Ft
Környezetvédelmi programok:	5.000 E Ft
Mezőgazdasági programok:	2.000 E Ft
Műemlékvédelmi programok:	10.000 E Ft

Az említetteken kívül az önkormányzati-civil partnerség fontos, a párbeszédet és a társadalmi innovációt elősegítő szereplői azok a konzultatív, tanácsadó, véleményező, javaslattevő és esetenként döntéshozó szervezetek, amelyek a városban élő idősök és fiatalok által képviselt értékeket, erőforrásokat csatornázzák be, és amelyek alkalmasak arra is, hogy azok a problémák, kihívások és feladatok, amelyek ezeket a nemzedékeket érintik, közvetlenül megjelenhessenek a döntéshozók előtt.

Kecskemét Megyei Jogú Város Közgyűlése a 217/2009. (V.28.) KH. számú határozatával döntött az *Időügyi Tanács* megalakulásáról. Az Időügyi Tanács az önkormányzat időügyi és civil politikájának kialakítását, e területek összehangolását, az itt megfogalmazott célok megvalósítását és továbbfejlesztését segítő, a polgármester elnökletével ülésező, speciális összetételű, javaslattevő, véleményező, illetve egyes esetekben döntéshozó testülete. Az Időügyi Tanácsban megvalósuló együttműködés fő célja az idős emberek érdekeinek képviselete, az idősöket közvetlenül érintő határozatok, koncepciók, javaslatok véleményezése és a városban élő idősök által felvetett igények minél hatékonyabb kielégítése.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 60/2015. (III.26.) határozatával döntött a *Kecskeméti Ifjúsági Tanács* megalakításáról. A Tanács legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy konzultációkat, programokat szervezzen a fiatalok érdekképviselője érdekében; támogassa a fiatalok önszerveződéseit; összegyűjtse a fiatalokat érintő problémákat és továbbítsa őket a helyi ifjúsági szervezetek felé; véleményezze az ifjúságpolitikai tárgyú stratégiai dokumentumokat; javaslatokat tegyen a fiatalokat érintő tervezett intézkedésekkel kapcsolatban és konzultációt kezdeményezzen az intézkedések végrehajtásának tapasztalatairól.

11.2. Civil és egyházi szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A kecskeméti civil aktivitás egyik legnagyobb potenciált magában rejtő területe az esélyegyenlőség minél szélesebb rétegek számára való biztosítása. A következőkben – természetesen a teljesség igénye nélkül – bemutatjuk az egyes célcsoportok esélyegyenlőségének javítását célzó legfontosabb civil tevékenységeket városunkban.

A *mélyszegénységben*, illetve nehéz anyagi helyzetben élő embertársaink számára több kecskeméti civil szervezet nyújt segítséget. Kiemelkedik ezek közül a karitatív tevékenységet végző civil szervezetek közül a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Csoportja**, amelynek az egyik legfontosabb tevékenysége a hajléktalan emberekkel való elhivatott, magas szakmai színvonalon végzett foglalkozás. A hajléktalan-ellátás nemzetközi szintű központja Kecskeméten a Matkói út 20. szám alatt található **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Komplex Hajléktalanellátó és Rehabilitációs Központ**, amely a szociális szolgáltatások rendszerébe illeszkedő, személyes gondoskodást nyújtó integrált intézmény. A központban a következő szolgáltatásokat vehetik igénybe a rászorulóknak.

- Nappali melegedők (Hoffmann J. u. 11. és Matkói út 20.), amelyeknek működési engedélyben meghatározott kapacitása összesen 90 fő. 2017-ben 45.125 volt az ellátott esetszám.
- Éjjeli menedékhely, amelynek napi kapacitása 39 férőhely. Ez a kapacitás november 1. és április 30. között további 20 krízisférőhellyel bővül. A tavalyi év folyamán az összes ellátott eset száma 12.432 volt.
- Átmeneti Szállás napi 13 férőhelyes kapacitással. 2017-ben a gondozási napok száma 4.780 volt.
- A Hajléktalanok Rehabilitációs Intézménye 21 férőhelyes kapacitással működik, 2017-ben a gondozási napok száma 7.669 volt.
- A Hajléktalanok Otthona 28 fő engedélyezett férőhelyszámmal működik, a gondozási napok száma 10.290 volt 2017-ben.

A Szeretetszolgálat *népkonyhát* is fenntart a Hoffmann J. u. 11. szám alatti címen, amely feladatát a Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatával 2004. január 10-én megkötött ellátási szerződés alapján látja el. A népkonyhai étkeztetés keretében azoknak a rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A népkonyha napi adagszáma 100, mely ételnek meg kell felelni egy átlagos felnőtt ember napi energia és tápanyagszükségletének. (1080 kcal)

A legnehezebb sorsban élő kecskeméti polgárok jelentik a Szeretetszolgálat által ellátott *utcai szociális munka* célcsoportját is, hiszen egyik fő feladata az utcán tartózkodó hajléktalan személyek életkörülményeinek figyelemmel kísérése, szükség esetén ellátás biztosításának kezdeményezése. 2017-ben 6.314 volt az ellátott esetek száma az utcai szociális munka keretében.

Hasonlóan fontos szerepet tölt be a kecskeméti szegények karitatív ellátásában a **Wojtyła Ház Szociális Ellátó és Szolgáltató Nonprofit Kft.** Ez a szervezet ugyancsak szervez rendszeres étkeztetést, adománygyűjtést, közösségi és lelki programokat, valamint rendezvényeket a rászorultaknak.

A mentális gondozás, különösen a szenvedélybetegekkel való szakszerű foglalkozás terén ér el kiemelkedő eredményeket Kecskeméten a Római Katolikus Főplébánia fenntartásában működtetett **Rév Szendélybeteg-segítő Szolgálat**, amely szenvedélybetegek közösségi és alacsonyküszöbű ellátását, pszichiátriai betegek közösségi ellátását, elterelést, prevenciós szolgáltatást, valamint pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményének működtetését vállalja Kecskeméten.

Fontos szereplője a kecskeméti szenvedélybeteg gondozásnak a **Kecskeméti Református Egyházközség Kékkereszt Csoportja** is, amely új értékek felmutatásával kíván segíteni a függőséggel küzdő embereken. Az egyház emellett alkohológiai intézetet is tart fenn Dömösön, ahol a háromhetes kúrán való részvétel térítésmentes, csupán egy háziorvosi beutaló szükséges hozzá.

A mélyszegénységben élők, illetve különösen is a romák társadalmi integrációja és képviselete érdekében kiemelkedő tevékenységet végez Kecskeméten az **Egészséges Életmódotért Hit és Sport Alapítvány**. Az alapítvány által szervezett programok között találhatók kulturális, egészségügyi és történelmi jellegűek egyaránt. A Mezei utcai Községi Ház működtetésével megbízott civil szervezetként fontos szerepet játszik a város egyik leghátrányosabb helyzetű térségében élők közösségfejlesztésében, felzárkóztatásában, kulturális identitásának megőrzésében, képzésében és munkaerő-piaci reintegrációjában egyaránt.

A **Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület** által működtetett **Bács-Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház** ugyancsak fontos szerepet játszik a társadalom leghátrányosabb helyzetű rétegeinek támogatásában. Programjaikat az esélyegyenlőség jegyében, a hátrányos megkülönböztetés csökkentése érdekében szervezik. Információkkal, tanácsadással és különféle programok megvalósításával nyújtanak segítséget a családokat, a gyermekeket, a fiatalokat, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket képviselő, valamint az őket támogató közösségeknek, intézményeknek.

A **Bács-Kiskun Megyei Család, Esélyteremtési és Önkéntes Ház** konkrét tevékenységei, programjai közül kiemelkedő jelentőségű az immár hagyományossá váló **Városi Esélynap** rendezvény, amelynek célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a különböző hátrányos helyzetű célcsoportokra, ugyanakkor pedig megmutassa értékeiket is, ily módon érzékenyítve a társadalmat.

Fontos, a társadalmi befogadást támogató kulturális program a Bács-Kiskun Megyei Család, esélyteremtési és Önkéntes Ház szervezésében a **Roma - Magyar Diák Kulturális Fesztivál** Kecskeméten. A fesztivál célja a roma kultúra értékeinek szélesebb körű megismertetése és az előítéletek csökkentése. Ez a rendezvény elősegítheti a másság tiszteletét, elfogadását és megbecsülését, miközben erősíti a roma gyerekek identitástudatát is. Egymás értékeinek felfedezése kölcsönösen közelebb hozhatja a roma és nem roma diákokat.

A **gyermekek** érdekképviselete, az őket érintő hátrányok kiküszöbölése, életkörülményeik javítása, valamint testi-lelki-szellemi egészségük megőrzése ugyancsak olyan célok és feladatok, amelyek közmegelegedésre szolgáló megvalósításában számos civil szervezet működik közre Kecskeméten.

Kecskemét kiemelkedő értékei közé tartozik az **SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa** fenntartásában működő, kiváló infrastrukturális háttérrel és magas szakmai színvonalú humán erőforrással rendelkező SOS Gyermekfalu, amely 1990. szeptember 15-én nyitotta meg kapuit. Az SOS Gyermekfalu Program Kecskemét szolgáltatásai közé tartozik a helyettes szülői ellátás biztosítása, a nevelőszülői hálózat fenntartása, illetve lakásotthon, utógondozó otthon és a gyermekek átmeneti otthona működtetése. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa között példás szakmai együttműködés és partnerség alakult ki az említett ellátások és szolgáltatások biztosítása érdekében.

A **Szeged-Csanád Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója** különleges gyermekotthont működtet a Lórántffy Zsuzsa utca 1. szám alatt, illetve nevelőszülői ellátás keretében otthont nyújtó és utógondozói ellátást nyújt Kecskeméten.

Nemzetközi hírű civil aktivitása a városnak az **Európa Jövője Egyesület** által megálmodott és megszervezett Európa Jövője Nemzetközi Gyermektalálkozó (ismertebb nevén a Csiperó Fesztivál), amelynek létrehozói a kezdetektől nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a programokba bevonják mind a kecskeméti, mind pedig a határon túli hátrányos helyzetű gyermekeket is.

Rendkívül fontos a gyermekek esélyegyenlősége biztosítása szempontjából a testi-lelki egészség védelme, az ezt célzó prevenció is. Ennek egyik leghatékonyabb eszköze a családi életre nevelés, az önkép és az önismeret fejlesztése. Az önkormányzat anyagi és erkölcsi támogatását egyaránt élvező **Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület Kecskemét** által működtetett „*Boldogabb családokért*” családi életre nevelés program az elmúlt években számos helyi köznevelési intézménybe eljutott már. A tanulók körében nagyon népszerűek a „Család-órák”, melyek a családi életre való felkészülést segítik. Ezeket az órákat az Egyesület a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Fiatalkorúak Börtönében, 2011. szeptember óta pedig az anya-gyermek részlegben is tartja. A természetes családtervezés népszerűsítése a fiatalok, jegyespárok és házaspárok körében is folyik.

A gyermekek és fiatalok esélyegyenlőségének biztosítása terén kiemelkedő fontosságú stratégiai partnere az önkormányzatnak a 2010. március 6-án megalakult **Kecskeméti Ifjúsági Kerekasztal**. A kerekasztal ernyőszervezetként és érdekegyeztető fórumként magába foglalja mindazokat az ifjúsági szakmai intézményeket, valamint az ifjúsággal kiemelten foglalkozó civil szervezeteket, amelyeknek célja a fiatalok számára a hasznos szabadidő eltöltés biztosítása, a kiskorúak veszélyeztetettségének és esélyegyenlőtlenségének csökkentése, a gyermekjogok képviselete, illetve a gyermekszegénység elleni küzdelem.

Több olyan civil szervezet is található Kecskeméten, amelyek a nők esélyegyenlőségének elérését igyekeznek támogatni. A már az előzőekben is említett **Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesület** számos karitatív, tudományos, kulturális és hagyományörző program megszervezése mellett a *Női arcok, női élethelyzetek* című programsorozatával is a nők közéletben betöltött szerepére kívánja felhívni a figyelmet.

A családok esélyteremtésének egyik nélkülözhetetlen intézményi háttere a 21 engedélyezett férőhellyel működő *Családok Átmeneti Otthona* is, amit Kecskeméten a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Csoportja** üzemeltet. A családok átmeneti otthonában nyújtott segítség célja, hogy az ideiglenesen lakhatási gondokkal küzdő családok számára lehetőséget biztosítson a család egységének megtartására, és a szociális munka eszközeivel támogassa a családot önálló életvitelük megtartásában, vagy annak visszaállításában. A Családok Átmeneti Otthonának szerves részét képezi az *Anyák Klubja* is, amelynek programjai az otthonban lakó édesanyák testi, lelki, szellemi egészségének megőrzésében, a szabadidő hasznos eltöltésében és a mentális gondozásban töltenek be fontos szerepet.

Az *idősekkel* foglalkozó kecskeméti civil szervezetek célja az idősek érdekeinek védelme, társadalmi megbecsülésük erősítése, egészségi szükségleteik kielégítésének támogatása. Ezek a civil szervezetek kiemelkednek szervezetségükkel, folyamatosan nagy létszámban képviseltetik magukat a különböző városi rendezvényeken. Az idősek érdekeit védő és a magukat az időseket tömörítő civil szervezetek városi ernyőszervezete a **Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége**, amelynek 35 klub, és mintegy 1800 idős kecskeméti polgár a tagja. Az önkormányzat 2007. decembere óta a Városházán biztosít ingyenesen irodát a Szövetség számára. Az önkormányzat anyagi támogatást is biztosít a Szövetség számára programjaik megvalósítására, ez az összeg 2018-ban 2 millió forint. További számottevő összeg áll rendelkezésre a Városi Támogatási Programon keresztül egyéb idősügyi programok támogatására, amelyre bármely civil szervezet pályázhat.

A város magas színvonalú idősellátásához járul hozzá a Kecskeméti Református Egyházközség fenntartásában működő **SION Nyugdíjasház és Gondozási Központ**, amely idősek nappali ellátásával, házi segítségnyújtással és szociális étkeztetéssel áll a szépkorúak rendelkezésére.

A **Free Line Sport Egyesület** évek óta térítésmentesen biztosítja az idősek tornáján részt vevő szépkorúak számára a tornatermet, hozzájárulva ezzel az aktív, tartalmas szabadidő eltöltéshez és az egészséges életmód időkori népszerűsítéséhez.

A *fogyatékkal élők* esélyegyenlőségét támogató civil szervezetek között is számos olyan található Kecskeméten, amely komoly tevékenységet fejt ki az egyes célcsoportok érdekképviselése terén. A **Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Bács-Kiskun Megyei Szervezete**, a **Magyar Vakok és Gyengénlátók Bács-Kiskun Megyei Egyesülete**, az **Értelmi Fogyatékosok Kecskeméti Érdekvédelmi Szervezete**, a **Mozgássérült Fiatalokért Alapítvány**, az **Alapítvány a Fogyatékos Sportolókért** vagy az **Autista Gyermekekért Egyesület** mind olyan civil szervezetek, amelyek célként és feladatként fogalmazták meg az általuk képviselték társadalmi integrációjának elősegítését és az őket érintő előítélet, elutasítás csökkentését.

Fontos kiemelni a szakterületen működő civil szervezetek közül a **Humán-Rehab Közhasznú Egyesületet**, amely fogyatékosok számára működtet rehabilitációs intézményt kecskeméti telephelyén, valamint külső foglalkoztató általi fejlesztő-felkészítő foglalkoztatással segíti a fogyatékkal élők társadalmi integrációját. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött az egyesülettel a kecskeméti fogyatékos fiatalok ellátása érdekében 2012-ben.

12. A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjait érintő legfontosabb önkormányzati fejlesztési projektek

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) pályázati rendszerhez benyújtott sikeres, támogatásban részesülő projekteknek köszönhetően számos olyan infrastrukturális fejlesztés valósul meg a közeljövőben Kecskeméten, amelyek jelentős pozitív hatást gyakorolnak a városban élő egyes esélyegyenlőségi célcsoportok életminőségére, illetve a számukra nyújtott szolgáltatások szakmai színvonalára. A következőkben ezeket a beruházásokat mutatjuk be röviden.

A TOP-6.2.1-15 „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” című pályázati felhívás keretében **új, 4 csoportos, 52 férőhelyes bölcsőde** épül a Homokbányán. A tervezett fejlesztést indokoltá teszi, hogy a Homokbányán megvalósítani tervezett városrészi alközponti fejlesztések keretében bérlet- és lakás-fejlesztésekre is sor kerül, amelyek célja a fiatalok, fiatal családok lakhatásának támogatása. A Petőfivárosban, Felsőszéktől és Kadafalván jelenleg nincs bölcsőde, ugyanakkor sok fiatal család választja lakóhelyül az említett városrészeket. A tervek szerint 2018-ban elkészülő és 2019-ben megnyíló bölcsőde ezeket a hiányokat orvosolja, elősegítve ezzel a gyermekek, a családok és a nők esélyegyenlőségének javulását.

A Homokbányán felépülő új bölcsőde látványterve

Ugyancsak a Homokbányán épül meg a tervek szerint 2018-ban a TOP-6.6.2-15 „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” című pályázati felhívásra benyújtott nyertes pályázat eredményeképpen egy **új, enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékosok, illetve autizmussal élők nappali ellátását biztosító intézmény**. Mind az értelmi fogyatékosokat, mind pedig az autistákat ellátó intézményrész 24-24 fő számára fog színvonalas, komplex ellátást nyújtani. Az intézmény megnyitásával egy új, eddig hiányzó ellátás és szolgáltatás, az autizmus-specifikus nappali ellátás lesz elérhető mindazok számára, akik már nem maradhatnak tovább a köznevelési intézményekben. A fejlesztés ily módon közvetetten hozzájárul a családi terhek csökkentéséhez és a foglalkoztatottsági szint növeléséhez, közvetlenül pedig a fogyatékkal élők és családtagjaik esélyegyenlőségének javulásához.

A Homokbányán felépülő fogyatékosok nappali intézményének látványterve

A gyermekek, a családok és a nők esélyegyenlőségét érinti előnyösen a TOP-6.6.2-15 „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” című pályázati felhívás keretében a Rudolf-laktanya területén létrejövő **új család- és gyermekjóléti központ** is. A beruházás révén egy olyan modellértékű szakmai műhely jön létre, amely alkalmas a modern, családfókuszú szociális munka szakmai követelményeinek teljesítésére.

A Rudolf-laktanya területén felépülő család- és gyermekjóléti központ látványterve

Fontos szegmensét jelentik az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő önkormányzati fejlesztési projekteknek az idősek életminőségét, esélyegyenlőségét javító beruházások is. Ezek közül a legfontosabb a **Margaréta Otthon energetikai fejlesztése**, ami a TOP-6.5.1-15 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázati felhívás keretében

valósul meg. Az utóbbi évek során az intézményben bekövetkezett jelentős állagromlás miatt ez a beruházás különösen fontos.

Jelentős infrastrukturális beavatkozás történik a **Posta u. 7. szám alatti időseket ellátó, étkeztetést és házi segítségnyújtást is biztosító telephely** vonatkozásában is, amelynek eredményeként megújul az intézmény fűtésrendszere, kazáncsere valósul meg, és új nyílászárók, valamint szigetelés kerül majd az épületre.

A fogyatékkal élők és családjaik esélyegyenlősége vonatkozásában az említett új homokbányai nappali ellátó intézmény mellett további fontos fejlesztés az Ipoly utca 1. szám alatti **Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának rekonstrukciója**. A beruházás eredményeképpen javul az ellátás minősége, és megteremtődnek a családközpontú gondozás feltételei az intézményben.

13. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzésében meghatározott problémák meghatározása, illetve a megoldásukra tett javaslatok megfogalmazása érdekében Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a partnerek széles körét vonta be a dokumentum elkészítésének folyamatába. A bevont partnerek közül kiemelkedő fontosságú az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokkal foglalkozó egyházi és civil szervezetek mellett az Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága, a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Járási Hivatala, a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatósága, a Kecskemét Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, a Kecskeméti Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Bács-Kiskun Megyei Kirendeltsége.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének és elfogadásának nyilvánosságát biztosította továbbá a 2018. május 24-én megrendezésre kerülő Helyi Szociálpolitikai Kerekasztal ülése is, ahol az érintett állami, önkormányzati, egyházi és civil szociálpolitikai ágensek véleményezték a dokumentumot.

14. A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési tervének kidolgozása során fontos alapelv az, hogy olyan intézkedésekre, beavatkozásokra van szükség az egyes célcsoportok tekintetében, amelyek releváns választ, megoldást kínálnak a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémákra. Ugyancsak lényeges szempont, hogy az önkormányzat olyan célokat tűzzön ki maga elé, amelyek a partnerek és az érintettek minél szélesebb körének bevonásával valósíthatók meg, és amelyek kézzelfogható hatással, eredménnyel járnak az egyes célcsoportok tagjainak hétköznapijaiban. A Helyi Esélyegyenlőségi Program az esélyegyenlőséget komplexen igyekszik kezelni, hiszen az egyes célcsoportok között átfedések is előfordulhatnak, illetve vannak olyan alapvető fontosságú területek – mint például a képzés, a munkaerő-piaci aktivitás növelése vagy a szegregáció és a hátrányos megkülönböztetés bármilyen formája elleni küzdelem, és ezen keresztül a célcsoportokba tartozók életminőségének és társadalmi megítélésének javítása -, amelyek átfogó szemléletet igényelnek.

Ezt a komplex, átfogó szemléletmódot tükrözi a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének a 13.1 pontban található összegző táblázata is, amely összefoglalóan mutatja be azokat a tervezett beavatkozásokat és intézkedéseket, amelyeket Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak szerint, a meghatározott határidőig az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok érdekében meg kíván valósítani.

14.1. A felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének összegző táblázata

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. Mélyszegénységben élők, romák esélyegyenlősége										
1.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia létrehozása és végrehajtása.	A helyi roma közösség társadalmi felzárkózási szorosan összefüggő képzési és gazdasági integrációjuk szükségességével és lehetőségeivel.	A célcsoport képzettségi és foglalkoztatási szintjének növelése, az iskolaelhagyók számának és arányának csökkentése, a célcsoport gazdasági és társadalmi integrációjának növelése, és a fentiek eredményeként a város versenyképességének javítása.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	Társadalmi Felzárkózási Stratégia, középtávú akcióterv és konfliktuskezelési protokoll kidolgozása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2018.12.31.	1 db kidolgozott társadalmi felzárkózási stratégia. 1 db kidolgozott középtávú akcióterv. 1 db kidolgozott konfliktuskezelési protokoll.	Önkormányzati önerő.	Az intézkedés eredményeképpen széleskörű együttműködési platform és struktúra jön létre, amely garantálja a stratégiában megfogalmazott helyi társadalmi modell működését.
2.	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet érintő komplex városfejlesztési program végrehajtása.	Az érintett területeken élő, többnyire alacsony státuszú lakók számára nem biztosított az egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz, a munkaerő-piaci lehetőségekhez, a magas színvonalú oktatáshoz, valamint az itt élők életkörülményei és lakókörnyezete is	Cél a szegregáció oldása az adott területeken, annak megakadályozása, hogy ezeken a területeken tovább növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja. További cél az életkörülmények és a lakókörnyezet állapotának javítása, a társadalmi kohézió	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrált Településfejlesztési Stratégiájával.	Az érintett terület közszolgáltatási és infrastrukturális hiányosságainak és az ott élők társadalmi hátrányainak csökkentése különböző beruházások és a társadalmi kohéziót erősítő beavatkozások, fejlesztések által.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2020.12.31.	Pályázatban meghatározott számú önkormányzati bérlakás felújítása az akcióterületen. Pályázatban meghatározott számú szociális szakember alkalmazásával a társadalmi kohézió erősítése, a célcsoport	Pályázati támogatás, önkormányzati önerő.	A projekt fenntartási követelményt ír elő az elért eredmények tekintetében.

		infrastrukturális fejlesztéseket igényelnek.	erősítése, a közösségi szolgáltatások bővítése, a helyi társadalom képzése és a szegregátumok minőségi környezetjavítása infrastrukturális fejlesztések által.					élethelyzetének javítása és nyomon követése.		
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	A bölcsődei infrastruktúra fejlesztése.	A bölcsődei infrastruktúra különösen rossz a Széchenyi sétányi bölcsődében, valamint az Árpádvárosi bölcsődében. A Klapka utcai Bölcsőde eszközparkjának egy része elavult. A Petőfivárosban, Felsőszéktón, Kadafalván és Homokbányán nincs bölcsőde, holott ezekben a városrészekben egyre több fiatal család él.	A gyermekek napközbeni ellátása magasabb színvonalon legyen biztosított Kecskeméten a jelenleginél.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójával.	A Széchenyi sétányi és az Árpádvárosi bölcsőde infrastrukturális fejlesztése, valamint egy új bölcsőde építése a Homokbányán.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	A Széchenyi sétányi bölcsőde tekintetében: 2018. 08.31. Az Árpádvárosi bölcsőde és a Klapka utcai Bölcsőde tekintetében: 2018.12.31. A Homokbányai bölcsőde tekintetében: 2019.03.01.	A Széchenyi sétányi bölcsőde egy csoportszobával bővül (14 férőhely) és teljesen felújított állapotba kerül. A Klapka utcai Bölcsőde új berendezési tárgyakat és udvari játékokat kap. Az Árpádvárosi bölcsőde teljesen felújított állapotba kerül. Új, 52 férőhelyes bölcsőde a Homokbányán.	Pályázati támogatás.	Az intézmények folyamatos fenntartása önkormányzati feladat.
2.	Új család- és gyermekjóléti központ létrehozása.	A jogszabályi háttér megváltozása miatt megnövekedett munkateher hárul a család- és gyermekjóléti központ munkatársaira.	Olyan infrastrukturális fejlesztés megvalósítása, amelynek eredményeképpen az intézmény alkalmas lesz a modern, családfókuszú	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési	Új, a megnövekedett feladatok ellátására, és a modern szociális munka feltételeire alkalmas család- és gyermekjóléti központ	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019. 12.31.	Új család és gyermekjóléti központ megépülése a Rudolf-laktanya területén.	Pályázati támogatás.	Az intézmény folyamatos fenntartása önkormányzati feladat.

			szociális munkára, illetve arra, hogy szakmai műhelyként tudja segíteni a nehéz vagy hátrányos helyzetű gyermekeket és családjaikat.	Koncepciójával.	megvalósítása a Rudolf-laktanya területén.					
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	A nők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása.	A nők az átlagosnál rosszabb pozíciót foglalnak el a foglalkoztatási struktúrában, a munkaerő-piacon gyakran éri őket hátrányos megkülönböztetés.	Alapvető cél az, hogy az önkormányzat lehetőségei szerint támogassa azokat az alternatív és atipikus foglalkoztatási formákat, amelyek hozzájárulnak a munka és a magánélet egyensúlyának megteremtéséhez, hogy a nőknek ne kelljen választani a munka világa és a család között. Hosszú távú cél, hogy növekedjen a családbarát munkahelyek száma Kecskeméten.	A célkitűzés összhangban áll a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia - Irányok és célok (2010-2021) dokumentum stratégiai céljaival.	A női munkavállalók arányának szinten tartása, lehetőségek szerinti növelése az önkormányzati intézményrendszeren belül. Alternatív és atipikus foglalkoztatási formák létrehozásának támogatása az önkormányzati intézményrendszeren belül.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2023.06.30.	Az önkormányzati intézményrendszeren belül a női foglalkoztatottak száma/aránya. Az önkormányzati intézményrendszeren belül az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozó nők száma/aránya.	Intézményi költségvetés.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1.	Szenior tudáshasznosítási program megvalósítása.	Az 50 év feletti nemzedékek tagjainak rosszak a foglalkoztatási mutatói, hátrányt szenvednek a munkaerő-piacon. A szenior lakosság tudás- és tapasztalati tartalékának kiaknázása nem megfelelő szintű. Az	Kecskemét és vonzáskörzete időseödő társadalmának foglalkoztatása, társadalmi részvételének elősegítése, valamint a független, egészséges és biztonságos életre való felkészítése a	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Időügyi Koncepciójával.	Az aktív időseődés helyi, modellértékű mintaprojektjének megvalósítása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019.12.31.	1 db tudáshasznosítási program kidolgozása és megvalósítása.	Pályázati források, önkormányzati önerő.	A program a várakozások szerint önfenntartásra képes lesz.

		idősödők és az idősök olyan erőforrást jelentenek, akik képesek hozzájárulni a társadalmi problémák kezeléséhez és a város versenyképességéhez. Ehhez azonban szükséges az idősök hasznosság érzésének támogatása a társadalmi piacon való részvételük elősegítésével.	társadalmi innováció új eszközeivel.							
2.	Az idősök szociális és egészségügyi ellátásának lehetőségei szerinti további fejlesztése.	Az idősök szociális és egészségügyi ellátásának szervezeti keretei jelenleg is megvannak, ugyanakkor némely elemeinek fejlesztése tovább javítaná az idősök esélyegyenlőségét Kecskeméten.	A kecskeméti idősellátó rendszer egyes intézményeinek infrastrukturális fejlesztése.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Időügyi Koncepciójával.	A Margaréta Otthon energetikai korszerűsítése, továbbá a Posta u. 7. szám alatti időseket ellátó, étkeztetést és házi segítségnyújtást is biztosító telephely fejlesztése.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	A Margaréta Otthon tekintetében: 2019.03.31. A Posta u. 7. szám alatti telephely tekintetében: 2019.03.31.	A Margaréta Otthon homlokzat- és tetőszigetelésének felújítása, a homlokzati nyílászárók cseréje, a fűtési rendszer rekonstrukciója és napelemes rendszer telepítése. A Posta u. 7. szám alatti telephely teljes korszerűsítése, felújítása, beleértve a nyílászáró- és kazáncserét, a fűtőkorszerűsítést és a szigetelést.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Új, nappali ellátást biztosító telephely létrehozása autisták, valamint enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékosok részére a Homokbányán.	A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények kapacitáshiánya, valamint a köznevelési rendszerből kikerülő felnőtt autisták ellátásának hiánya.	Az ellátórendszer fejlesztése, az ellátottak családjainak tehermentesítése és foglalkoztatottságuk elősegítése.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójával.	2X24 fő ellátását biztosító nappali intézmény megépítése a Homokbányán.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2019.03.01.	Új, 48 férőhelyes nappali ellátó intézmény a Homokbányán.	Pályázati támogatás, önkormányzati önrő.	Az intézkedés eredményének fenntartása önkormányzati feladat.
2.	Az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának fejlesztése.	A fogyatékkal élők nappali ellátását végző intézmények infrastrukturális hiányosságai.	Az ellátás minőségének javulása, illetve a családközpontú gondozás feltételeinek megteremtésével hozzájárulás a családok ellátásokba történő bevonásához, valamint a családban történő gondozáshoz szükséges feltételek megteremtése.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójával.	A 25 férőhelyes otthon teljes korszerűsítése, beleértve a nyílászárócserét, a fűtőkorszerűsítést és a szigetelést.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	2018.12.31.	Az Ipoly u. 1. szám alatti Fogyatékosok Napközi Otthona teljesen felújított állapotba kerül.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.
3.	Tanácsadói pont létrehozása a Család- és Gyermekjóléti Központ keretében.	A fogyatékkal élők és családjaik közszolgáltatásokhoz és információhoz való hozzáférési lehetősége fejlesztendő.	A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása információnyújtással és új szolgáltatások kialakításával.	A célkitűzés összhangban áll Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójával.	Tanácsadói pont infrastruktúrájának, szolgáltatásainak és a szükséges humán erőforrásnak a biztosítása.	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségeért Közhasznú Nonprofit Kft.	2019.12.31.	Tanácsadó pont kerül kialakításra a Család- és Gyermekjóléti Központban.	Pályázati támogatás.	Az intézkedés eredményeinek fenntartása önkormányzati feladat.